

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3237/2022. (V. 18.) AB határozat	bírói döntés megsemmisítéséről	1334
3238/2022. (V. 18.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	1342
3239/2022. (V. 18.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1351
3240/2022. (V. 18.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1355
3241/2022. (V. 18.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1359
3242/2022. (V. 18.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1362
3243/2022. (V. 18.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1366
3244/2022. (V. 18.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1370
3245/2022. (V. 18.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1374
3246/2022. (V. 18.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1379
3247/2022. (V. 18.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1382
3248/2022. (V. 18.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1386
3249/2022. (V. 18.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1390
3250/2022. (V. 18.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1394
3251/2022. (V. 18.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1398
3252/2022. (V. 18.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1402
3253/2022. (V. 18.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1408
3254/2022. (V. 18.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1412

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3237/2022. (V. 18.) AB HATÁROZATA

bírói döntés megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Győri ítélőtábla Bhar.III.29/2021/4. számú ítélete, a Veszprémi Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bf.694/2020/6/1. számú ítélete, valamint a Tapolcai Járásbíróság 2.B.231/2020/8/II. számú ítélete alaptörvény-ellenes, ezért azokat megsemmisíti.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselőjén (dr. Csóka Velmira ügyvéd) keresztül az Abtv. 27. § alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Győri Ítélőtábla Bhar.III.29/2021/4. számú ítéletének (a Tapolcai Járásbíróság 2.B.231/2020/8/II. számú ítéletére, valamint a Veszprémi Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bf.694/2020/6/1. számú ítéletére kiterjedő) alaptörvény-ellenességét, továbbá rendelje el a jogerős ítélet végrehajtásának felfüggesztését, mivel az az indítvány szerint a hivatkozott ítélet sérti az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdését, a IX. cikkét, valamint a XV. cikk (2) bekezdését.
- [2] A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az alapügyben érintett magánvádló (aki egy önkormányzati választáson független képviselő-jelöltként indult) 2020. január 16-án feljelentéssel élt az indítványozóval szemben, mivel elmondása szerint az indítványozó 2020. január 4-én a személyét sértő bejegyzéseket tett közzé közösségi oldalán. Az indítványozó saját Facebook csatornáján az alábbi bejegyzés jelent meg: „Sümegezen aztán jól összehordta a szél az ellenzéki szemetet az önkormányzati választásra. A két csalódott kis gyűlölködő azóta sem tért magához a nagy vereség után. Más nem tudnak, csak hazudni, hergelni és gyűlölködni. Szerencsére Sümeg kisöpörte a szemetet.” A hozzászóláshoz csatolt egy cikket is, ami a magánvádlóról közölt – a magánvádló szerint sérelmes – állításokat (az ügy tényállása alapján a magánvádló a cikk miatt polgári pert is indított). Emellett az indítványozó egy másik személyhez kötődő Facebook oldalon közzétett bejegyzéshez az alábbiakat kommentelte: „Velem is szórakozik álprofil alól ez a gyáva szocicsicska”; „ezzel a böszme Szabolcs gyerekekkel együtt”. Az indítványozó tagadta a bűnösségét: arra hivatkozott, hogy ő csak a véleménynyilvánítás szabadságával élt, ráadásul véleményét egy közszereplővel szemben fejtette ki.
- [3] Az első fokon eljáró Tapolcai Járásbíróság (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) becsületsértés vétségében bűnösnek mondta ki az indítványozót, és ezért őt próbára bocsátotta. Az elsőfokú bíróság elsőként a magánvádló közszereplői minőségét vizsgálta. Ennek kapcsán az elsőfokú bíróság kimondta, hogy magánvádló az önkormányzati választásokig (2019. október 13.) tevékenyen közreműködött a település közéletében, ezt követően azonban közügyekben nem nyilvánult meg, ezáltal a választásokat követően nem minősült közszereplőnek, ezért rá a közszereplőkre irányadó fokozott tűrési kötelezettség sem terjedt ki. Az elsőfokú bíróság az indítványozó által megosztott cikkel kapcsolatban kiemelte, hogy az a 2019-es önkormányzati választás előtt került közzésre, és annak célja egyértelműen az volt, hogy negatív színben tüntesse fel a magánvádlót (kitérve többek között a vele szemben korábban folytatott büntetőeljárásra is). Az elsőfokú bíróság szerint egy átlagos polgár számára a cikk tartalma, annak esetleges valótlanága nem egyértelműen azonosítható, tehát a cikk minden-

képpen alkalmas arra, hogy a magánvádlót negatív színben tüntesse fel. Ennek erősítéséhez pedig az indítványozó által hozzátett megjegyzés is hozzájárult. Ezzel együtt az elsőfokú bíróság szerint az indítványozó nem követett el bűncselekményt a cikk megosztásával, mivel sem oka, sem lehetősége nem volt a cikk valóság tartalmának ellenőrzésére. A cikkhez fűzött megjegyzés sem jogsértő az elsőfokú bíróság szerint, mivel ő csak egy közérdeklődésre számot tartó cikk kapcsán osztotta meg véleményét, és a megfogalmazásban sem volt semmi becsületsértő.

- [4] A másik Facebook profilon megjelent bejegyzéshez való hozzászólások kapcsán az elsőfokú bíróság az alábbiakat rögzítette: az indítványozó tagadta, hogy a „szocicsicska” kifejezést a magánvádlóra értette volna, a „böszme” kifejezés pedig álláspontja szerint nem becsületsértő. Az elsőfokú bíróság vizsgálta a bejegyzést is, amihez a kommentek érkeztek: e szerint a bejegyzésben szerepelt a magánvádló arcképe, és a bejegyzéshez érkezett nyitókomment is róla szólt (bár maga a bejegyzés elsősorban nem róla közölt információt, hanem a polgármester-jelöltről). Ezért az elsőfokú bíróság szerint a „szocicsicska” kifejezés egyértelműen a magánvádlóra is vonatkozott. A bíróság szerint a „csicska” szó pejoratív, és alkalmas egy személy becsületének a csorbítására. A „böszme” kifejezés tekintetében is arra jutott az elsőfokú bíróság, hogy az negatív tartalmú, ugyanis egy értelmi képességében csökkent, fogyatékos és ostoba személyre utal. A szövegkörnyezet szerint is arra jutott a bíróság, hogy ezzel az indítványozó a magánvádlót akarta negatív színben feltüntetni. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a kommentben elhelyezett „szocicsicska” és „böszme” kifejezésekkel az indítványozó megsértette a magánvádló becsületét, ráadásul a Facebookon történő nyilvánosan elérhető bejegyzéssel a nagy nyilvánosság előtti elkövetés is teljesült, ezért megállapította az indítványozó büntetőjogi felelősségét.
- [5] 2. Az elsőfokú bíróság döntésével szemben az indítványozó (felmentésért) és a magánvádló (súlyosításért, mivel álláspontja szerint az indítványozó nagy nyilvánosság előtt követte el a cselekményét, ugyanis a közösségi média profilját több mint 10 000 ember követi) is fellebbezéssel élt. A másodfokon eljáró Veszprémi Törvényszék (a továbbiakban: másodfokú bíróság) az indítványozót rágalmazás vétségében is bűnösnek mondta ki, és a próbára bocsátás mértékét két évre növelte.
- [6] A másodfokú bíróság a tényállást kiegészítette, és ítéletében kiemelte, hogy az indítványozó közösségi oldalán meg is osztotta egy honlap „Pártjából kirúgott börtön szocialista aspirál alpolgármesterségre Sümegen” cikkét, amelyhez a magánvádló fotóját is csatolta. A cikkben a másodfokú bíróság szerint további sérelmes mondatok és állítások szerepeltek. Kiindulási pontként a másodfokú bíróság is osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját: miszerint a magánvádló a kampány során valóban közszereplő volt, de az indítványozó Facebook bejegyzéseikor már nem. A kiegészített tényállás alapján a másodfokú bíróság megállapította, hogy osztja ugyan az elsőfokú bíróságnak a becsületsértés vétsége tekintetében tett megállapításait (mind a „szocicsicska”, mind pedig a „böszme” szavak tekintetében), a rágalmazás vétsége vonatkozásában azonban más álláspontra helyezkedett. Álláspontja szerint ugyanis az indítványozó által megosztott cikk címében és tartalmában elhangzó állításokért az indítványozó is felelőséggel tartozik, és ezért emiatt megállapítható az ő büntetőjogi felelőssége is (a rágalmazás vétségében).
- [7] 3. A másodfokú ítélettel szemben az indítványozó fellebbezéssel fordult a Győri Ítéltáblához (a továbbiakban: harmadfokú bíróság), amely ítéletében az indítványozó cselekményét egységesen rágalmazás vétségének minősítette, és őt egy év próbára bocsátotta.
- [8] A harmadfokú bíróság szinte minden tekintetben osztotta a másodfokú bíróság érvelését, ugyanakkor kiemelte, hogy az egységes bírósági gyakorlat szerint az azonos sértett sérelmére, azonos alkalommal elkövetett cselekmények esetében a becsületsértés beolvad a rágalmazás vétségébe, azaz ezen két bűncselekmény nem állhat egymással halmazatban. Erre tekintettel az indítványozó felelősségét a harmadfokú bíróság egységesen rágalmazás vétsége miatt állapította meg.
- [9] 4. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában kérte a harmadfokú bíróság ítéletének (és erre tekintettel az alsófokú bíróságok ítéleteinek) a megsemmisítését, mivel álláspontja szerint az ítélet az Alaptörvény több rendelkezését is sérti.
- [10] Véleménye szerint a másodfokú és a harmadfokú bíróságok nem alkalmazták az Alaptörvény 28. cikkét, ugyanis az ítéletek nem felelnek meg az Alaptörvénynek és a józan észnek sem. A bírósági ítéletek lehetetlenné teszik a közügyek szabad vitatását, valamint korlátozzák a szabad véleménynyilvánítást (Alaptörvény IX. cikke).

Az indítványozó szerint az is kifogásolható, hogy az eljáró bíróságok nem végeztek alapjogi mérlegelést. Problémásnak tartja az indítványozó, hogy az eljáró bíróságok nem tekintették közszereplőnek a magánvádlót (aki álláspontja szerint a kritika közzétételekor is annak minősült, már csak azért is, mivel a cikk közzétételekor még aktívan folyt az önkormányzati választás kampányidőszaka), valamint azt is, hogy a bíróságok megállapították az indítványozó felelősségét a megosztott cikkben lévő kijelentések miatt is.

- [11] Álláspontja szerint a „csicska” és a „böszme” kifejezések nem becsületsértőek, így ezt is az Alaptörvénnyel ellentétes módon ítéleték meg az eljáró bíróságok. A véleményt az Alaptörvény érték- és igazságtartalmára tekintet nélkül védelmezi, a bírósági ítéletek által azonban véleménye szerint sérült a szabad véleménynyilvánítási joga, illetve a közügyek szabad vitathatósága is, mivel az ítéletek következménye, hogy nem bírálható szabadon a közhatalom működése. Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy a kifogásolt cikk a mai napig olvasható, tehát álláspontja szerint nyoma sincs annak, hogy azzal szemben sajtóhelyre-igazítási eljárás lenne folyamatban. A magánvádlónak mint közszereplőnek nagyobb tűrési kötelezettsége volt, amelyet az eljáró bíróságok nem vettek figyelembe. A közszereplői minőségét támasztja alá az is, hogy a magánvádló (mint volt MSZP-s képviselő) azóta is aktívan oszt meg a Facebook oldalán olyan cikkeket, amelyek Sümeg településsel vagy más politikai kérdésekkel kapcsolatosak. Ezen állítását véleménye szerint a következetes alkotmánybírósági gyakorlat is alátámasztja. A bírósági ítélet felfüggesztését azért kéri, mert az ellehetleníti, hogy közéleti kérdésekben véleményt tudjon nyilvánítani.

II.

- [12] Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.”

„IX. cikk (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

(2) Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit.

[...]

(4) A véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.”

„XV. cikk (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

III.

- [13] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-a tekintetében részben megfelel az Abtv.-ben foglalt formai és tartalmi követelményeknek.
- [14] 2. Az Abtv. 27. §-a szerint az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [15] Az alkotmányjogi panasz beérkezését követően az Alkotmánybíróság számára nem volt egyértelmű, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta-e be, ezért az Alkotmánybíróság főtítkára hiánypótlási felhívást küldött az indítványozónak. A hiánypótlásra küldött válaszból azonosítható volt azonban, hogy a panaszt határidőben nyújtotta be az indítványozó.
- [16] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló eljárás vádlottja nyújtotta be az alapügyet érdemben lezáró bírói ítélettel szemben, amely tekintetében további jogorvoslatnak nincs helye.

- [17] 3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének a sérelmére is. Ezen alaptörvényi rendelkezés tekintetében azonban megállapítható, hogy az indítványozó ezen cikk sérelmét csak az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésével összefüggésben állította, a VI. cikk (1) bekezdése tekintetében azonban nem adott elő önálló érvelést. Emellett az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével kapcsolatban semmilyen indokolást nem adott elő. Ugyanerre a következtetésre jutott az Alkotmánybíróság az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésével (amely a sajtószabadsághoz való jog elvét rögzíti, az indítványozó tekintetében azonban ezen bekezdés nem értelmezhető) összefüggésben is. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint azonban az indokolás hiánya {lásd pl. 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]} az ügy érdemi elbírálásának akadály. Ezért az Alkotmánybíróság ezen bekezdések sérelmét nem vizsgálta.
- [18] 4. Az indítványozó az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésére is hivatkozott alkotmányjogi panaszában, amely szerint „a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére”. Ez a rendelkezés azonban nem önálló alapjogot állapít meg, hanem a véleménynyilvánítás szabadságának határát jelöli ki, így az indítványozó erre sem alapíthatta alapjogi sérelmet {lásd ezzel egyezően: 3294/2020. (VII. 17.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [19] 5. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése tekintetében megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítvány megjelölte az indítványozó jogosultságát, valamint az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés a) pont], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány benyújtását részletesen indokolta, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jogok sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg a bírói döntések megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [20] Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [21] E tekintetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ügy az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében biztosított véleménynyilvánításhoz való jognak a vonatkozásában felveti a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. A bírósági ítéletek kapcsán ezért vizsgálni kell, hogy az eljáró bíróságok értelmezése a véleménynyilvánítás szabadságával kapcsolatban (elsősorban a tekintetben, hogy a magánvádló közszereplőnek minősült-e vagy sem) megfelel-e Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdéséből fakadó szempontoknak.
- [22] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján, a panasz befogadásáról szóló döntést mellőzve, az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése vonatkozásában érdemben bírálta el.

IV.

[23] Az alkotmányjogi panasz megalapozott.

[24] 1. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint alkotmányjogi panasz alapján „a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes.” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]} Az Alkotmánybíróság nem vonhatja el azonban az ítélező bíróságok hatáskörét az előttük fekvő tényállás elemeinek átfogó mérlegelésére, csupán a mérlegelés alapjául szolgáló jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját, illetve a mérlegelés alkotmányossági szempontjainak a megtartását vizsgálhatja felül.

- [25] Az Alkotmánybíróság a fentiekkel összefüggésben szükségesnek tartja azt is kiemelni, hogy az Alaptörvény 28. cikke a bíróságok részére alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy az ítélező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék [pl. 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]; 28/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]; 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [17]]. A bíróságnak a jogszabályok által kijelölt értelmezési kereteken belül kell azonosítani az eléjük kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, valamint a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmezniük.
- [26] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz alapján tehát azt vizsgálta, hogy az eljáró bíróságok helyesen ítélték-e meg a szóban forgó ügynek a véleménynyilvánítás szabadságával összefüggő kapcsolatát.
- [27] 2. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben elsőként azt vizsgálta, hogy az eljáró bíróságok az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésével összhangban döntöttek-e a magánvádló közszereplői minőségének a megítéléséről.
- [28] 2.1. E tekintetben az Alkotmánybíróság elsőként áttekintette a közszereplői minőség megállapításával kapcsolatos gyakorlatát.
- [29] Az Alkotmánybíróság már több alkalommal is foglalkozott a szólásszabadság és a véleménynyilvánítással érintettek személyiségvédelmének összehangolására vonatkozó alkotmányossági szempontrendszer meghatározásával. A releváns határozatok következetes kiindulási pontja az, hogy „[a] közügyekkel összefüggő vélemény nyilvánításának szabadsága a szólás- és sajtószabadság legbensőbb védelmi köréhez tartozik” [7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [45], hasonlóan 3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [29]], ezért ebben a körben a véleménynyilvánítással szembeni személyiségvédelem ereje korlátozottabb. Bár az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésének hatálya annál szélesebb kört fed le, különösen erős alkotmányos védelmet biztosít a közügyek vitájának körébe sorolható kifejezéseknek. Az alapjogi bíraskodás fontos értelmezési kérdése tehát, hogy mely megszólalások tartoznak a közvitához és melyek nem.
- [30] Ezzel kapcsolatban elsőként a személyiségvédelem polgári jogi mércéit elemző 7/2014. (III. 7.) AB határozat fejtette ki, hogy „[a] közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás és a rá vonatkozó védelem fókuszában elsődlegesen nem a szólással érintett személyek státusza áll, hanem az, hogy a megszólaló valamely társadalmi, politikai kérdésben fejtette ki nézeteit. A közéleti véleménynyilvánításra vonatkozó alkotmányos szempontok eszerint egyfelől tágabb körben lehetnek irányadók, mint a közhatalom gyakorlóit vagy a hivatásszerűen közszereplést vállalókat érintő vélemények köre, másfelől viszont nem állítható, hogy a közéleti szereplőket érintő bármely – köztük a közügyekkel semmilyen kapcsolatban nem álló – közlést e szempontok szerint kell megítélni.” [7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [47]] Ezzel összhangban hangsúlyozta az Alkotmánybíróság, hogy „[a] jogalkalmazás során mindenekelőtt arra kell tekintettel lenni, hogy mivel a politikai véleményszabadság fókuszában elsősorban maguk a közügyek, nem pedig a közszereplők állnak, a közügyekre vonatkozó szólások mindegyike fokozott védelem alá tartozik, és ezáltal korlátozza az általa érintettek személyiségi jogainak védelmét. A személyiségvédelem korlátozottsága tehát nem csupán a hivatásszerűen közszereplést vállalók esetében érvényesülő szabály, hiszen a közügyek vitatása adott esetben – a konkrét társadalmi vita erejéig – annál szélesebb személyi kört érinthet.” [7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [57]]
- [31] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor arra is kitért, hogy mindez korántsem jelenti azt, hogy a jogalkalmazás során ne lenne irányadó tényező az adott megszólalással érintett személy státusza, körülményei: „A közéleti szereplőkre vonatkozó beszéd mindazonáltal a politikai véleménynyilvánítás központi alkotóeleme. A közügyek megvitatásának lényegi részét jelentik a közügyek alakítóinak tevékenységét, nézeteit, hitelességét érintő megnyilvánulások. A társadalmi, politikai viták jelentős részben éppen abból állnak, hogy a közélet szereplői, illetve a közvitában – jellemzően a sajtón keresztül – résztvevők egymás elképzeléseit, politikai teljesítményét és azzal összefüggésben egymás személyiségét is bírálják.” [7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [48]] Ehhez kapcsolódóan fejtette ki az Alkotmánybíróság azt is, hogy egyfelől „a közhatalmat gyakorló személyek és a közszereplő politikusok esetében a személyiségvédelem korlátozottsága mindenki máshoz képest szélesebb körben minősül »szükségesnek és arányosnak«, másfelől viszont ha a személyiségvédelem korlátozottsága melletti érvek gyengülnek, akkor még a közhatalom gyakorlók körén belül is önálló mércék kialakításának van helye [...]” [7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [57]–[58]].
- [32] Büntetőjogi kontextusban a 13/2014. (IV. 18.) AB határozat emelte ki, hogy a konkrét véleménynyilvánítások közvitához tartozásáról összetett mérlegeléssel kell döntést hozni. „A nyilvános közlés megítélése során elsőként arról szükséges döntenie, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett

álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Ennek megítéléséhez pedig elsődlegesen a közlés megjelenésének módját, körülményeit és a vélemény tárgyát, kontextusát szükséges figyelembe venni. Így a közlést érintően vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként szükséges értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját. Amennyiben e körülmények értékelésével az állapítható meg, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, úgy a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezi.” {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [39]}

- [33] Ez a határozat azt is hangsúlyozta, hogy „[a] közügyeket vitató közlésekkel szembeni állami büntetőhatalom gyakorlása a büntetőjogi szankció súlyossága, stigma jellege és öncenzúra kiváltására alkalmas hatása miatt [...] különösen érzékenyen érinti a véleményszabadságot és a szabadsággal élni kívánókat”, ezért „a közügyek vitatását érintő véleménynyilvánítás szabadsága alóli kivételeket jelentő büntetőjogi törvényi tényállásokat megszorítóan szükséges értelmezni” {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [42]}.
- [34] A fentiekkel összhangban a 3145/2018. (V. 7.) AB határozat is rámutatott arra, hogy az Alkotmánybíróság értelmezésében „a közéleti kérdések köre szélesebb a politikai szólásnál, illetve a közhatalmat gyakorló személyek tevékenységének bírálatánál”, illetve „valamennyi közéleti párbeszéd igényt tarthat a közéleti vitákat és a közügyek vitatását megillető alapjogi védelemre” {3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [32] és [35]}. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság újfent hangsúlyozta, hogy „a nyilvános közlés minősítése során jellemzően nem a véleménynyilvánítással érintettek személyéből kell kiindulni, hanem azt kell vizsgálni, hogy a közlés közügyek, közéleti kérdések vitatására vonatkozik-e” {3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [41]}. Az Alkotmánybíróság ebben a határozatában mindazonáltal azt is megerősítette, hogy az érintettek személyes körülményeinek, státuszának, közszereplői minőségének szerepe van az alkalmazandó alkotmányjogi mérce megállapításában {3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [44]}.
- [35] 2.2. Az Alkotmánybíróság a fenti gyakorlatát megerősítve a következőket emeli ki a jelen alkotmányjogi panasz kapcsán.
- [36] A szólásszabadság hatálya a nyilvános társadalmi kommunikációban megjelenő valamennyi közlésre (pl. a kereskedelmi szólásokra is) kiterjed, különösen erős alkotmányos védelmet biztosít azonban a közügyek vitájának körébe tartozó kifejezéseknek. A közéleti, társadalmi kérdésekben folytatott diskurzus a véleménynyilvánítás jogának kitüntetett fontosságú területe. Az alkotmányossági követelmények e körben fokozottan védik a szólásszabadságot, miközben korlátozzák a vele szemben mérlegelendő érvek erejét. Az alapjogi bíraskodás fontos értelmezési kérdése tehát, hogy mely megszólalások tartoznak a közügyek vitájához, hiszen az erre adott válasz jelöli ki a véleménynyilvánítások különlegesen védett körét {3236/2018. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [27]}.
- [37] A közügyek vitája, azaz a szólásszabadság fokozottan védett köre meghatározásának fókuszában mindenképp az a kérdés áll, hogy a megszólaló valamely társadalmi, közéleti kérdésben fejtette-e ki nézeteit. Ennek megválaszolása összetett, a vizsgált közlés valamennyi körülményére kiterjedő mérlegelést igényel {vö. 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [39]}, ami nem szorítkozhat pusztán egyetlen tényező, például az érintett státuszának kiemelésére. A közügyek vitájára vonatkozó alkotmányos szempontok egyfelől tágabb körben lehetnek irányadók, mint a közhatalom gyakorlóit vagy a hivatásszerűen közszereplést vállalókat érintő vélemények köre, másfelől viszont nem állítható, hogy a közéleti szereplőket érintő bármely – például a kizárólag magán- vagy családi életükre vonatkozó – közlést e szempontok szerint kell megítélni.
- [38] A közügyek vitája alkotmányjogi kategóriájának szerepe az, hogy a közügyekre vonatkozó szólások mindegyike fokozott védelem alá tartozik, és ezáltal korlátozza az általa érintettek személyiségi jogainak védelmét. A személyiségvédelem korlátozottsága tehát nem csupán a hivatásszerűen vagy önként közszereplést vállalók esetében érvényesülő szabály, hiszen a közügyek vitatása adott esetben – a konkrét társadalmi vita erejéig – annál szélesebb személyi kört érinthet {3236/2018. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [39] Ezúttal is hangsúlyozza azonban az Alkotmánybíróság, hogy a közléssel érintett státusza, közszereplői minősége továbbra is az alkotmányjogi mérlegelés fontos szempontja marad. Egyrészt az, hogy az érintett személy közéleti szereplő, a közügyek vitáját kijelölő kategorizálás egyik fontos (bár önmagában nem perdöntő) eleme. A közügyek alakítóinak tevékenységét, nézeteit, hitelességét érintő megnyilvánulások, a teljesítményüket, elképzeléseiket és ezzel összefüggésben akár személyiségüket érő bírálatok ugyanis tipikus esetben a közéleti véleménynyilvánítás részei. Másrészt az érintett státuszának abból a szempontból is jelentősége van, hogy bár a szólásszabadság fokozott védelme a közügyek vitájához tartozó valamennyi közlés esetén irányadó,

a személyiségvédelem ezzel járó korlátozottságának mértékét már befolyásolják a konkrét személyhez kötődő körülmények. A személyiségvédelem korlátozottsága már a közhatalmat gyakorlók körében is változik, és értelemszerűen más mércék alakíthatók ki a közvetlen közhatalom-gyakorlással nem járó köztisztviselők, illetve az esetileg érintetté váló magánszemélyek esetében. A bírálathoz fokozott tisztelet a közügyek vitáján belül mindenkire kiterjedő általános követelmény, ennek mértéke azonban már speciális mércék szerint alakul. Míg a közszereplő politikusok esetében a szólásszabadság melletti érvek erejük teljében jelentkeznek, addig más érintettek esetében már gyengül az erejük [3236/2018. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [30]].

- [40] 3. Jelen ügy tekintetében az Alkotmánybíróság a fentiekben ismertetett korábbi gyakorlata alapján az alábbiakat emeli ki.
- [41] A magánvádló jelöltként (alpolgármester-jelöltként) mérettette meg magát a 2019. évi önkormányzati választásokon. Ezzel összefüggésben kétségtelenül megállapítható, hogy egy országos vagy helyi önkormányzati választáson jelöltként induló személy aktív szereplője lesz a közügyekkel összefüggő társadalmi párbeszédnek, azaz résztvevője lesz a közügyek vitájának, ezáltal pedig irányadó lesz rá nézve a közéleti szereplőkre vonatkozó magasabb tisztelet kötelezettség. A magánvádló az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági eljárásokban következetesen arra hivatkozott, hogy ezen közszereplői minősége a 2019. évi önkormányzati választások időpontjában (2019. október 13-án), meg nem választására tekintettel véget ért, és ezért erre tekintettel ezt követően már nem kellett vele szemben alkalmazni a közéleti szereplőkre irányadó magasabb tisztelet kötelezettség tesztjét (tehát az indítványozó által közzétett bejegyzés és hozzászólások időpontjában sem). Ezen állítását valamennyi, az ügyben eljáró bíróság elfogadta és megerősítette. Erre tekintettel az Alkotmánybíróságnak arra kellett választ adnia, hogy a választási kampány során kétségtelenül (a magánvádló által sem vitatottan) fennálló közéleti szereplői minősége (meg nem választására tekintettel) valóban megszakadt-e az önkormányzati választások másnapján.
- [42] Egy választási kampányban jelöltként induló személy tekintetében vitán felül áll, hogy ő a kampányidőszakban aktív szereplője lesz a közéletnek, és a közügyek vitájának. Amennyiben azonban a jelölt nem szerez mandátumot az adott választott testületben, és a későbbiekben sem formál véleményt közéleti kérdésekben, azaz nem vesz részt a közélet vitáiban, akkor természetesen a közszereplői minősége sem maradhat fenn, és így az ő vonatkozásában (a választási időszakot követő állításai és cselekményei tekintetében) a továbbiakban nem fog fennállni a magasabb tisztelet kötelezettség. A közügyekkel összefüggő vitákban való véleményformálás, egy választáson induló jelölttel szemben, azonban nem feltétlenül szakad meg egy választás másnapján. A választási kampányban résztvevő jelöltnek a kampány során tett kijelentései, illetve cselekményei, valamint önmagában az ő jelöltként való indulása ugyanis a választási időszakot követően is lehetőséget adhat a közéleti vitáknak (kritizálhatóak maradnak pl. az általa a kampány során elmondottak). Önmagában ugyanis csupán azért, mert a jelölt nem szerzett mandátumot, nem válnak a kampány során elmondott szavai, cselekményei és önmagában a jelöltsége a véleménynyilvánítás általános mércéi szerint megítélhetővé. Ha tehát egy választást követően, a meg nem választott jelölttel szemben, a jelöltségére tekintettel fogalmaznak meg kritikát, akkor azokat nem a véleménynyilvánítás szabadságának általános mércéi szerint, hanem a közügyek vitájában véleményt formáló közéleti szereplőkre irányadó, magasabb tisztelet kötelezettséget megkövetelő szempontok szerint kell elbírálni. Ezen bírálathoz pedig természetesen figyelemmel kell lenni (különösen büntetőeljárások során) az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) AB határozatában foglalt szempontokra is [lásd: 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [39]].
- [43] A fentiek alapján, valamint arra tekintettel, hogy az indítványozó a magánvádlónak a választási kampány során tett cselekményeit és kijelentését kritizálta, valamint egy a kampányban megjelent – a magánvádlóról szóló – cikket osztott meg a közösségi oldalán, megállapítható, hogy az eljáró bíróságok az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos szempontokkal ellentétesen állapították meg az alkotmányjogi panasz alapját képező alapügyben a magánvádló közéleti szereplői minőségét.
- [44] 4. Tekintettel arra, hogy az eljáró bíróságok nem az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésével összhangban döntöttek a magánvádló közszereplői minőségéről, ezért az indítványozó által posztolt tartalmat és az általa közzétett hozzászólásokat sem az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdéséből fakadó szempontok szerint ítélték meg, ezért az Alkotmánybíróság a támadott bírósági ítéleteket megsemmisítette.

[45] 5. Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság a támadott bírósági ítéleteket megsemmisítette, a harmadfokú ítélet végrehajtásának felfüggesztéséről nem kellett rendelkeznie.

Budapest, 2022. május 3.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3605/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3238/2022. (V. 18.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.20.234/2021/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Frank Edit ügyvéd) eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria mint felülvizsgálati Bíróság Pfv.II.20.234/2021/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Fővárosi Törvényszék 54.Pkf.635.607/2020/2. számú végzésére és a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2.Pk.193341/2020/2. számú, jegyzőkönyvbe foglalt végzésére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügyben megállapított tényállás szerint az indítványozó (az alapügy kérelmezettje) betegsége miatt 24 órás ellátásra szorul. 2020. szeptember 1. vagy 2. napján (az első- és másodfokú végzés szerint szeptember 1. napján, a Kúria Pfv.II.20.234/2021/3. számú végzése és az indítványozó alkotmányjogi panasa szerint szeptember 2. napján) családja kérésére, saját beleegyezésével, gyógyszer-túladozás gyanújával szállították be az egyik budapesti egészségügyi intézmény toxikológiai osztályára. A megállapított tényállás szerint az indítványozó a kórházi felvételkor felváltva énekelt, sikított, ordibált, közölte, hogy haza akar menni, tegeződve beszélt, a mentős karjába boksolt, a vizsgálatoknál nem volt együttműködő. A toxikológiai vélemény teendőt igénylő intoxikációt nem állapított meg, azonban az indítványozó zavartsága miatt a mentőszolgálat az egészségügyi intézmény beutalójával az indítványozót átszállította a Nyíró Gyula Országos Pszichiátriai és Addiktológiai Intézetébe (az alapügy kérelmezőjéhez). Az indítványozó kórházi felvételére a sürgősségi ambulancián „farmako suicid imponáló eseményre hivatkozással” történt, míg a kérelmező kérelmezetthez történő átszállításakor már az került a kórlapon rögzítésre, hogy „szuicid gondolatok, késztetés, szándék nem explorálható”. A kórlap szerint „[k]özvetlen veszélyeztető magatartás miatt a beteg pszichiátriai osztályos sürgősségi gyógykezelése szükséges.”
- [3] A kérelmező egészségügyi intézmény kérelmében a beszállítás indokoltságának megállapítását, illetve a közvetlen veszélyeztetés miatti kezelés [azaz az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 199. §-a szerinti sürgősségi gyógykezelés] elrendelését kérte, kérelmét a felvételi kórlapra alapította. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2020. szeptember 3. napján meghallgatást tartott, melyet megelőzően ügygondnokot és igazságügyi elmeorvos szakértőt rendelt ki. A meghallgatást közvetlenül megelőzően a helyszínen megjelent a kérelmezett meghatalmazott fia, akit a bíróság előzetesen a meghallgatásról nem értesített, a kérelmező ugyanis nem tájékoztatta a bíróságot előzetesen arról, hogy a kérelmezettnek van meghatalmazott családtagja. A bíróság annak ellenére, hogy a meghatalmazott a meghallgatás helyszínén megjelent, a kérelmezett méltányos érdekeinek védelmében fenntartotta az ügygondnok kirendelését, arra tekintettel, hogy a meghatalmazott jogi szaktudással nem rendelkezett, jogi képviselője pedig nem volt. A jegyzőkönyv szerint az ügygondnok a meghatalmazott részére tájékoztatást adott az eljárásról. A helyszínen kirendelt igazságügyi elmeorvos szakértő szakértői véleménye szerint „[k]özvetlen veszélyeztető magatartás miatt a beteg pszichiátriai osztályra történő beszállítása, felvétele orvosi szempontból indokolt volt. Orvosi szempontból jelenleg is fennáll az intézeti gyógykezelés szükségessége változatlan pszichés állapot miatt, a kérelmezett változatlan formában észlelhető lelki tüneteire tekintettel. A közvetlen veszélyeztető magatartás zavartságban, tájékozatlanságban, kritikátlanságban, indulati kontroll zavarban, érzelmi, hangulati labilitásban, feszültségben, nyugtalan-ságban, összefüggéstelen beszédben és gondolkodásban nyilvánult meg.”

- [4] A jegyzőkönyv szerint a kérelmezett meghatalmazottja akként nyilatkozott, hogy a kérelmezett sokkal rosszabb állapotban van, mint két nappal korábban, és „[h]a engem vizsgálnának ilyen állapotban, valószínűleg rám is azt mondanák, hogy itt kell lennem”, míg az ügygondnok akként nyilatkozott, hogy „[a] lefolytatott eljárás alapján a kérelmezett egészsége védelmében magam is szükségesnek tartom az intézeti gyógykezelést, csatlakozom a kórház kérelméhez”. A Pesti Központi Kerületi Bíróság mindezen szempontokra figyelemmel a 2.Pk.193341/2020/2. számú, jegyzőkönyvbe foglalt végzésével megállapította, hogy a kérelmezett intézetbe történő beszállítása (felvétele) indokolt volt, és elrendelte a kérelmezett kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelését. A végzés indokolása szerint az Eütv. 199. § (1) bekezdése szerinti közvetlen veszélyeztető magatartás jelen esetben a szakértő véleményében foglaltaknak megfelelően fennállt.
- [5] 1.2. A Pesti Központi Kerületi Bíróság végzésével szemben a kérelmezett meghatalmazottja útján terjesztett elő fellebbezést, melyben azt kifogásolta, hogy az Eütv. 199. §-a által megkövetelt közvetlen veszélyeztető magatartás a kérelmezett esetében nem állt fenn. A fellebbezés szerint ezt utóbb a kérelmező intézmény is belátta, mert néhány nappal később, 2020. szeptember 7. napján a kérelmezettet az egészségügyi intézményből elbocsátották. A fellebbezés arra is hivatkozott, hogy a kérelmezettet a kórházban nagy adag nyugtatókkal kezelték, és ezért nem volt olyan állapotban, hogy a szakvélemény elkészítéséhez és a bírósági meghallgatás során értékelhető válaszokat tudjon adni. Utóbb, amikor a kérelmezett már nem kapott újabb gyógyszereket, állapota is javult. Azáltal, hogy a szakértő semmilyen formában nem vette figyelembe, hogy a kérelmezett milyen gyógyszereket kapott, a szakvéleménye teljesen megalapozatlanná vált. A kérelmezett azt is kifogásolta, hogy a kérelmezett családját az egészségügyi intézmények nem tájékoztatták a kérelmezett kérelmezőhöz történő átszállításáról, és a kérelmezett meghatalmazottja a tárgyalásról is csak azt megelőzően egy órával szerzett tudomást.
- [6] A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 54.Pkf.635.607/2020/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. A másodfokú bíróság szerint helyesen járt el az elsőfokú bíróság akkor, amikor a kérelmezett érdekeinek védelmére ügygondnokot rendelt ki, akit éppen azért nem bocsátott el az eljárásból, mert a meghatalmazott hozzátartozó jogi szaktudással nem rendelkezett, az ügygondnok pedig tájékoztatást adott a meghatalmazott részére az eljárásról. A Fővárosi Törvényszék kiemelte: miután az elsőfokú bíróság a meghatalmazott képviselési jogosultságáról csak a meghallgatás kezdetén szerzett tudomást, ezért az ő előzetes értesítésének elmaradása miatt a bíróságot mulasztás nem terheli. A Fővárosi Törvényszék az ügy érdemében arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság ténybelileg megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a kérelmezett felvételére, illetőleg további gyógykezelésének elrendelésére okot adó magatartás közvetlen veszélyeztető magatartásnak minősült, melyet a megfelelően indokolt szakvélemény is alátámasztott, annak megkérdőjelezésére a másodfokú bíróság sem látott indokot.
- [7] 1.3. A Fővárosi Törvényszék végzésével szemben a kérelmezett terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, arra hivatkozással, hogy a kérelmezett közvetlen veszélyeztető magatartása sem az egészségügyi intézménybe történő beszállításakor, sem pedig a kezelés elrendelésekor nem állt fenn. A kérelmezett felülvizsgálati kérelmében arra is hivatkozott, hogy a kérelmezett gyógyszeres kezelése nem tette lehetővé az érdemi szakvélemény elkészítését, azonban a gyógyszeres kezelés tényét a szakértő nem vette figyelembe. A kérelmezett a fentiekben túlmenően azt is sérelmezte, hogy az eljárás során a kérelmezett megfelelő képviselése mint garanciális szabály sem került biztosításra. A Kúria Pfv.II.20.234/2021/3. számú végzésével a jogerős végzést hatályában fenntartotta. A Kúria szerint az orvosilag megállapított tényhelyzet az Eütv. 199. §-a által megkövetelt közvetlen veszélyeztető magatartás fogalmi elemeit kimerítette (Kúria végzése, Indokolás [33]), a családtagok értesítésének hiánya és a bíróság eljárása között pedig nincs ok-okozati összefüggés, az értesítés elmaradása ugyanis nem a bíróság mulasztása miatt történt, a kérelmezett jogvédelme érdekében pedig a bíróság a rapid eljárási határidőkre is figyelemmel megtette a szükséges intézkedéseket, így például az ügygondnokot nem bocsátotta el (Kúria végzése, Indokolás [35] és [39]). A Kúria álláspontja szerint a kérelmezett aktuális állapotának megítélése és ennek következményeként a kezelés mértéke és módja orvosi szakkérdés, a jegyzőkönyvből és a szakvéleményből pedig az állapítható meg, hogy az aktuális állapot a kérelmezett életére, testi épségére, egészségére jelentős veszélyt jelentett és a kezelés hiánya az állapotát tovább rontotta volna (Kúria végzése, Indokolás [38]).
- [8] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát, melyben a Kúria Pfv.II.20.234/2021/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Fővárosi Törvényszék 54.Pkf.635.607/2020/2. számú végzésére és a Pesti Központi Kerületi Bíróság

- 2.Pk.193341/2020/2. számú végzésére is kiterjedő hatállyal. Az indítványozó szerint a támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény IV. cikkét, figyelemmel az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJE) 5. cikkére és az ENSZ Fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló Egyezménye 14. cikkére.
- [9] Az indítványozó szerint az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) korábban már több alkalommal [*Gajcsi kontra Magyarország* ügy (34503/03), 2006. október 3. (a továbbiakban: *Gajcsi* ügy); *Plesó kontra Magyarország* ügy (41242/08), 2012. október 2. (a továbbiakban: *Plesó* ügy)] is elmarasztalta Magyarországot azért, mert az eljáró hatóságok és bíróságok túlságosan tágra értelmezték a közvetlen veszélyeztető magatartás fogalmát. Figyelemmel az EJEB gyakorlatára, az alkotmányjogi panasz szerint egyaránt megvalósult a gyógykezelés indokolatlan elrendelése [mely alapvetően az EJE 5. cikk (1) bekezdése sérelmét valósítja meg], és sérültek a gyógykezelés felülvizsgálatára vonatkozó eljárási garanciák is [melyek forrása pedig az EJE 5. cikk (4) bekezdése].
- [10] Az alkotmányjogi panasz szerint az indítványozó nyilvánvalóan nem tanúsított az Eütv. 199. §-a által megkövetelt közvetlen veszélyeztető magatartást, már csak azért sem, mert erre egészségi állapota folytán nyilvánvalóan alkalmatlan volt. Az indítvány szerint mind a Kúria által hivatkozott „szuicid kísérlet”, mind pedig a „heteroagresszív magatartás” alaptalan volt: az indítványozó esetében végül a gyógyszer-túladagolás sem került megállapításra, kórlapja szerint az indítványozónak nem voltak szuicid gondolatai, a „heteroagresszív magatartás” pedig olyannyira súlytalan volt, hogy arra az egészségügyi intézmény sem hivatkozott. Az indítvány szerint a kirendelt igazságügyi elmeorvos szakértő szakvéleménye lényegében a demencia tüneteit (az indítványozó betegségét) sorolta fel, ami egy hosszantartó, fokozatos leépüléssel járó állapot, és nem pedig akut módon jelentkező közvetlen veszélyeztető magatartás.
- [11] Az indítványozó a gyógykezelés felülvizsgálatára vonatkozó eljárási garanciák sérelme körében két érvet hívott fel. Egyfelől sérelmezte, hogy az egészségügyi intézmény mulasztása miatt az indítványozó meghatalmazottja csak egy órával a meghallgatás időpontja előtt szerzett tudomást a meghallgatásról, ezen rövid időszakban pedig a meghatalmazott sem a meghallgatásra nem tudott felkészülni, sem jogi tanácsot nem tudott kérni, sem pedig a kérelmezettel nem tudott kapcsolatba lépni. Ezen eljárási szabálysértést azonban az eljáró bíróságok azért nem tartották relevánsnak, mert a bíróság nem tudott a meghatalmazás tényéről. Az eljárás megfelelősége szempontjából ugyanakkor az indítványozó szerint nem annak van jelentősége, hogy kinek a mulasztása révén nem valósult meg a kérelmezett megfelelő képviselése, hanem annak a ténynek, hogy a képviselő a mulasztás miatt nem lehetett megfelelő. E körben az indítványozó megítélése szerint az ügygondnok kirendelése pusztán formalitás volt, amit az is igazol, hogy az ügygondnok sem a kérelmezővel nem beszélt a tárgyalás előtt, sem pedig értékelhető nyilatkozatot nem tett.
- [12] Másfelől, az eljárási garanciák sérelme körében az indítványozó azt sérelmezi, hogy a kérelmezett felvételekor „nyugtató hatású injekciók adása is szükségessé vált”, az eljáró bíróság azonban a meghatalmazott felvetése ellenére sem vizsgálta, hogy milyen és mennyi nyugtató hatású injekció beadására került sor, márpedig ennek hiányában a kérelmezett állapotát megalapozottan felmérni nem lehetett.

II.

- [13] Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„IV. cikk (1) Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

(2) Senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. Tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés csak szándékos, erőszakos bűncselekmény elkövetése miatt szabható ki.”

III.

- [14] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [15] 1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó jogi képviselője a Kúria végzését 2021. május 7. napján vette át, az alkotmányjogi panasz pedig 2021. június 24. napján, határidőben került előterjesztésre. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit

kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogi képviselője meghatalmazását csatolta.

- [16] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény IV. cikke sérelmét állítja. Az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdése általános érvénnyel deklarálja a szabadsághoz való jogot, amelytől a (2) bekezdés értelmében mindenki csak törvényben meghatározott okból és a törvényben meghatározott eljárás alapján fosztható meg [3025/2014. (II. 17.) AB határozat, Indokolás [49] és [51]; utóbb: 3017/2016. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [30]]. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában egyaránt vitatta a „törvényben meghatározott ok” fennálltát (a gyógykezelés megalapozottságát az indítványozó tényleges állapotára tekintettel) és a „törvényben meghatározott eljárás” követelményének sérelmét (az indítványban megjelölt eljárási hiányosságok tekintetében). Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt tartalma szerint, az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdése keretei között bírálta el, mely alaptörvényi rendelkezés az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaz.
- [17] 2. Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése követelményének eleget tesz.
- [18] 3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [19] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépését követően még nem vizsgálta a sürgősségi gyógykezelésre beszállítás indokoltságával, illetőleg a további kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelés elrendelésével összefüggésben, hogy az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdéséből milyen garanciális követelmények fakadnak, figyelemmel az Eütv. 199. § (1) bekezdése szerinti közvetlen veszélyeztető magatartás követelményére, mely kérdés az Alkotmánybíróság alapvető alkotmányjogi jelentőséggel bíró kérdésnek tekintette. Ezen alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés vizsgálatának eredményeként ítéltető csak meg az a kérdés, hogy az indítványozó esetében megállapítható-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség vagy sem. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével, érdemben bírálta el.

IV.

- [20] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [21] 1. Az Alaptörvény IV. cikke szerinti szabadsághoz és személyi biztonsághoz való jog korlátozhatóságának kritériumait egyrészt az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében szereplő, az alapjogi korlátozásra általában vonatkozó előírások, másrészt pedig az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdésében rögzített, a szabadságmegvonás feltételeire vonatkozó konkrét szabályok határozzák meg. Az Alaptörvény IV. cikke a személyi szabadság korlátozásával, illetőleg az attól történő megfosztással kapcsolatosan a törvényességet állítja a középpontba, megkövetelve azt, hogy az elvonás csakis törvényben meghatározott okból és törvényben rögzített eljárás alapján történhet [3142/2013. (VII. 16.) AB határozat, Indokolás [18]]. Ezen törvényi követelmények részletszabályai szükségképpen eltérőek lehetnek egymástól attól függően, hogy a szabadsághoz való jog korlátozására milyen okból kerül sor, ám valamennyi, az Alaptörvény IV. cikke szerinti, bármely okból történő korlátozás jogszerűségének elengedhetetlen feltétele, hogy egyfelől maradéktalanul teljesítsék az egyes törvényekben meghatározott anyagi jogi és eljárásjogi követelményeket, másfelől pedig ezen törvényi szabályok és az azokat alkalmazó eljárás is mindenben megfeleljen az Alaptörvényből fakadó előírásoknak. Ezen korlátozással kapcsolatos általános, közvetlenül az Alaptörvényből fakadó előírás, hogy az nem sértheti a szükségesség és arányosság követelményét [Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése], az emberi méltósághoz való jogot (Alaptörvény II. cikk), a kínzás, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmát [Alaptörvény III. cikk (1) bekezdése], és alkalmazása során, valamint a korlátozás jogszerűségének felülvizsgálata során teljesülniük kell az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból fakadó követelményeknek is (ebben az értelemben: 23/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [56]). Lényegében ezeket az alaptörvényi követelményeket rögzíti az Eütv. 10. § (4) bekezdése is, melynek értelmében a beteg személyes szabadsága ellátása során kizárólag sürgős szükség esetén, illetőleg a beteg vagy mások élete, testi épsége és egészsége védelmében korlátozható;

kínzó, kegyetlen, embertelen, megalázó vagy büntető jellegű korlátozó intézkedést tilos alkalmazni; és végezetül, a korlátozó intézkedés csak addig tarthat, ameddig az elrendelés oka fennáll.

- [22] 2. Az Alkotmánybíróság a 36/2000. (X. 27.) AB határozatában egyfelől elismerte, hogy az Eütv. szerinti sürgősségi és kötelező pszichiátriai gyógykezelés a szabadsághoz és biztonsághoz való jog hatálya alá tartozik, másfelől az EJEE-re történő hivatkozással elvi érveléssel rögzítette, hogy „az ön- és közveszélyesség oka lehet a személyi szabadság korlátozásának, a kötelező pszichiátriai gyógykezelésnek”, azzal, hogy eljárási garanciákkal fokozatosan biztosítani kell, hogy a „szabadságkorlátozás ne lehessen önkényes, csak a szükséges mértékű legyen és csak a szükséges ideig tartson” (ABH 2000, 241, 269). A kötelező pszichiátriai gyógykezelésre vonatkozó szabályozás, illetőleg gyakorlat alkotmányossága pedig „a korlátozás okai, a korlátozás módja (annak arányossága), továbbá a közbeiktatott eljárási garanciák együttes figyelembevételével ítélt meg” (ABH 2000, 241, 270). Az Alkotmánybíróság a 36/2000. (X. 27.) AB határozat idézett megállapításait az Alaptörvény hatálybalépését követően is változatlanul irányadónak tekinti, és figyelemmel az Alaptörvény negyedik módosítására (2013. március 25.), a 22/2012. (V. 11.) AB határozatban (Indokolás [40]) és a 13/2013. (VI. 7.) AB határozatban (Indokolás [27]–[34]) rögzített szempontokra, azokat meg is erősíti.
- [23] Az Alkotmánybíróság ebben a határozatában (egyéb indítványi elemek elutasítása mellett) az Eütv. korábban hatályos, tartalmilag a jelenleg hatályos rendelkezéstől részben eltérő, ám ugyancsak a sürgősségi és kötelező gyógykezelésre vonatkozó szabályait nem találta alkotmányellenesnek.
- [24] 3. Az EJEB által eldöntött, és az indítványban is hivatkozott *Gajcsi* ügy alapját nem a kötelező pszichiátriai gyógykezelés elrendelése, hanem annak meghosszabbítása képezte. Az EJEB az EJEE 5. cikk (1) bekezdésének sérelmét ebben az ügyben azért állapította meg, mert az eljáró bíróságok nem mérlegelték a kérelmező állítólagos vagy potenciális veszélyeztető magatartását, ami pedig az Eütv. akkor hatályos rendelkezései alapján (is) a kötelező pszichiátriai gyógykezelés meghosszabbításának egyik törvényi feltétele lett volna.
- [25] A *Plesó* ügyben az EJEB általában is megfogalmazta, hogy milyen feltételek teljesülése esetén minősülhet az „elmebetegség” esetén a szabadságtól való megfosztás jogszerűnek. Eszerint a személy elmebetegségét meggyőző módon bizonyítani kell, azaz hatáskörrel rendelkező szerv előtt független orvosszakértői szakértelem alapján valódi mentális zavart kell megállapítani; a mentális zavarnak olyan típusúnak vagy fokúnak kell lennie, ami igazolja a kötelező intézetbe utalást; a további intézetben tartásnak pedig a zavar további fennállásától kell függenie (lásd az ítélet 60. pontját).
- [26] A jogalkotó éppen a *Plesó* ügyben született ítélet nyomán, 2015. július 1. napjától kezdődő hatállyal pontosította az Eütv. 188. § b) és c) pontja szerinti veszélyeztető magatartás, illetőleg közvetlen veszélyeztető magatartás fogalmát, melynek fennállta a sürgősségi gyógykezelés, illetőleg a kötelező gyógykezelés elrendelésének előfeltétele.
- [27] 4. Az Eütv. 196. §-a alapján pszichiátriai betegek intézeti gyógykezelésbe vétele történhet önkéntes gyógykezeléssel, sürgősségi gyógykezeléssel (azonnali intézeti gyógykezelést szükségessé tevő közvetlen veszélyeztető magatartás esetén, az azt észlelő orvos intézkedése alapján, melyet a bíróság utólag vizsgál és értékeli), vagy a bíróság által elrendelt kötelező gyógykezeléssel. A sürgősségi és a kötelező gyógykezelés közös jellemzője, hogy azok nem a pszichiátriai beteg beleegyezésén alapulnak, ekként azok esetében fokozottan vizsgálandó, hogy a gyógykezelés elrendelésének indokoltsága fennáll-e, és a gyógykezelés elrendelésére vonatkozó eljárási szabályok maradéktalanul megtartásra kerülnek-e.
- [28] Az Eütv. 199. §-a szerinti sürgősségi gyógykezelés jellegzetessége, hogy előbb történik meg a beteg beleegyezés nélküli elhelyezése a pszichiátriai intézetben, és csak ezt követően kerül sor a bírósági eljárás lefolytatására. Az Eütv. 199. § (1) bekezdése értelmében a sürgősségi gyógykezelés elrendelésének anyagi jogi feltétele, hogy a pszichiátriai beteg közvetlen veszélyeztető magatartást tanúsítson, és ez a magatartás csak azonnali pszichiátriai intézeti gyógykezelésbe vétellel legyen elhárítható. Az Eütv. 188. § c) pontja értelmében a közvetlen veszélyeztető magatartás azt jelenti, hogy a beteg akut mentális zavara következtében saját vagy mások életére, testi épségére, egészségére közvetlen és súlyos veszélyt jelent, és az azonnali kezelés hiánya állapotának további romlását eredményezné, amely csak sürgősségi gyógykezeléssel hárítható el. A feltételek teljesülését (a közvetlen veszélyeztető magatartás fennálltát és az azonnali pszichiátriai intézeti gyógykezelés szükségességét) csak orvos és csak közvetlen észlelés alapján állapíthatja meg; ennek indoka, hogy ezen feltételek megítélése kifejezetten orvosi szaktudást igénylő kérdés. A sürgősségi gyógykezelés a szabadsághoz való jog rendkívüli

súlyú, a beteg akaratától független korlátozása. Ebből következően a közvetlen és súlyos veszély fennállását a szabadsághoz való jog korlátozásának alapjául szolgáló, az orvos közvetlen észlelésén alapuló dokumentációban oly módon és olyan részletességgel kell mindig rögzíteni, hogy abból az elrendelés szakmai megalapozottsága kétséget kizáróan és utólagos bírósági felülvizsgálatra is alkalmas módon megállapítható legyen. A beteg egészségi állapota ugyan eredendően orvosi szakkérdés, azonban ezen egészségi állapot megfelelő, az Alaptörvény és az Eütv. rendelkezéseivel is összhangban álló dokumentálása minden esetben utólagos bírósági felülvizsgálat tárgya lehet. Amennyiben ezen feltételek nem állnak fenn, illetőleg a dokumentáció hiányossága miatt utólagosan nem igazolhatóak minden kétséget kizáróan, a sürgősségi gyógykezelés minden esetben a törvényben meghatározott okok hiánya miatt az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdése szerinti személyi szabadság alaptörvény-ellenes korlátozását valósítja meg.

- [29] A sürgősségi gyógykezelés keretében a bíróságnak két kérdésben kell állást foglalnia. Egyfelől, döntenie kell abban a kérdésben, hogy a sürgősségi beszállítás indokolt volt-e, azaz a beszállításkor fennállt-e a közvetlen veszélyeztető magatartás, és ez valóban csak azonnali pszichiátriai gyógykezelésbe vétellel volt-e elhárítható. Ebben a kérdésben a bíróság számára szükségképpen az orvosi dokumentáció képezheti a vizsgálat alapját, azonban amennyiben a beteg állapota azt lehetővé teszi, garanciális okokból mellőzhetetlen a beteg bíróság általi személyes meghallgatása. Az orvosi dokumentáció vizsgálata, azaz végső soron a sürgősségi beszállítás indokoltságának megítélése, figyelemmel a szabadsághoz való jog korlátozásának súlyára, nem pusztán formai, hanem minden esetben érdemi vizsgálatot igénylő, tartalmi kérdés. Csak ebben az esetben biztosítható ugyanis, hogy a bíróság valódi, hatékony kontrollt tudjon biztosítani a szabadságkorlátozás jogszerűségének megítélése során.
- [30] Másfelől, a sürgősségi gyógykezelés esetében a bíróságnak arról is döntenie kell, hogy a beteg további kötelező intézeti gyógykezelése indokolt-e. Ez egyben szükségképpen azt is jelenti, hogy amikor a bíróság a döntését meghozza, a beteg már közvetlen veszélyeztető magatartást általában nem tanúsít, méghozzá éppen azért nem, mert a sürgősségi gyógykezelés már megkezdődött, melynek elsődleges célja kifejezetten a közvetlen veszélyeztető magatartás megszüntetése. A körütekintő döntés meghozatala érdekében éppen ezért (a beteg folyamatban lévő gyógykezelése miatt) elengedhetetlen, hogy a bíróság a döntését minden esetben egy független igazságügyi szakértő véleménye alapján, és lehetőség szerint (amennyiben a beteg állapota azt lehetővé teszi) a beteg meghallgatását követően hozza meg. Az igazságügyi szakértő vizsgálatának a beteg aktuális állapotán túlmenően figyelembe kell vennie a beteg megelőző gyógykezelésének tényét és annak hatását a beteg pillanatnyi állapotára, a szakvéleménynek pedig kellő részletességgel, a beteg állapotára egyediesítetten és konkretizáltan, kétséget kizáró és utólagos felülbírálatra is alkalmas módon kell állást foglalnia abban a kérdésben, hogy a további kötelező intézeti gyógykezelés miért és mennyiben indokolt.
- [31] A bíróság ezen két kérdésben történő döntése tartalmát tekintve eltérhet egymástól: nincs annak sem anyagi jogi, sem pedig eljárásjogi akadálya, hogy a bíróság arra a következtetésre jusson, hogy a beteg sürgősségi gyógykezelésének megkezdése adott esetben szükséges volt, azonban az intézeti gyógykezelés a továbbiakban már a kezelés eredményességére tekintettel nem indokolt.
- [32] Összefoglalva: amikor a bíróság a sürgősségi gyógykezelés kérdésében (indokolt volt-e a sürgősségi beszállítás, illetőleg indokolt-e a további kötelező intézeti gyógykezelés) határoz, az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdésének rendelkezései megkövetelik, hogy a személyi szabadság korlátozására csak kivételesen, kétséget kizáróan és utólagos felülbírálatra is alkalmas módon igazolt orvosi okból, az Eütv. által megkövetelt közvetlen veszélyeztető magatartás fennállása esetén, és amennyiben lehetséges, a beteg meghallgatásával kerülhessen sor. Amennyiben ezek a követelmények teljesülnek, akkor (és csak akkor) a szabadsághoz való jog korlátozása a sürgősségi gyógykezelésre tekintettel alkotmányosan indokoltnak tekinthető, arra „törvényben meghatározott okból” kerül sor.
- [33] 5. Az Alkotmánybíróságnak a fenti elvi megállapításokat a jelen ügyre vonatkoztatva azt kellett értékelnie, hogy ezen említett anyagi jogi követelmények az indítványozó esetében teljesültek-e, figyelemmel az indítványban megjelölt érvekre.
- [34] A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2.Pk.193341/2020/2. számú jegyzőkönyvéből kitűnik, hogy a kérelmezett sürgősségi gyógykezelésére az egyik budapesti egészségügyi intézmény toxikológiai osztályának beutalója alapján (azaz egy orvos közvetlen észlelése alapján) került sor. Mindez egyben azt is jelenti, hogy bár az indítványozó érvelése szerint a „heteroagresszív magatartás”, mely a kórházba szállítás során történt, nem került megjelölésre a kérelmező intézménybe történő átszállítás indokaként, az jelen esetben nem értékelhető

az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdése sérelmeként. Ellenkezőleg, éppen akkor sértette volna meg az egészségügyi intézmény az Eütv. 199. § (1) bekezdéséből fakadó, és a fentiek szerint végső soron az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdésére visszavezethető követelményeket, ha a sürgősségi gyógykezelés indokaként olyan körülményeket is megjelölt volna, amelyek nem az orvos közvetlen észlelésén alapulnak.

- [35] A Pesti Központi Kerületi Bíróság jegyzőkönyvéből az is kétséget kizáróan megállapítható, hogy a kérelmező intézet vezetője által kijelölt orvos tájékoztatást adott a kérelmezett felvételének indokáról, annak körülményeiről, jelenlegi állapotáról, valamint az alkalmazott gyógykezelésről, a meghallgatáson jelen lévő, kirendelt igazságügyi elmeorvos szakértő szakvéleményének megadása során ennek megfelelően birtokában volt az indítványozó gyógykezelésére vonatkozó információknak. Az is megállapítható, hogy az igazságügyi elmeorvos szakértő szakvéleményében foglaltak szerint az indítványozónak volt olyan tünete (indulati kontroll zavar), mely az Eütv. 199. § (1) bekezdése által megkövetelt, az Eütv. 188. § c) pontja szerinti közvetlen veszélyeztető magatartás követelményeit teljesítette. Az indítványozó aktuális állapotának megítélése orvosi szakkérdés. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó (és nem pedig az Alkotmánybíróság) számára fenntartott feladat {lásd például: 3045/2022. (I. 31.) AB végzés, Indokolás [25]}. Az Alaptörvény 28. cikke a bíróságok számára előírja, hogy a jogszabályok szövegét azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék. Önmagában az a tény, hogy a bíróság az indítványozótól eltérően értelmez valamilyen jogszabályi rendelkezést, vagy eltérően értékeli valamilyen bizonyítékot, még nem ad okot az Alkotmánybíróság eljárására mindaddig, amíg a bíróság által választott jogértelmezés az Alaptörvény megszabta értelmezési tartományon belül helyezkedik el {legutóbb például: 3022/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [28]}. Jelen esetben ilyen körülmény, figyelemmel az igazságügyi elmeorvos szakértő számára rendelkezésre álló információkra (beleértve az indítványozó kezelésére vonatkozó adatokat is, melyre a Pesti Központi Kerületi Bíróság jegyzőkönyve kifejezetten utal), és a szakvélemény tartalmára, nem volt megállapítható, hiszen a szakvéleménynek volt olyan eleme, amely az Eütv. szerinti közvetlen veszélyeztető magatartással érdemi, tartalmi kapcsolatba hozható.
- [36] 6. Az Alkotmánybíróságnak ezt követően azt kellett értékelnie, hogy az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdésére visszavezethető, az Eütv.-ben ugyancsak rögzített eljárási követelmények maradéktalanul teljesültek-e. Az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdése ugyanis a szabadságtól való megfosztással összefüggésben megköveteli, hogy arra kizárólag „törvényben meghatározott eljárás” alapján kerülhet sor. Az indítványozó e körben részben az indítványozó nem megfelelő képviselőt (a meghatalmazott értesítésének elmaradását, és ennek következményeit), részben az indítványozó gyógyszeres kezelésének igazságügyi szakértő és végső soron a bíróság általi figyelmen kívül hagyását sérelmezte.
- [37] 6.1. Ahogyan azt az Alkotmánybíróság jelen határozatának IV/5. pontjában (Indokolás [33] és köv.) már megállapította, az igazságügyi elmeorvos szakértő szakvéleményének elkészítése során a Pesti Központi Kerületi Bíróság jegyzőkönyve szerint kétséget kizáróan birtokában volt az indítványozó gyógykezelésére vonatkozó információknak, szakvéleményét erre tekintettel készítette el, ennek megfelelően a „törvényben meghatározott eljárás” követelményének sérelme az indítványban foglaltak alapján e körben nem állapítható meg. Önmagában pedig az a tény, hogy ezen gyógykezelésre vonatkozó információk alapján a szakértő az indítványozótól eltérő következtetéseket von le, orvosi szakkérdésnek tekinthető, melynek vitatása az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint önmagában nem adhat alapot alkotmányjogi panaszra.
- [38] 6.2. Az Eütv. 199. §-a mind az eljárás időtartama, mind pedig az egyes eljárási cselekmények formai és tartalmi követelményei tekintetében szigorú garanciális szabályokat rögzít, melyek megsértése az adott ügy egyedi körülményeinek függvényében adott esetben akár felvetheti az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdése sérelmét is. Az Eütv. 199. § (2) bekezdése értelmében a pszichiátriai intézet vezetőjének 24 órán belül a bíróság eljárását kell kezdeményeznie, a (3) bekezdés értelmében pedig a bíróságnak az értesítés kézhezvételétől számított 72 órán belül határozatot kell hoznia. Az Eütv. 199. § (6) bekezdése értelmében a bíróság a határozathozatal előtt kötelezően meghallgatja a beteget, az intézet vezetőjét vagy az általa kijelölt orvost, a (6a) bekezdés alapján pedig az eljárásban egy független igazságügyi elmeorvos szakértő kirendelése sem mellőzhető. Az Eütv. 199. § (8) és (9) bekezdése alapján a gyógykezelés csak addig tarthat, ameddig az orvosilag indokolt, a gyógykezelés szükségességét pedig a bíróságnak harminc naponként felül kell vizsgálnia.

- [39] Az Eütv. 201. § (4) bekezdése garanciális jelleggel rögzíti, hogy a bírósági eljárásban biztosítani kell a beteg megfelelő képviseletét, melyre adott esetben a törvényes képviselő is jogosult lehet. Ha a betegnek az eljárás során nincs törvényes vagy meghatalmazott képviselője, részére a bíróság ügygondnokot rendel ki, akinek kötelezettségeit az Eütv. 201. § (5) bekezdése külön is nevesíti (köteles a beteget felkeresni, tájékozódni a beszállítás körülményeiről és tájékoztatni az eljárással kapcsolatos jogairól). Ügygondnok kirendelésére kizárólag akkor kerülhet sor (akkor viszont kötelezően), ha a betegnek nincs törvényes vagy meghatalmazott képviselője. Ennek megfelelően a beteg ismert törvényes vagy meghatalmazott képviselőjének az eljárásból való mellőzése csak egészen kivételes körülmények között igazolható, és azt soha nem indokolhatja önmagában az eljárás Eütv. szerinti rövid határideje. Mind a beteg megfelelő képviselete, mind pedig az eljárási határidők betartása a sürgősségi gyógykezelésről való döntés alapvető garanciális eleme.
- [40] Az Alkotmánybíróság e körben arra is utal, hogy az ügygondnok szerepe nem formális, hanem kifejezetten garanciális jellegű: az ügygondnok feladata ugyanis nem egyszerűen az, hogy az igazságügyi szakértő, az egészségügyi intézmény és a bíróság eljárásának formális jogszerűségét tanúsítsa (egyfajta sajátos „hatósági tanú” szerepben eljárva), hanem az, hogy tartalmi értelemben véve is ellássa a beteg érdekeinek képviseletét, és megtegyen valamennyi olyan nyilatkozatot, bizonyítási és egyéb indítványt, amely a beteg sürgősségi gyógykezelésének kérdésében való megalapozott döntés meghozatalához szükséges, és amely a beteg legjobb érdekét szolgálja. Az Eütv. 201. § (5) bekezdése ezért is rögzíti külön is, hogy a beteg képviseletét ellátó betegjogi képviselő vagy ügygondnok köteles a beteget a bírósági meghallgatás előtt felkeresni, tájékozódni a beszállítás körülményeiről és tájékoztatni az eljárással kapcsolatos jogairól. Ezen törvényi követelmények teljesülésének vizsgálata (az Eütv. más garanciális rendelkezéseivel hasonlóan) ugyancsak bírósági felülvizsgálat tárgya lehet.
- [41] Az Eütv. 199. §-a és 201. §-a nem nevesíti kifejezetten, hogy kinek a kötelezettsége a beteg meghatalmazottjának értesítése. Tekintettel a szabadságtól való megfosztás kivételes jellegére és az ezzel kapcsolatos eljárásban az egyes garanciális elemek kiemelkedő fontosságára, abban az esetben, ha az egészségügyi intézménynek tudomása van a beteg törvényes képviselőjének személyéről, nem csupán lehetősége, hanem végső soron az Alaptörvényre visszavehető kötelezettsége is a törvényes képviselő elérhetőségét a bíróság rendelkezésére bocsátani. Amennyiben az egészségügyi intézmény ezen mulasztása miatt a beteg megfelelő képviselete az eljárás során nem teljesül, a személyes szabadságtól való megfosztással kapcsolatos eljárás Alaptörvény által védelemben részesítendő törvényi követelményei szenvednek sérelmet, melynek a bíróságnak eljárása során akkor is orvosolnia kell (az ugyancsak az Eütv. által biztosított rövid eljárási határidők keretein belül), ha egyébként e körben nem magát a bíróságot terheli mulasztás. A sürgősségi gyógykezelésről szóló bírói döntés alaptörvény-ellenességére vezet, ha a beteg meghatalmazottja értesítésének elmaradását a bíróság orvosolatlanul hagyja, mely körben az ügygondnok kirendelése önmagában nem tekinthető elégséges intézkedésnek, a meghatalmazott értesítése elmaradásában jelentkező jogsérelem megfelelő orvoslásának.
- [42] Jelen esetben az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy három körülmény együttes fennállására tekintettel az indítványozó megfelelő képviselete annak ellenére megvalósult, hogy a kérelmező a beteg törvényes képviselőjének személyéről az eljáró bíróságot nem tájékoztatta (ami a fentiek szerint adott esetben, a jelen alkotmányjogi panasz alapját képező ügytől eltérő egyedi körülmények esetén akár az eljárás alaptörvény-ellenességét is eredményezhette volna). Egyfelől, amint az a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2.Pk.193341/2020/2. számú jegyzőkönyvéből kiderül, az indítványozó meghatalmazottja az eljárás során végül annak ellenére végig jelen volt, hogy az eljárásról értesítést nem kapott. Másfelől, a bíróság éppen az indítványozó méltányos érdekeinek védelmében úgy határozott, hogy fenntartotta az ügygondnok kirendelését, figyelemmel arra, hogy a meghatalmazott jogi szaktudással nem rendelkezett. Harmadfelől pedig, a jegyzőkönyv azt is rögzítette, hogy az ügygondnok a meghatalmazott részére az eljárásról tájékoztatást adott. Ezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó képviselete hiányosságainak állított sérelme jelen eset egyedi körülményeire tekintettel nem valósította meg az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdésének sérelmét.

[43] 7. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt a rendelkező részben foglaltak szerint elutasította.

Budapest, 2022. május 3.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2778/2021.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3239/2022. (V. 18.) AB VÉGGÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SzfÉ.9/2021/14. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. T. Tóth Balázs ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz által kifogásolt, megtámadott határozat és a pertörténet lényege a következő.
- [3] Az indítványozó – 2018. július 1-től 2021. június 30-ig terjedő határozott időtartamra kinevezett – fővárosi törvényszéki bíró munkájának értékelése 2021. március 9. napján a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 76. § (1) bekezdés e) pontjában szabályozott „alkalmatlan” minősítéssel zárult, amely okán a Fővárosi Törvényszék elnöke a Bjt. 81. § (1) bekezdése alapján az értékelés közlésével egyidejűleg felszólította az indítványozót, hogy bírói tisztségéről 30 napon belül mondjon le.
- [4] Az indítványozó a bírói tisztségéről a rendelkezésére állt időtartam alatt nem mondott le. Az értékelés eredményét vitatva az indítványozó 2021. március 23-án a Budapest területén működő elsőfokú szolgálati bíróságon a Bjt. 79. §-ára alapítottan jogorvoslati eljárást kezdeményezett.
- [5] Az elsőfokú szolgálati bíróság a 2021. május 10. napján kelt SZÉ.5/2021/22. számú határozatával a bírói munka értékelésével kapcsolatos eljárást megtagadta. Az elsőfokú szolgálati bíróság határozatának indokolásában kifejtette, hogy a Bjt. 79. § szerinti jogorvoslati eljárás kizárólag a Bjt. szerinti „kiváló, magasabb bírói beosztásra alkalmas”, „kiválóan alkalmas”, illetve „alkalmas” minősítés esetén kezdeményezhető. A Bjt. alapján „alkalmatlan” értékelés esetén a Bjt. 81. §-a, illetve 84. §-a szerinti alkalmatlansági eljárás lefolytatására van lehetőség. Az elsőfokú szolgálati bíróság szerint ezen eljárásrend mellett sem csorbul az indítványozó jogorvoslathoz való joga, lévén a szakmai alkalmatlansági eljárás keretében kerül sor a bírói értékelés szolgálati bíróság általi felülvizsgálatára és a Bjt. 84. § (4) bekezdés szerinti valamely határozat meghozatalára. Az elsőfokú szolgálati bíróság szerint a bírói munka értékelésének ismertetéséről készült jegyzőkönyvben rögzített téves jogorvoslati tájékoztatás sem teremti meg a Bjt. 79. § szerinti eljárás lehetőségét.
- [6] Az indítványozó az elsőfokú szolgálati bíróság határozatával szemben fellebbezést terjesztett elő, amelyben a határozat hatályon kívül helyezését és az elsőfokú szolgálati bíróságnak a munkája értékelésével kapcsolatos eljárás lefolytatására kötelezését kérte. A fellebbezés szerint az elsőfokú szolgálati bíróság figyelmen kívül hagyta azt a lényeges körülményt, hogy a határozott időre kinevezett bírói státusza a kinevezés lejártával minden további aktus nélkül megszűnik, a törvényszék elnökének semmilyen további eljárást nem kell indítania, így az alkalmatlannak értékelt bíró esetében jogorvoslatnak nem is lehet helye, ily módon jogorvoslathoz csak a Bjt. 79. § és 80. § alapján jut. Az indítványozó fellebbezésében előadta továbbá, hogy a bírói jogviszonyáról önként nem mondott le, és a törvényszék elnöke hivatalból nem kezdeményezte az elsőfokú szolgálati bíróságon az alkalmatlansági eljárás lefolytatását.
- [7] A másodfokú szolgálati bíróság nyilatkozatra hívta fel az indítványozót, a törvényszék elnökét, valamint az elsőfokú szolgálati bíróságot a szakmai alkalmatlansági vizsgálatra vonatkozóan. Az indítványozó a másodfokú szolgálati bíróság végzésében foglalt kérdésre, miszerint fenntartja-e az elsőfokú határozat ellen előterjesztett fellebbezésében foglalt azon állítást, amely szerint a törvényszék elnöke hivatalból nem kezdeményezte a szolgálati bíróságnál az alkalmatlansági eljárás lefolytatását, nem válaszolt. A Fővárosi Törvényszék elnöke válaszelevelében ismertette az indítványozó értékelését követő eljárást, rögzítve, hogy 2021. május 18-án kezdeményezte az elsőfokú szolgálati bíróságnál a szakmai alkalmatlansági eljárás lefolytatását.

- [8] Az indítványozó 2021. szeptember 30-án fellebbezés kiegészítést nyújtott be. A kiegészítésben az indítványozó hangsúlyozta, hogy a jogorvoslathoz való jog kiüresedéséhez vezetne, ha az alkalmassági vizsgálat jogszerűségét nem vitathatná, értelmezte a Bjt. 24. § (2) bekezdés szerinti jogorvoslati eljárást, a szolgálati bíróságok ügyrendjével kapcsolatosan fogalmazott meg egyéb észrevételeket, továbbá bizonyítási indítványt terjesztett elő a Magyarországon 2012 óta megindított összes, „alkalmatlan” minősítéssel zárult vizsgálat anyagának beszerzésére.
- [9] A fellebbezés alapján eljárva a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság 2021. november 4-én meghozott SzfÉ.9/2021/14. számú határozatával az elsőfokú szolgálati bíróság határozatát helybenhagyta, az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezése iránti indítványozó kérelmét elutasította. A másodfokú szolgálati bíróság szerint a jogalkotó akként rendelkezett, hogy a Bjt. 79. §-ban foglalt szabályozás a 81. §-ban foglalt „alkalmatlan” minősítés eset kivételével alkalmazható, azaz az „alkalmatlan” minősítés esete nem, erre tekintettel az elsőfokú szolgálati bíróság a jogalkotói akarral egyező jogértelmezés alapján alkalmazta a Bjt. 79. §-át. A másodfokú szolgálati bíróság szerint jogszerűen fejtette ki az elsőfokú szolgálati bíróság, hogy a Bjt. tartalmaz jogorvoslati rendelkezést (81. §, 84. §) az indítványozó „alkalmatlan” értékelésének esetére is. A másodfokú szolgálati bíróság szerint a szakmai alkalmatlansági eljárás megindítása körében nincsen sem tény-, sem jogi alapja az indítványozó arra való hivatkozásának, hogy határozott időtartamra kinevezett. Továbbá a bíróság megállapította, hogy az indítványozó kinevezése alatt megindult reá vonatkozóan a szakmai alkalmatlansági eljárás. A másodfokú szolgálati bíróság szerint az indítványozó nem közölte, hogy mely jogszabályhely alapján lehetne az előterjesztésére meghatározott határidő elteltét követően a fellebbezést kiegészíteni, ennek lehetőségét a Bjt. és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) nem tartalmazza, így a másodfokú szolgálati bíróság – jogszabályi lehetőség hiányában – a fellebbezés kiegészítését, az abban előadott egyéb észrevételeket és bizonyítási indítványt érdemben nem értékelte.
- [10] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SzfÉ.9/2021/14. számú határozata alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [11] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény a XXVIII. cikk (1) bekezdésének és 26. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozással nyújtotta be.
- [12] 1.3. Az indítványozónak – a támadott határozattal kapcsolatos – kifogásai a következők.
- [13] Az indítványozó a kúriai jogértelmezést vitatja, álláspontja szerint fogalmilag nem az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog az ügy tárgya, mivel a nevezett szakasz a közhatalmi döntésekkel szembeni jogorvoslathoz való jogot biztosítja. Az indítványozó szerint ugyanakkor esetében egy quasi munkáltatói értékeléssel szembeni bírósághoz fordulás joga forog kockán, ami álláspontja szerint a tisztességes eljáráshoz való jognak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében védett jogával áll tartalmi összefüggésben. Az indítványozó rögzíti, hogy a szakmai alkalmatlansági eljárás vele szemben elindult, ugyanakkor annak során új szakmai értékelést rendeltek el, abban az eljárásban a szakmai alkalmasságát így más értékelés alapján vizsgálják, miközben bírói státusza a korábbi értékelés alapján már megszűnt.
- [14] Az indítványozó az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést a következők szerint határozta meg: „Sérti-e a bírói státusz fokozott alkotmányos védelmét és ezzel egyúttal az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított bírósághoz fordulás jogát az a jogértelmezés, amely a határozott időre kinevezett bíró státuszának *ipso iure* megszűnését eredményező, alkalmatlanságot megállapító értékelés ellen nem biztosít jogorvoslatot, hanem a jogorvoslati jogot az alkalmatlanságot megállapító értékelést követően megindult szakmai alkalmatlansági eljárásban rendelkezésre álló jogorvoslattal tartja kiválthatónak, amely eljárásban már nem a bíró státuszának *ipso iure* megszűnését eredményező, alkalmatlanságot megállapító értékelést vizsgálják, és amely eljárás idejére a bírói státusz megszűnt, és amely eljárásban a megszűnt bírói státusz „reaktíválására” semmilyen jogi lehetőség nincs.”
- [15] Az indítványozó szerint a bíróság jogértelmezése megfosztotta attól a lehetőségtől, hogy a bírói státuszának megszűnését eredményező alkalmatlan értékelését vagy annak bármely részét, elemét bíróság előtt vitassa. A támadott kúriai határozatban hivatkozott szakmai alkalmatlansági eljárás erre az indítványozó szerint azért nem alkalmas, mert az eljárásban az indítványozó szakmai alkalmatlanságát nem az értékelés alapján ítélik meg, amely alapján megszűnt a státusza, hanem az eljárásban egy új értékelés készült. Ezt az indítványozó az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésére figyelemmel is kifogásolja. Az indítvány szerint érthetetlen, hogyan

folyhat az indítványozó ellen egy bírói szakmai alkalmatlansági eljárás akkor, amikor a bírói státusza a Bjt. 25. § (1) bekezdése alapján már megszűnt. (Az indítványozó ezzel összefüggésben megjegyezte, hogy az indítvány benyújtásakor az eljárásban még nem született jogerős határozat.)

- [16] Az indítványozó szerint a tisztességes eljáráshoz való jogot sérti az a kúriai határozatban elfoglalt álláspont is, hogy fellebbezés kiegészítésnek nevezett nyilatkozatát nem bírálta el a Kúria arra hivatkozva, hogy a Bjt. és a Pp. alapján erre nincs lehetőség, állítása szerint a Bjt.-nek nem háttérjogszabálya a Pp., továbbá a Pp. alapján nem kizárt, hogy a fellebbezési eljárásban a felek jognyilatkozatot tegyenek a fellebbezésen túlmenően.
- [17] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [18] 2.1. Az indítványozó részére a másodfokú szolgálati bíróság határozatának kézbesítése 2021. november 30-án történt, az indítványozó az alkotmányjogi panaszt 2022. január 27-én – az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül – nyújtotta be.
- [19] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezéseket, a sérelmezett bírói határozatot, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit [XXVIII. cikk (1) bekezdés, 26. cikk (1) bekezdés], valamint az alkotmányjogi panasz kifejezett kérelmet tartalmaz a határozat megsemmisítésére.
- [20] A másodfokú szolgálati bíróság eljárását az indítványozó kezdeményezte, az indítványozó jogorvoslati lehetőségét kimerítette. A jogi képviselővel eljáró magánszemély indítványozó érintettsége fennáll a támadott határozattal összefüggésben, a jogi képviselő meghatalmazását az indítványozó csatolta.
- [21] 2.2. Az Abtv. 52. §-a kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pont]: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]] Az indítvány e követelményt az Alaptörvény megjelölt rendelkezései vonatkozásában részben teljesíti, ugyanakkor nem tartalmaz releváns, alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói határozat miért ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével atekintetben, hogy az indítványozói fellebbezés kiegészítést a Kúria nem bírálta el.
- [22] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel nem konjunktív, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [vö. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálat az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [23] Az indítvány a bírósághoz fordulás jogára hivatkozással a jogorvoslat hiányát sérelmezi ténybeli kérdés, megállapítás („alkalmatlanság”) kapcsán. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt kifogásolta, hogy a másodfokú szolgálati bíróság jogértelmezése – álláspontja szerint – megfosztotta attól a lehetőségtől, hogy az „alkalmatlan” értékelést bíróság előtt vitassa (a Bjt. 79. §-a szerinti jogorvoslat keretében). Ehhez képest az indítványozó kifogása valójában az, hogy a Bjt. 79. §-án keresztül a jogalkotó nem biztosította/kizárta az „alkalmatlan” értékeléssel szembeni bírósághoz fordulást (illetve ilyen címen a jogorvoslatot), vagyis az „alkalmatlanság” ellenében való felszólaláshoz való jog hiányzik.
- [24] Kétségtelen, hogy (a jogalkotói akarat alapján) a Bjt. 37. alcíme az indítványozóra nem vonatkozik. Kétségtelen ugyanakkor, hogy a Bjt. 38. alcíme – az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésére is tekintettel – rendelkezik a szolgálati bíróság előtti, elkülönült és végső sorban a legfelső bíróság általi, illetve elékerülő (szakmai alkalmatlansági) eljárásról. Ennek keretében pedig az indítványozó által sérelmezett vizsgálatot és annak eredményét mind ténybeli, mind jogi alapon vizsgálják (az eljáró tanács meghallgatja az értékelőt és az értékeltet, ha az értékelés homályos/hiányos/ellentmondásos) és sor kerülhet – a törvény biztosította döntési jogkör folytán – az értékelő vezető általi minősítés módosítására [vö. Bjt. 84. § (3)–(4) bekezdés *b*) pontját]. Jelentősége van továbbá annak is, hogy az ilyen eljárások végső pontja a Kúria, amelynek intézményi egyedülállósága folytán értelemszerűen el nem vitatható hatáskörébe tartozik az ügyek végleges lezárása (Emberi Jogok Európai Egyezménye

7. kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikk). Következésképpen a jogorvoslat lehetősége valójában tartalmilag és alakilag – továbbá az azon belüli jogorvoslat – biztosított. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy jelen ügyben egyébként az eljáró fórumok által is megtörtént ezen megállapítás megtétele.
- [25] A Bjt. – indítványozó által nem kifogásolt – rendelkezései alapján értelemszerű, hogy a jogalkotó az alkalmasság vizsgálatának eredményétől függően kívánta biztosítani az indítványozó által szándékolt igényérvényesítés szolgálati bíróság előtt igénybe vehető módját (vö. a Bjt. 37. és 38. alcímeit). Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az iratok alapján adat van arra, hogy a törvényi rend szerinti eljárás a törvényi rend szerint megindult.
- [26] Következésképpen a Bjt. egyértelmű szabályozási logikája okán az elsőfokú és a másodfokú szolgálati bíróság határozata eleve nem vezethetett volna alappal a Bjt. rendelkezéseitől elszakadó, azzal ellentétes jogértelmezésre.
- [27] Az Alkotmánybíróság megállapította az alkotmányjogi panaszban előterjesztett indokolásról, hogy az indítvány – ugyan a bírósági határozat alaptörvény-ellenességét állította a bírói jogértelmezés kapcsán – valójában tartalma és indokolása szerint a Bjt. szabályozását, annak vélt hiányosságait kifogásolta.
- [28] Az Alkotmánybíróság megjegyzi továbbá, hogy a jegyzőkönyv szerinti hibás tájékoztatás nyilvánvalóan közömbös, ha a törvény eleve biztosítja, illetve a törvény erejénél fogva biztosított és beálló az igényérvényesítés és perlés folyamata.
- [29] Ennél fogva az indítvány nem vetett fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségüként értékelhető kérdést. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem állapítható meg, hogy az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak. Az alkotmányjogi panasz nem tett eleget a befogadhatóság Abtv.-ben előírt feltételének.
- [30] 4. Ekként az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének e) pontjában meghatározott feltételnek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. május 3.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/390/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3240/2022. (V. 18.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Ítéltábla Bf.I.219/2021/20. számú ítélete, valamint a Miskolci Törvényszék 17.B.52/2018/160. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Majoros Éva Gabriella ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt, melyben a Debreceni Ítéltábla Bf.I.219/2021/20. számú ítéletében és Miskolci Törvényszék 17.B.52/2018/160. számú ítéletében foglalt, az indítványozó 1/1 tulajdoni illetőségét képező ingatlant érintő vagyonekobbzást kimondó rendelkezések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól. Álláspontja szerint a támadott ítéletek ellentétesek az Alaptörvény a XIII. cikk, a XXIV. cikk és a XXVIII. cikk (1) bekezdéseivel, valamint a XXVIII. cikk (2), (3) és (7) bekezdésében foglaltakkal, illetve ezeken keresztül közvetetten a B) cikk (1), az R) cikk (1) és (2) bekezdésével, a T) cikk (1) bekezdésével.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben különösen nagy értékre, társtettesként elkövetett pénzmosás bűntette miatt volt folyamatban eljárás az I. rendű vádlottal és társaival szemben. A Miskolci Törvényszék 17.B.52/2018/160. számú elsőfokú határozatában járulékos kérdések körében az indítványozó – mint vagyoni érdekelt – tulajdonát képező ingatlan vonatkozásában vagyonekobbzást rendelt el. A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.I.219/2021/20. számú ítéletében az elsőfokú bíróság határozatát megváltoztatta, azonban az indítványozót érintő rendelkezést helybenhagyta. Az ítéletben foglaltak szerint az indítványozó élettársa, a II. rendű terhelt által biztosított, sikkasztásból eredő pénzből vásárolta meg az ingatlant, melyre a bíróság elrendelte a vagyonekobbzást.
- [3] 1.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kifogásolja, hogy kizárólag az I. rendű terhelt vallomása alapján annak megállapítása, hogy az ingatlant bűncselekményből származó pénzből vásárolták, az indítványozót csak egyszer, a nyomozás során hallgatták ki az tanúként, ezt követően egyetlen eljáró hatóság sem tájékoztatta a külön jogszabályhely alapján megillető törvényes jogairól. A későbbiekben semmilyen értesítést nem kapott a nyomozó hatóságtól, ügyészségtől és bíróságtól sem, az elsőfokú bíróság döntését nem is kézbesítették részére. A másodfokú eljárás során élt először „bejelentéssel”. Ezt a másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla joghatályos fellebbezésnek tekintette, értesítette a nyilvános ülés időpontjáról, ítéletében pedig megállapította, hogy törvényszék elmulasztotta közölni az indítványozó vagyoni érdekelttel az ügydöntő határozatot.
- [4] Az indítványozó hangsúlyozza, hogy a vagyoni érdekeltet megillető bizonyíték csatolás lehetősége, indítványozási és észrevételezési jog teljes mértékű kizárása vezetett oda, hogy tényként fogadta az elsőfokú bíróság, hogy az ingatlan megvásárlására fordított készpénz nem az indítványozó különvagyonát képezte. A ténybíróság, az elsőfokú bíróság a vagyoni érdekelt javára szóló bizonyítékokat meg sem ismerhette (így különösen: bérszámfejtés, adóbevallások, vételár biztosításra felvett kölcsönre vonatkozó okiratok), csak a vádhatóság által rendelkezésre bocsájtott egyetlen egy személyi bizonyíték képezte a döntés alapját. Sem az elsőfokú, sem a másodfokon eljáró bíróságok nem tettek eleget az ingatlant érintő indokolási kötelezettségüknek, mivel az ingatlan megszerzése kapcsán érdeminek mondható bizonyítást (az iratismertetésen túl) nem is folytattak le. Az indokolási kötelezettség megsértésére utal, hogy az ítéletek nem tartalmazzak sem logikai, sem jogi szakmai érvelést a vagyonekobbzással érintett ingatlan tulajdonjogának és az arra utóbb alapított vagyoni értékű jogra, illetve az azokra vonatkozó okiratok (szerződések) kapcsán. Nem oldotta fel továbbá a bíróság a bizonyítékok és a vádirati tényállásban írtak közötti ellentmondást sem. Összességében a bíróság nem indokolta

semmivel sem, hogy miért fogadta el a vádiratban írtakat, az okirati bizonyítékokat sem vizsgálta meg a perbíróság. Mindez ellentétes a tisztességes eljárás és a védelemhez való jog követelményével, illetve formálissá tette a jogorvoslatot is.

- [5] A kontradiktórius eljárás követelménye a felek azon jogát is magában foglalja, hogy tudomást szerezzenek a bíróság által hivatalból felhozott azon jogi természetű jogalapokról, amelyekre a határozatát alapítani szándékozik, és azokat megvitassák, erre azonban az indítványozónak nem volt lehetősége. A védelemhez való jog a büntetőeljárás alá vont személy, érdekelt azon jogaiban és a hatóságok azon kötelezettségeiben realizálódik, amelyek biztosítják, hogy vele szemben érvényesített büntetőjogi igényt megismerje, arról álláspontját kifejtthesse, az igénnyel szembeni érveket felhozhassa, a hatóságok tevékenységével kapcsolatos észrevételeit és indítványait előterjeszthesse.
- [6] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek, különösen a 27. § szerinti érintettség, a jogorvoslat kimerítése, valamint a 29–31. § szerinti követelményeknek.
- [7] 2.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti. Az indítványozóra mint vagyoni érdekeltre a bíróság támadott ügydöntő – vagyis az ügy érdemében hozott – határozata rendelkezést tartalmaz (vagyonelkobzás elrendelése, illetve helyben hagyása), így érintettnek minősül, a támadott határozatok alkotmánybírói vizsgálat tárgyát képezhetik, mely ugyanakkor nem terjed ki a határozatok indítványozót nem érintő részeire. Az ítéletábra határozata jogerős, az indítványozó számára büntetőeljárású úton további jogorvoslati lehetőség nem áll rendelkezésre, továbbá az alkotmányjogi panaszt határidőben terjesztette elő. Az indítvány a határozott kérelem tekintetében tartalmaz hivatkozást az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, a sérelmezett bírói döntést, indokolja Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a bírói döntések megsemmisítését.
- [8] Nem tartalmaz ugyanakkor Alaptörvényben biztosított jogot és ekként alkotmányjogi panasz alapját sem képezheti az Alaptörvény B) cikk (1), az R) cikk (1) és (2) bekezdése, továbbá a T) cikk (1) bekezdése sérelme, továbbá az alkotmányjogi panasz e rendelkezések vonatkozásában indokolást sem tartalmaz. Nem tartalmaz semmilyen indokolást az indítvány az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmére sem.
- [9] 2.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [10] Az indítványozó részben tulajdona elvonását, részben pedig eljárási jogosultságai biztosításának elmaradását sérelmezi.
- [11] Kétségtelen, hogy a vagyonelkobzás mint intézkedés sértheti a nem elkövető tulajdonos tulajdonhoz fűződő alkotmányos jogát [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés]. Ezen intézkedés alkalmazásának sajátossága, hogy semmilyen jogági felelősség megállapításához nem köthető, vagyis sem jogellenességet, sem felróhatóságot, sem pedig egyéb jogágazati felelősséget nem kíván meg alapfeltételként [3101/2022. (III. 10.) AB végzés, Indokolás [25]]. Alkalmazása ehhez képest a Btk. 74. § (2) bekezdésében foglalt feltételek fennállása esetén kötelező, vagyis elrendelésének anyagi jogi alapja világos. A tulajdoni érintettség okán ugyanakkor a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) tulajdonjogi igények érvényesítése érdekében biztosítja a büntetőeljárásról kívüli perlés lehetőségét [Be. 57. § (4) bekezdés]. A vagyoni érdekelt tulajdoni igénye tehát fennmarad, melyet polgári peres úton érvényesíthet. E lehetőséget elsőként a büntetőeljárásról szóló 1973. évi I. törvény módosításáról szóló 1998. évi LXXXVIII. törvény 46. §-a biztosította, a polgári útra utalás jogintézménye ekként 1999 óta része a jogrendszernek. A tisztességes eljáráshoz való jogból, illetve a tulajdonhoz való jogból nem következik szükségszerűen, hogy a vagyoni érdekelt számára biztosított legyen, hogy kifejezetten a büntetőperben vitassa a vagyoni kérdéseket, ugyanakkor a hatályos szabályozás alanyi jogot biztosít számára

a polgári úthoz, így igénye nem enyészik el. A tulajdonhoz való jog sérelmét illetően ezért a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés nem állapítható meg.

- [12] Az eljárási jogosultságokat illetően az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog, az indokolási kötelezettség, a védelemhez való jog és a jogorvoslathoz való jog sérelmére hivatkozott.
- [13] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti {ld. pl. 3154/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [10]; 5/2020. (I. 29.) AB végzés, Indokolás [47]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján a döntéseiben esetről esetre határozta meg a tisztességes bírósági eljárás konkrét ismérveit. Így nevesíteni lehet azokat a követelményeket, részjogosítványokat, amelyek ezen alapjog alkotmányos tartalmát jelentik {ld. bővebben 3294/2021. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [55]; 3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [19]; 3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [33]}. Ehhez kapcsolódóan a jogorvoslathoz való jog lényegi eleme, hogy a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]; 14/2015. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [29]}, illetve a jogorvoslati jog hatékony gyakorlásával függ össze a sérelmezett határozat indokainak teljes bemutatása, illetve a határozat alapjául szolgáló iratok és bizonyítékok megismerésének lehetősége is. A jogorvoslati jog hatékony gyakorlására ugyanis kizárólag a bíróság vagy a hatóság döntését alátámasztó indokok ismeretében nyílik valódi lehetőség {22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [32]}.
- [14] A büntetőeljárás során az elkobzással érintett dolog tulajdonosa mint egyéb (vagyoni) érdekelt, bár az eljárásban résztvevő személy, viszont processzuális főfunkciója, eljárási főfeladata nincs. Részt vehet az eljárásban, az őt érintő elsőbírői rendelkezés ellen jogorvoslattal élhet, a másodfokú bíróság felülbírálati és döntési jogköre pedig e vonatkozásban teljes, az elkobzásra vonatkozó ítéleti rendelkezést helyben hagyhatja, megváltoztathatja, illetve hatályon kívül is helyezheti. A másodfokú bíróság az ilyen rendelkezést hivatalból is köteles vizsgálni, ha az ítéletet más jogosult joghatályos fellebbezése alapján bírálja felül. Jelen ügyben kétségtelen, hogy az indítványozó mint vagyoni érdekelt csak utóbb és késedelmesen értesült az őt érintő vagyoneklobzásról, ugyanakkor ezt követően eljárási és jogorvoslati jogával élni tudott, mivel bejelentését a másodfokon eljáró ítélőtábla fellebbezésnek értékelte és vizsgálta a vagyoneklobzás törvényességét.
- [15] Az indokolási kötelezettség minimális elvárásként megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Az indítványozó által előadott érvek alapján azonban az indokolási kötelezettség megsértése nem merül fel, mivel az ítélőtábla határozata számot ad a bizonyítási eljárás vizsgálatáról – többek között arról is, hogy miért a vallomás, más bizonyítékokkal megerősített részeit fogadja el irányadónak a történeti tényállás megállapításakor –, az eljárási szabályok betartásáról, illetve arról, hogy miért nem vezethetett eredményre az indítványozó fellebbezése a vagyoneklobzás vonatkozásában. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3179/2016. (IX. 26.) AB végzés, Indokolás [15]; 3064/2017. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [12]}. Mindezen érvek alapján a határozat a jogorvoslás ténylegessége követelményével sem ellentétes.
- [16] Az indítványban hivatkozott, a vagyoneklobzással érintett ingatlan tulajdonjoga megszerzésének körülményeihez fűződő tények vizsgálata, a tényállás megállapítása, illetve annak vélt hiányosságai nem képezhetik alkotmánybírósági vizsgálat tárgyát. Az Alkotmánybíróság ugyanis az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve, nem ténybíróság, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során a bíróságok, végső soron a Kúria feladata {3273/2016. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [17] Az indítványozó mindezekén túl hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdése szerinti védelemhez való jog, a védekezés lehetőségének sérelmére is. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdése szerinti funkciója a terhelt számára a büntetőjogi igény érvényesítésével szembeni védekezés biztosítása. Az indítványozó által e vonatkozásban hivatkozottak jelen ügy vonatkozásában valójában a tisztességes eljárás Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint követelményrendszerének részét képezik, mellyel kapcsolatban irányadók az Alkotmánybíróság fent tett megállapításai.
- [18] Mindezek alapján megállapítható, hogy az eljárási jogok sérelmét illetően a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés nem állapítható meg.

[19] 3. Ekként az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2022. május 3.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3873/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3241/2022. (V. 18.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvény 4. § (5) és (6) bekezdése és az országos népszavazás megrendezhetőségéről szóló 438/2021. (VII. 21.) Korm. rendelet 1. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) alapján 2021. december 9-én alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Kérte az Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a 2021. július 21-én hatályba lépett, az országos népszavazás megrendezhetőségéről szóló 438/2021. (VII. 21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. §-a alaptörvény-ellenességét, és azt az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg.
- [2] Az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására 2022. január 19-én kiegészített és módosított indítványában az indítványozó a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló, 2021. február 22-én hatályba lépett 2021. évi I. törvény (a továbbiakban: Törvény) 4. §-a 2022. január 1-jétől módosított (5) és (6) bekezdéseinek alaptörvény-ellenessége megállapítását is kérte, mert szerinte a kifogásolt rendelkezések sértik az Alaptörvény XXIII. cikk (7) bekezdésében foglalt, helyi népszavazáson való részvételhez fűződő jogát. A Törvény ama rendelkezései, amelyek eredetileg kimondták, hogy a veszélyhelyzet megszűnését követő napig mind az országos, mind a helyi népszavazás nem kezdeményezhető, és a már kitűzött országos és helyi népszavazások elmaradnak, a fentiek szerint 2021. február 22-én léptek hatályba; a támadott módosítás az országos népszavazás kezdeményezésének a lehetőségét teremtette meg.
- [3] A Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése eredetileg arról szólt, hogy a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvény (a továbbiakban: Tv.) 4. §-a azzal az eltéréssel alkalmazandó, hogy országos népszavazás kezdeményezhető. A (2) bekezdés úgy szólt, hogy a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) II. Fejezetében meghatározott határidők újrakezdődnek. A 2. § (1) bekezdése azt tartalmazta, hogy ez a rendelet – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – 2021. július 21-én 8 órakor lép hatályba. A (2) bekezdés szerint a 3. § az e rendelet kihirdetését követő tizenötödik napon lép hatályba. A 3. § (1) bekezdése szerint a Kormány e rendelet hatályát a Tv. hatályvesztéséig hosszabbította meg, a (2) bekezdés szerint ez a rendelet a Tv. hatályvesztésekor hatályát veszti. A Korm. rendeletet hatályon kívül helyezte a 813/2021. (XII. 28.) Korm. rendelet 1. § i) pontja. A Korm. rendelet 2022. január 1-jétől hatálytalan.
- [4] A Törvény 4. § (5) bekezdése – amelyet a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 86. § a) pontja módosított – kimondja, hogy a veszélyhelyzet megszűnését követő napig helyi népszavazás nem kezdeményezhető, a már kitűzött helyi népszavazások elmaradnak. A (6) bekezdés úgy szól, hogy a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint az Nsztv. III. Fejezetében meghatározott valamennyi határidő megszakad. A határidők a veszélyhelyzet megszűnését követő napon újrakezdődnek. A ki nem tűzött és az elmaradt helyi népszavazást a veszélyhelyzet megszűnését követő tizenöt napon belül ki kell tűzni.
- [5] 2. A kiegészített panasz a határozott kérelem feltételeinek megfelel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés], tartalmazza ugyanis azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont, Abtv. 26. § (2) bekezdés]; az eljárás megindításának indokait [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]; az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]; az Alaptörvény sérülni vélt

rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]; indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]; kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].

- [6] 3. Az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett továbbá, hogy határidőben érkezett-e az indítvány (Abtv. 30. §), és érintett-e az indítványozó (Abtv. 26–27. §). Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panasz a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül, a 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan napon belül lehet írásban benyújtani.
- [7] 3.1. Az Alkotmánybíróságnak tehát vizsgálnia kellett azt, hogy az indítvány határidőben érkezett-e. Az indítvány a Korm. rendeletet és a Törvényt támadja. A Korm. rendeletet illetően a panasz határidőben, vagyis a Korm. rendelet hatálybalépésétől számított száznolcvan napon belül érkezett.
- [8] Ezzel szemben megállapítható, hogy a Törvénynek a 4. § (5) és (6) bekezdése rendelkezései a helyi népszavazás kezdeményezésének kizárásáról már 2021. február 22-én hatályba léptek. A Módtv. 86. § a) pontja a) a Törvény 4. § (5) bekezdésében az „országos és” szövegrészeket, b) pontja a Törvény 4. § (6) bekezdésében az „országos és” szövegrészt helyezte hatályon kívül, helyi népszavazásról szabályt nem tartalmazott. Ezért a 2022. január 19-én a Törvény ekképpen módosított rendelkezései vizsgálatára irányuló, kiegészített és módosított indítvány elkészett.
- [9] 3.2. Az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett azt, hogy a Korm. rendeletnél az indítványozó érintettségének a fennállása az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz feltételeinek az alkalmazásakor megállapítható-e a jelen esetben a támadott jogszabály kapcsán. Az indítványozó szerint az érintettségét az támasztja alá, hogy „a helyi népszavazás kezdeményezéséhez fűződő jog, mint politikai részvételi jog, minden helyi választópolgár alapvető joga, ezért ennek korlátozása minden helyi közügyekben aktív választópolgárt érint, így a Panaszost is. A panasz által megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezés értelmében azonban a Panaszos egy esetleges népszavazás-kezdeményezési próbálkozása a Törvény által felállított tilalomba ütközik; amely helyzetet a mellékelt, Nemzeti Választási Irodához tartozó Választási Információs Szolgálat által a Panaszos részére megküldött tájékoztatás is alátámaszt (ld.: I. melléklet). A Panaszos emellett nem csupán közvetlenül, hanem aktuálisan is érintett, mivel a jelen panasz benyújtásakor is meg van fosztva a helyi népszavazáson való részvételhez fűződő jogának gyakorlásától, azáltal, hogy helyi népszavazás nem kezdeményezhető.”
- [10] 4. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás. „Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) és d) pontja szerinti alkotmányjogi panasz jogintézményének egyaránt elsődleges célja [...] az egyéni, szubjektív jogvédelem: a ténylegesen jogsérelmet okozó alaptörvény-ellenes jogszabály, illetve alaptörvény-ellenes bírói döntés által okozott jogsérelem orvosolása. [...] [A] panasz befogadhatóságának feltétele az érintettség, nevezetesen az, hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabály a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érintő rendelkezést állapít meg, s ennek következtében a panaszos alapjogai sérülnek {33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [61]–[62], [66]}.” {3367/2012. (XII. 15.) AB végzés, Indokolás [13], [15]} Tehát „[a] kivételes panasz esetében, mivel az közvetlenül a norma ellen irányul, különös jelentősége van az érintettség vizsgálatának, hiszen a panaszos alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az utólagos normakontroll korábbi, bárki által kezdeményezhető változatától. [Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (régí Abtv.) 20. § (2) bekezdés]” {3105/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. A kivételes alkotmányjogi panasz kapcsán az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint „[a]z érintettségnek [...] személyesnek, közvetlennek és aktuálisnak kell lennie {lásd: 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]}” {3120/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [55]}. Nem állapítható meg az indítványozó érintettsége akkor, ha a támadott jogszabályi rendelkezés az indítványozóval szemben nem került alkalmazásra, vagy annak hatályosulása őt közvetlenül nem érintette (vagyis a jogsérelem nem következett be, nem aktuális) {3170/2015. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [11]}. Ha a jogszabály érvényesüléséhez konstitutív hatályú végrehajtási aktus

szükséges, az indítványozónak először a jogsértést közvetlenül megvalósító államhatalmi aktust kell megtámadnia, amelyet követően lehetővé válik a norma közvetett vizsgálata is. „Az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kell állnia” {először 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]–[31], legutóbb megerősítette: 3123/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [12]}. {A gyakorlat összefoglalását lásd legutóbb például: 33/2017. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [32]–[35]; 33/2019. (XI. 27.) AB határozat, Indokolás [18]–[19]}

- [11] A jelen esetben megállapítható, hogy a Korm. rendelet nem tartalmaz szabályt a helyi népszavazás kezdeményezésére; a Korm. rendelet 1. §-a arról szól, hogy országos népszavazás kezdeményezhető.
- [12] Az Alkotmánybíróság a jelen esetben, a kiegészített panaszban foglaltak alapján, nem tartotta megállapíthatónak, hogy az alaptörvény-ellenesnek állított Korm. rendelet az indítványozó személyét, konkrét jogviszonyát, közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan (jelenváló módon) érinti, mert az indítvány az Alkotmánybíróság főtítkára hiánypótlásra felhívását követően sem tartalmaz előadást arról, hogy a Korm. rendelet helyi népszavazás konkrét kezdeményezését mely kérdésben akadályozta közvetlenül és aktuálisan, az indítványozót érintően, vagy milyen, már kitűzött helyi népszavazás marad el. A főtítkár felhívásában szerepelt, hogy a közvetlen érintettséget az indítványozónak az erre vonatkozó dokumentumok csatolásával, valamint az ezt igazoló tények előadásával igazolnia kell. Ennek az indítványozó nem tett eleget.
- [13] Az Abtv. 26. § (2) bekezdésében foglalt feltétel (érintett-e az indítványozó) hiányában nem kellett vizsgálni, hogy az Abtv. 29. §-ában foglaltak teljesülnek-e.
- [14] 5. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése, 56. § (2) és (3) bekezdése alkalmazásával, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *c)* és *d)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. május 3.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/4736/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3242/2022. (V. 18.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 4.Bpkf.1178/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Szabó Gábor ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását, melyben a Budapest Környéki Törvényszék 4.Bpkf.1178/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és a megsemmisítését kérte, mivel annak folytán sérülni vélte az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, az R) cikk (1)–(2) bekezdéseit, a III. cikk (1) bekezdését, a IV. cikk (4) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, továbbá annak 28. cikkét.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint a szabadságvesztés büntetését 2016. július 22-től különböző büntetés-végrehajtási intézményekben töltő indítványozó 2019. október 29-én, alapjogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítás iránti kérelmet terjesztett elő, a büntetések, az intézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 10/A. § (1) és (5) bekezdése alapján.
- [3] Az elsőfokú bíróság az indítványozó kártalanítási kérelmét három időszakra lebontva vizsgálta. Végzésében a bíróság az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények által előidézett sérelme miatt a 2016. július 22. napja és 2016. december 31. napja közötti fogvatartás 163 napjából 163 napja után 195 600 forint kártalanítást, a 2018. június 12. napja és 2019. október 28. napja közötti fogvatartás 504 napjából 378 napja után 472 500 forint kártalanítást állapított meg az indítványozó részére, míg a 2017. január 1. napja és 2018. június 11. napja közötti fogvatartási időszak tekintetében érdemi vizsgálat nélkül elutasította a kérelmet, elkésetttség okán.
- [4] A másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság (a továbbiakban: másodfokú bíróság) az elsőfokú végzést, az indítványozói fellebbezés irányától eltérően megváltoztatta olyan módon, hogy a kártalanítási kérelmet az első időszak (2016. július 22. – 2016. december 31.) tekintetében is érdemi vizsgálat nélkül elutasította, a Bv. tv. 75/L. § c) pontja alapján, mint az arra nem jogosulttól származó kérelmet. A harmadik időszakra (2018. június 12. – 2019. október 28.) megállapított kártalanítást megítéltnek tekintette, az egyéb rendelkezések helybenhagyása mellett.
- [5] 1.2. Az indítványozó a törvényes határidőn belül előterjesztett, az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában a másodfokú bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény számos rendelkezésére hivatkozással. Érvelése szerint az eljáró bíróság megsértette az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát, mert egy olyan jogszabályt alkalmaztak az ügyében, amely az érintett időszakban még hatályba sem lépett. Az indítványozó véleménye szerint, a másodfokú végzés a jogbiztonság elvéből levezetett visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába ütközik, és sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, mert a bíróság olyan körülményt értékelt a terhére, aminek nem tehetett eleget, hiszen ilyen jogszabályi kötelezettsége 2017. évet megelőzően nem volt, így azt indítványozó nem is ismerhette.
- [6] Álláspontja szerint, miután az alkotmányjogi panasszal támadott másodfokú végzés ellen további fellebbezéssel nem élhetett, el volt zárva attól, hogy a részére hátrányosan megváltoztatott döntéssel szemben jogorvoslattal élhessen, ezáltal pedig sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésben biztosított jogorvoslathoz való joga is. Úgy vélte továbbá, hogy a támadott végzésben az indítványozó hátrányára történt I. fokú végzést megváltoztató

rendelkezés nyomán, a 2016. évi tárgyi időszak tekintetében megvalósuló túlsúfolt elhelyezés miatti kompenzáció mellőzése által, sérültek az Alaptörvény III. és IV. cikkeiben biztosított alapjoga is.

- [7] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényre (továbbiakban: Be.) hivatkozással a támadott végzés súlyosítási tilalomba való ütközését is kifogásolta.
- [8] Összességében a másodfokú bíróság eljárását tisztességtelennek és jogsértőnek értékelve az indítványozó kérte a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.1178/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [9] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [10] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [11] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában a támadott végzések alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, R) cikk (1)–(2) bekezdéseinek, III. cikk (1) bekezdésének, IV. cikk (4) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1)–(7) bekezdéseinek, valamint a 28. cikk sérelmére alapozta. Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [12] 2.2. A másodfokú ítélete ellen nincs helye fellebbezésnek, az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [13] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló, kártérítési igényt előterjesztő személy nyújtotta be az ügyét érdemben lezáró bírósági ítélettel szemben, így az indítványozó érintettnek tekinthető, tehát jogosult volt az alkotmányjogi panasz előterjesztésére.
- [14] A fentiek mellett megállapítható, hogy az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő az indítványát.
- [15] 2.3. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott többek között az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére. E tekintetben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy következetes gyakorlata szerint a testület csak kivételes esetekben, így különösen a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén ismeri el az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság elvét olyan Alaptörvényben biztosított jogként, amelyre alkotmányjogi panasz is alapítható {elsőként lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14], többek között megerősítette: 3302/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [26]}. Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben azonban elsősorban a – véleménye szerint – visszaható hatályú jogalkalmazást kifogásolta (amely legfeljebb a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog keretében lenne vizsgálható), és nem a Bv. tv. 2017. január 1-jével módosult szövegének visszaható hatályát állította. Mindezek alapján az Alaptörvény B) cikkére jelen ügyben alkotmányjogi panasz nem alapítható.
- [16] 2.4. Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény R) cikkére is. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az Alaptörvény R) cikke nem tartalmaz az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot, hiszen az Alaptörvény és a jogszabályok kötelező erejéről rendelkezik, így arra alkotmányjogi panaszt alapítani az indítványozónak nincs lehetősége {lásd például: 3258/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [6]; 3248/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [9]}.

- [17] 2.5. Az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban hivatkozott Alaptörvény 28. cikke vonatkozásában az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [18] 2.6. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének a sérelmére is. Ennek kapcsán jegyzi meg az Alkotmánybíróság, hogy a XXIV. cikk (1) bekezdése a közigazgatási hatósági eljárás vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, így a panasszal támadott bírósági végzés és ezen alaptörvényi rendelkezés között egyébként sincs összefüggés.
- [19] 2.7. Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésének, valamint a IV. cikk (4) bekezdésének a sérelmére is. E tekintetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy mind az III. cikk (1) bekezdésére, mind pedig a IV. cikk (4) bekezdésére csak a XXVIII. cikk sérelmével összefüggésben hivatkozott (a bírósághoz fordulás lehetőségének a kizártsága) az indítványozó, ezért megállapítható, hogy ezen alaptörvényi rendelkezések tekintetében sem adott elő önálló érvelést.
- [20] 2.8. Az Alkotmánybíróság az indítványnak az Alaptörvény XXVIII. cikkét érintő része tekintetében hangsúlyozza, hogy az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [21] Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően az Alkotmánybíróság hatáskörébe kizárólag a bírói döntéseknek az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamilyeni jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság a fentiekkel összefüggésben megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog vonatkozásában kizárólag a bíróság törvényértelmezését vitatta. Az Alkotmánybíróság ezért arra a következtetésre jutott, figyelembe véve az eljáró bíróságoknak a végzéseikben kifejtett indokolását, hogy az indítványozó panasa a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel. Az indítványozó tehát a bírói törvényértelmezést anélkül vitatta, hogy értékelhető, alapjogi sérelemre vonatkozó indokolást adott volna elő, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [23] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2022. május 3.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/4272/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3243/2022. (V. 18.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kecskeméti Törvényszék 10.P.20.600/2021/8. számú végzése, valamint a Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Pkf.III.20.344/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Szabó Gábor ügyvéd) útján eljárva, az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kecskeméti Törvényszék 10.P.20.600/2021/8. számú végzése, valamint a Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Pkf.III.20.344/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azokat, mivel a hivatkozott bírósági végzések az indítvány szerint sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, I. cikkét, II. cikkét, III. cikkét, IV. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését, valamint a 28. cikkét.
- [2] 1.1. A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó 2014. március 3-tól 2017. augusztus 24-ig a Kalocsai Fegyház és Börtönben (a továbbiakban: bv. intézet) volt fogvatartva. Ebben az időszakban elmondása szerint összesen 743 napon át nem megfelelő körülmények között volt elhelyezve. Az indítványozó azonban a fogvatartása alatt nem terjesztett elő panaszt, és a Magyar Állammal szemben sem nyújtott be kártalanítási kérelmet.
- [3] Az indítványozó 2021. április 26-án keresettel fordult a Kecskeméti Törvényszékhez (a továbbiakban: elsőfokú bíróság), amelyben a fogvatartási időszaka tekintetében két időszakra (annak kezdetétől 2015. szeptember 15-ig, és 2016. május 1-től 2016. december 31-ig) nézve is kártalanítási kérelmet terjesztett elő, emberi méltóságához fűződő személyiségi joga (nem megfelelő elhelyezési körülmények) megsértése miatt. A bv. intézet ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy a vitatott időszak egy része tekintetében elévült az igényérvényesítés határideje, a 2016. május 1-jét követő időszakra nézve pedig a kereset nem felel meg a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) akkor hatályos rendelkezéseinek.
- [4] Az elsőfokú bíróság az eljárást végzésében megszüntette. A végzés indokolása szerint a korábbi gyakorlat szerint az elítélet valóban választhatott, hogy a fogvatartása alatt a Bv. tv. szerint érvényesíti-e az őt ért jogsérelem miatt a kártalanítási igényét, vagy pedig később az 5 éves elévülési időn belül polgári pert indít, de ez a gyakorlat 2017. január 1-jétől megváltozott, és az ebben az időpontban is fennálló fogvatartások esetében a Bv. tv. szerinti eljárást tette kizárólagossá. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az indítványozónak 2017. január 1-jén is fennállt a fogvatartása, ezért az egész kifogásolt időszakra nézve csak a Bv. tv. szerint terjeszthetett volna elő kártalanítási kérelmet. Az indítványozó azonban ezzel nem élt, irányadó bírósági gyakorlat szerint pedig a nem a Bv. tv. szerint előterjesztett kereseteket idézés kibocsátása nélkül el kell utasítani.
- [5] 1.2. Az elsőfokú bíróság végzésével szemben az indítványozó fellebbezéssel élt. A fellebbezést a Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság (a továbbiakban: másodfokú bíróság) elutasította, és az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. A másodfokú végzés indokolásában megerősítette az elsőfokú bíróság érvelését, és kiemelte, hogy a Bv. tv. új, *sui generis* jogintézményt vezetett be az elhelyezési körülmények miatti kártalanítási ügyekben (amely szerint kizárólag a Bv. tv. szerinti eljárásban érvényesíthető a kártalanítási igény). A másodfokú bíróság azt is kiemelte, hogy a bevezetett szabályozással nem sérült a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalma, mivel a jogalkotó nem elvonta a bírói igényérvényesítés lehetőségét, hanem pusztán csak egy másik eljárás keretei közé terelte azt.

- [6] 1.3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az első- és másodfokú bíróságok végzéseinek alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azokat. Alkotmányjogi panaszának indokolásában kifejtette, hogy a bíróságok érvelése sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, mivel ezáltal elzárták őt az igényérvényesítés lehetőségétől (e körben az Alkotmánybíróság több határozatára is hivatkozott). Alkotmányjogi panaszában a bíróságok jogértelmezését is vitatta, mivel álláspontja szerint a Bv. tv. csak a kétszeres juttatást zárja ki ugyanazon fogvatartási időszakra nézve, nem pedig azt, hogy a Bv. tv. szerinti eljáráson túl polgári per is indítható legyen. Ezáltal pedig álláspontja szerint az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése is sérült, valamint az emberi méltósága is csorbult. Az indítványozó panaszában azt is kifogásolta, hogy a bíróságok végzései a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába esnek, ezáltal pedig sértik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdését is. Ennek kapcsán azt is kifogásolta, hogy a bíróságok olyan időszakokra nézve alkalmazták a Bv. tv. rendelkezéseit, amikor azok még nem is voltak hatályosak. Ezáltal olyan szabályt róttak a terhére, amelyet korábban nem is ismerhetett. Ezt követően az indítványozó hosszasan idézte az Alkotmánybíróság és Emberi Jogok Európai Bíróságának a gyakorlatát is a tisztességes (bírósági) eljáráshoz való jog tekintetében, amelyekkel a bírósági úttól való elzárását igyekezett alátámasztani.
- [7] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [8] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [9] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában a támadott végzések alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény több rendelkezésének a sérelmére alapozta. Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [10] 2.2. A másodfokú bíróság végzése ellen nincs helye fellebbezésnek, az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [11] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló, kártalanítási igényt előterjesztő személy nyújtotta be az ügyét érdemben lezáró bírósági végzéssel szemben, így az indítványozó érintettnek tekinthető, tehát jogosult volt az alkotmányjogi panasz előterjesztésére.
- [12] A fentiek mellett megállapítható, hogy az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő az indítványát.
- [13] 2.3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott többek között az Alaptörvény 28. cikkének sérelmére is. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segédszabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [14] Az indítvány az Alaptörvény II. cikkének, III. cikkének, IV. cikk (1) bekezdésének a sérelmét is állította. Ezen cikkek tekintetében azonban az indítványozó semmilyen indokolást nem adott elő, ezen alaptörvényi rendelkezések tekintetében nem indokolta alapjogi sérelmének fennállását. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint azonban az indokolás hiánya {lásd pl. 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]} az ügy érdemi elbírálásának akadálya.
- [15] Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének, valamint a XXIV. cikk (1) bekezdésének a sérelmére is. E tekintetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy mind az I. cikk (3) bekezdésére, mind pedig a XXIV. cikk (1) bekezdésére csak a XXVIII. cikk sérelmével összefüggésben hivatkozott (a bírósághoz

fordulás lehetőségének a kizártsága) az indítványozó, ezért megállapítható, hogy ezen alaptörvényi rendelkezések tekintetében sem adott elő önálló érvelést.

- [16] 2.4. Az Alkotmánybíróság az indítványnak az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, valamint a XXVIII. cikkét érintő része tekintetében megállapította, hogy az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítványozó megjelölte ugyanis az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit és ezek tekintetében részletesen meg is indokolta sérelmének mibenlétét. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti azonban azt is, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [17] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére is. Az Alkotmánybíróság többek között a 3249/2021. (VI. 11.) AB határozatában megállapította, hogy az eljáró bíróságok azon jogértelmezése, amely egy elbírált időszakra nézve olyan jogszabályt kér számon az érintett személyen, amely az érintett időszakban még nem volt hatályos, sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből következő visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát {3249/2021. (VI. 11.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [18] Jelen ügy tekintetében azonban megállapítható, hogy az indítványozó 2017. augusztus 24-ig volt fogvatartva a bv. intézetben, és a polgári perben a keresetét csak 2021. április 26-án terjesztette elő. A Bv. tv. módosult rendelkezései tehát, a folyamatos fogvatartására tekintettel, már a fogvatartása idején is alkalmazhatóak voltak vele szemben, ahogyan a polgári keresetének benyújtásakor is. Az indítványozónak tehát ismernie kellett a Bv. tv. módosult szabályait mind a szabadulása előtt, mind pedig keresetének benyújtásakor, az alapügyben eljáró bíróságoknak pedig ítéletük meghozatalakor figyelemmel kellett lenniük a Bv. tv. módosult szabályaira. Erre tekintettel megállapítható, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése tekintetében nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt követelményeknek.
- [19] 2.5. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében az Alkotmánybíróság az alábbiakat hangsúlyozza. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően az Alkotmánybíróság hatáskörébe kizárólag a bírói döntéseknek az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamilyeni jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [20] Az Alkotmánybíróság a fentiekkel összefüggésben megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog vonatkozásában kizárólag a bíróság törvényértelmezését vitatta. Az Alkotmánybíróság ezért arra a következtetésre jutott, figyelembe véve az eljáró bíróságoknak a végzéseikben kifejtett indokolását, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel. Az indítványozó tehát a bírói törvényértelmezést anélkül vitatta, hogy értékelhető, alapjogi sérelemre vonatkozó indokolást adott volna elő, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [21] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2022. május 3.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/151/2022.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3244/2022. (V. 18.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szombathelyi Járásbíróság 35.B.288/2018/89. számú és a Szombathelyi Törvényszék 13.Bf.37/2020/26. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozó által kifogásolt, megtámadott határozat a következő.
- [3] A Szombathelyi Járásbíróság a 2020. március 5-én kihirdetett 35.B.288/2018/89. számú és – a Szombathelyi Törvényszék mint másodfokú bíróság 13.Bf.37/2020/26. számú határozata folytán – 2021. április 8-án jogerős ítéletével az indítványozót több rendbeli csődbűncselekmény büntette és több rendbeli hamis magánokirat felhasználása vétsége miatt 2 év 6 hónap börtönbüntetésre, 300 napi tétel, napi tételenként 2 000 forint, mindösszesen 600 000 forint összegű pénzbüntetésre, 4 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra és a közügyektől 3 évi eltiltásra ítélte.
- [4] 1.1. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az indítványozó négy gazdasági társaság esetében – cégjegyzési joggal rendelkező cégvezetőként – a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet beálltát követően felszámolási eljárást kezdeményezett. A felszámolás kezdeményezése és annak elrendelése közötti időben három gazdasági társaság (I-III. tényállási pont) esetében a házi pénztárból kifizetést teljesített saját magának, egy esetében (IV. tényállási pont) olyan számlák alapján teljesített kifizetéseket az irányítása alatt álló más cégek részére, amelyek mögött nem volt valós gazdasági esemény. Ezzel elvonta a társaságok pénzkészletének túlnyomó részét, elrejtette azokat a felszámoló elől, előidézte a gazdasági társaságok fizetéseképtelenségét, és a társaságokkal szemben bejelentett hitelezői igények kielégítését is megghiúsította. A négy gazdasági társaságból három esetében a felszámolás kezdő időpontját követően a társaságok közös könyvelőjének átadott egy-egy, a felszámolás kezdő időpontját megelőző dátummal elkészített feljegyzést, továbbá egy-egy, korábbi évekre dátumozott hamis munkaszerződést is, és mindezek tartalma alapján kérte az elmaradt járandóságainak kifizetését.
- [5] Az indítványozó és védője az elsőfokú ítélettel szemben elsődlegesen felmentésért, másodlagosan a büntetés enyhítéséért, a fellebbezés írásbeli indokolásában a járásbíróság ítéletének hatályon kívül helyezéséért és a bíróság új eljárásra utasításáért jelentett be fellebbezést, míg a főügyész az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. A másodfokú bíróság kizárólag a kiszabott büntetés enyhítését célzó fellebbezést találta alaposnak.
- [6] 1.2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Szombathelyi Járásbíróság 35.B.288/2018/89. számú és a Szombathelyi Törvényszék 13.Bf.37/2020/26. számú ítélete ellen.
- [7] Az indítványában az Alaptörvény IV. cikk (1) és (2) bekezdése, a XIII. cikk (1) és (2) bekezdése, a XV. cikk (1) bekezdése, a XXIV. cikk (1) bekezdése, a XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdése és a 28. cikk sérelmére hivatkozva kérte a bíróság döntések megsemmisítését.
- [8] Álláspontja szerint az Alaptörvény IV. cikk (1) és (2) bekezdése, valamint a 28. cikke sérült azzal, hogy törvénytelen eljárás alapján és büntetethetőség hiányában fosztották meg a szabadságától. A jogerős ítélet IV. tényállási pontja esetében nem közölték vele a gyanúsítást, így vádemelésre sem kerülhetett volna sor, mivel a büntető-eljárás törvény 38. § (2) bekezdése alapján az a vádlott, aki korábban gyanúsított is volt. Vagyis álláspontja szerint a másodfokú bíróság a Be. szabályaival ellentétesen állapította meg, hogy a gyanúsítást, annak elmaradása

esetén a vádirat pótolja. A másodfokú bíróság továbbá helytelenül jutott arra a következtetésre, hogy eltérő tényállás megállapítására a Be. 593. § (2) bekezdése alapján nincsen módja, ugyanis a rendelkezésére állt új tény és bizonyíték is. Mivel a másodfokú bíróság a jogszabály tartalmával ellentétes következtetéseket vont le, így az Alaptörvény 28. cikke is sérült.

- [9] Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdésének sérelmére hivatkozva azt állította, hogy az alapügyben is benyújtott munkaszerződések kellő és megcáfolhatatlan jogi bizonyítékkul szolgáltak arra, hogy jogosult a három cég esetében munkájának díjazással elismerésére. Amennyiben a bíróságok elismerték volna a díjazás jogszerűségét, az csökkentette volna az elkövetési értéket és új tényállás megállapítását, ezáltal a felmentését tette volna lehetővé, ezért az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdése szerinti szabadsághoz való joga is sérült. Miután a bizonyítékok és a tények értékelés nélkül maradtak, az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében meghatározott törvény előtti egyenlőséghez való joga is sérült. A másodfokú bíróság a jogszabály tartalmával ellentétes következtetéseket vont le, így az Alaptörvény 28. cikke jelen esetben is sérült.
- [10] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésének sérelme azért merült fel, mert a IV. tényállási pontban nem közölték vele a gyanúsítást, azzal szemben így panasszal sem élhetett, vagyis ez a mulasztás sértette a védekezéshez való jogát is. Emellett szintén a védekezéshez való jogát és a XXIV. cikk (1) bekezdését is sérti az, hogy a másodfokú bíróság tanácsának tagjaiban a 2020. október 10-én megtartott tárgyalás után változás következett be, ugyanakkor a Be. 518. § (3) bekezdése ellenére a 2021. március 30-i tárgyaláson mégsem ismételték meg a korábbi tárgyalás anyagát.
- [11] Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének, továbbá a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó azzal összefüggésben állítja, hogy az I-III. tényállási pontban megállapított elkövetési időpont iratellenesen lett rögzítve. Munkabérek kifizetésére 2014-ben került sor, a másodfokú bíróság azonban ennek megfelelően nem változtatta meg a tényállást, miközben ez a tény egy bűncselekmény megalapozatlanságát eredményezné.
- [12] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően tanácsban eljárva először azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [13] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára hivatkozva terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján hatvan napon belül lehet benyújtani. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszát a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [14] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszhoz határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem követelménye azt is magában foglalja, hogy az indítványnak egyértelműen elő kell adnia az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett döntés miért ellentétes az Alaptörvény rendelkezéseivel. Az indítványozónak ebben a körben az alkotmányos összefüggéseket kell bemutatnia {vö. legutóbb 3506/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [11]–[12]; 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [12]; 3231/2018. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [13]; 3327/2019. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]; 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]; 3077/2020. (III. 18.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [15] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem feltételeinek az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdése vonatkozásában megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve indokolja azok Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítésüket.
- [16] Ezzel szemben az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény IV. cikk (1) és (2) bekezdése, a XIII. cikk (1) és (2) bekezdése, a XV. cikk (1) bekezdése, a XXIV. cikk (1) bekezdése, a XXVIII. cikk (1) bekezdése és a 28. cikk sérelmét állító része nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjában, valamint a 27. §-ban meghatározott feltételeknek. Az indítvány ebben a részében kizárólag az indítványozónak az alapügy eljárásával és a határozatokkal szembeni kifogásait tartalmazza, azonban azt nem, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezései pontosan miért és milyen összefüggésben sérültek volna. Következésképpen az indítványozó érvelése nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást, ezért az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján az indítványt ebben a részében érdemben nem vizsgálhatta {3548/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [44]; 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [17] Az Alkotmánybíróság mindezen felül jelen ügyben is rámutat arra, hogy az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak,

amelynek sérelmére önmagában hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {vö. 3466/2020. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [23]; 3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]}, továbbá az indítványozó érvelése sem hozható összefüggésbe a 28. cikkben megfogalmazott követelményekkel.

- [18] 2.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdése sérelmét állító részében az Abtv. 27. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [19] Az indítványozó az alapügyben hozott jogerős ítéletet támadta, ami kétségtelen, hogy olyan eljárást befejező döntés, amely az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz tárgya lehet.
- [20] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz előterjesztését megelőzően a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az egyedi ügyben érintettség megállapítható, mivel az indítványozó az alkotmányjogi panasszal támadott ügyekben terhelt volt.
- [21] 2.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [22] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy egyrészt a jogerős ítélet IV. tényállási pontja esetében a nyomozás során nem közölték vele a gyanúsítást, ami kizárta, hogy panasszal éljen a gyanúsítással szemben, továbbá, hogy ebben a tényállási pontban vádat emeljenek ellene. Másrészt álláspontja szerint szintén a védelemhez való joga sérült azzal, hogy a másodfokú eljárás során két tárgyalási határnap között, bár változás történt a tanács összetételében, a Be. 518. § (3) bekezdésének előírása ellenére mégsem ismételték meg a korábbi tárgyalást.
- [23] Az Alkotmánybíróság az indítványozó érvelésével összefüggésben elsőként arra mutat rá, hogy „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]} Az Alkotmánybíróság rámutat továbbá arra, hogy az indítványozó kifogását – miszerint a IV. tényállási pontban a nyomozási szakasz során nem gyanúsították meg, így ennek hiányában vádemelésre sem kerülhetett volna sor, – az első- és a másodfokú bíróság is megvizsgálta. Az elsőfokú bíróság az ítéletében a nyomozási iratanyag alapján rögzítette, hogy az indítványozóval szemben a gyanú közlése a IV. tényállási pont vonatkozásában is megtörtént (I. fokú ítélet, Indokolás [120]). Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a bírósági eljárás alapját a vád és az abban foglalt tények képezik, amelyeket az indítványozó megismerhetett, továbbá azokkal szemben – nem vitatottan – élhetett a terheltet megillető törvényi jogokkal.
- [24] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak a tárgyalás megismétlésének elmaradására vonatkozó kifogása alapján a következőkre mutat rá.
- [25] A másodfokú bíróság ítélete rögzíti, hogy a fellebbezések elbírálására (indítványozó állításával ellentétben) nem tárgyalást, hanem nyilvános ülést tartott, majd ezt követően tűzött tárgyalást. A tanács tagjaiban (az iratokból kitűnően) a nyilvános ülést követően és a tárgyalást megelőzően történt változás. A Be. 518. § (1) bekezdése szerinti tárgyalás folytonossága iránti elvárás – értelemszerűen – a folytatólagos, azaz a már megkezdett tárgyalás folytatására vonatkozó. {Mivel pedig a nyilvános ülésre a Be. a tárgyalás szabályait rendeli alkalmazni [Be. 425. § (3) bekezdés], így a folytonosság szabálya a nyilvános ülések esetében is érvényesül}. Mindemelllett kétségtelen, hogy az indítványozó ügyében eljáró másodfokú bíróság a határozathozatalát megelőzően tárgyalást tartott, melynek kezdetén (az iratokból kitűnően) az indítványozó jelenlétében az iratok ismertetésével, illetve a megelőző iratanyag ismertetésével megismételte a korábban az eljárásban történeteket. Ezt követően pedig határozatát – nem vitatottan és az indítványozó által is elfogadottan – a 2020. évi LVIII. törvény 210. § (6) bekezdésének megfelelően (és a tárgyaláson eljáró tanács összetételében) eljárva tanácsulésen hozta meg. Következésképpen a terhelt védelemhez való joga értelemszerűen (és önmagában) azzal nem sérülhetett, hogy a fellebbezés elintézése során a másodfokú bíróság a terhelt (indítványozó) jelenlétében tárgyaláson járt el. Ami pedig a tanácsváltás esetére vonatkozó kifogást illeti, az Alkotmánybíróság rámutat arra is, hogy az értelemszerűen a terhelt védekezéshez való joga szempontjából közömbös, s jelen ügyben a már említett – s iratokból egyértelműen kitűnő – eljárásjogi helyzetben alkotmányos sérelemmel nem járhat.

- [26] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó olyan feltételekre alapozza az alapeljárás iránti kifogásait, amelyek ellentétesek az iratokkal, következésképpen ilyen indokokkal a védelemhez való jog érvényesülésének hiánya sem számonkérhető. Az indítványozó a védelemhez való jog sérelmével összefüggésben nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [27] 3. Ekként az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2022. május 3.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2752/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3245/2022. (V. 18.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.044/2020/14. számú ítélete, valamint a Kúria Pfv.V.21.103/2020/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Illés Renáta Edina ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLl. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panaszban kifogásolt, megtámadott ítéletek és a pertörténet lényege a következő.
- [3] Az indítványozó felperes termőföld ingatlanok használata után haszonbérleti díj és használati díj megfizetése iránt terjesztett elő keresetet az alperessel szemben.
- [4] Az első fokon eljáró Nyíregyházi Törvényszék a 12.P.20.690/2016/99. számú ítéletével helyt adott a keresetnek és kötelezte az alperest földhasználati és haszonbérleti díj jogcímén 39 204 007 Ft és ezen összeg után járó kamat megfizetésére, valamint a perköltség viselésére.
- [5] Az alperesi fellebbezés folytán a Debreceni Ítéltábla a Pf.20.828/2018/10. számú részítéletével a Nyíregyházi Törvényszék ítéletének az alperest 5 343 672 Ft haszonbér és ezen összeg után járó kamata megfizetésére kötelező rendelkezését helybenhagyta. Ehhez képest a Debreceni Ítéltábla az ítéletnek az egyes ingatlanok szerződés nélkül használt része után járó használati díj iránti keresettel kapcsolatos rendelkezését, továbbá az elsőfokú perköltséggel és a le nem rótt illetékekkel kapcsolatos ítéleti rendelkezéseket hatályon kívül helyezte, és ebben a körben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította (a megismételt eljárásra vonatkozó iránymutatás mellett). Emellett a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú ítéletnek az egyéb ingatlanok szerződés nélkül használt része után járó használati díj iránti keresettel kapcsolatos rendelkezést részben megváltoztatta és az alperes által fizetendő tőke összeget 19 966 339 Ft-ra leszállította, egyebekben az ítéletet helybenhagyta.
- [6] A felperes a megismételt eljárás során előterjesztett keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 140. §-a, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 5:74. §-a alapján a perbeli ingatlanok után 9 056 592 Ft használati díj és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult, vitatva a követelés jogalapját ésösszegezését. Beszámítási kifogást is előterjesztett, amelyet egyrészt arra alapított, hogy 2011 és 2014 között összesen 4 576 548 Ft-tal többet fizetett a felperesnek az őt megillető haszonbérnél, valamint a felperes 846 447 Ft kárt okozott neki azzal, hogy a keresettel érintett területekre nem volt hajlandó vele haszonbérleti szerződést kötni.
- [7] A Nyíregyházi Törvényszék – a Debreceni Ítéltábla részítélete alapján, megismételt eljárásban hozott – 12.P.20.542/2019/48. számú ítéletével az alperest 8 900 984 Ft-ot és az ezen összeg után járó kamatai, valamint a perköltség megfizetésére kötelezte. A Nyíregyházi Törvényszék indokolásában rámutatott arra, hogy az alperes a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 229. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel már nem tehetett vitássá, hogy használta a perbeli ingatlanok felperes tulajdonában lévő részét, hiszen ez a jogerős részítéletben megállapított tény. A megismételt eljárásban a felek egyező nyilatkozata alapján a Nyíregyházi Törvényszék szerint megállapította, hogy a perbeli ingatlanok közül melyekben telepített gyümölcsöst az alperes, továbbá a beszerzett szakértői vélemény alapján a perbeli időszakra a felperest a keresettel érintett ingatlanrészek után megillető használati díjat.
- [8] Az alperesi fellebbezés folytán a Debreceni Ítéltábla a Pf.20.044/2020/14. számú ítéletével az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét megváltoztatta és az indítványozó keresetét elutasította.

A jogerős ítélet indokolásában foglaltak szerint a másodfokú bíróság az eljárása során és az ítéletében kiküszöbölte az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértéseit. A másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy azok a ténymegállapítások, amelyeket a jogerős részítélet a perbeli ingatlanok tekintetében tartalmazott, nem minősíthetők „jogerősnek”, mivel egy olyan részítéleti rendelkezéshez kapcsolódtak, amely az e körben indult jogvitát érdemben nem döntötte el. Az elsőfokú bíróságnak – az alperes új tényállításainak és bizonyítékainak tükrében – újra meg kellett volna vizsgálnia, hogy a felperesnek mekkora tulajdoni hányada volt a perbeli ingatlanokon, azokat milyen arányban használta az alperes haszonbérleti szerződés alapján (és anélkül), továbbá mennyi volt a jogalap nélkül használt ingatlanrészek használati díja. A másodfokú bíróság a keresetlevél alapján megállapította továbbá, hogy az alperes a perrel érintett időszakban több haszonbért utalt át a felperes részére, mint amennyi a saját nyilatkozata szerint megillette a felperest. A másodfokú bíróság nem fogadta el a felperesnek azt az érvelését, amely szerint az alperes által fizetett többletet a 2011–2014. évi haszonbérre kell elszámolni. Megállapította, hogy a többlet – a 2012. és 2014. évi beszámításokkal együtt – 4 576 548 Ft-nak felelt meg, amelynek használati díjként történő elszámolására az alperes alappal tartott igényt. A másodfokú bíróság szerint az alperes által megfizetett többlet összeg meghaladta a felperest megillető használati díj összegét, ezért a megismételt eljárás tárgyát képező keresetet elutasította.

- [9] Az indítványozó a jogerős ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtott be jogszabálysértésre hivatkozással, amelyben annak hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. A felperesi felülvizsgálati kérelem szerint a régi Pp. 252. § (4) bekezdésébe ütközően történt a tényállás módosítása a jogerős ítéletben, a hatályon kívül helyezés után nem új per kezdődik, hanem a megkezdett per folytatódik a másodfokú bíróság által megadott szempontok szerint. Az előző eljárásban tett akaratnyilatkozatok megtartják hatályukat, erre tekintettel a fellebbezési eljárás során a másodfokú bíróság megsértette a kérelemhez kötöttség elvét, túlterjeszkedett az eredeti kereseti kérelmen és ellenkérelmen. A megismételt eljárás nem azt a célt szolgálja, hogy a felek pótolják az elmulasztott nyilatkozatokat, bizonyítékokat, mivel ez sértené a régi Pp. 141. § (6) bekezdésében foglaltakat is. A felülvizsgálati kérelem szerint a másodfokú bíróság a régi Pp. 252. § (4) bekezdésébe, 147/A. § (1) bekezdésébe ütköző módon adott helyt a beszámítási kifogásnak, a perben az alperes beszámítási kifogásként értékelhető nyilatkozatot csak 2019 szeptemberében terjesztett elő, amely elkésett, hiszen a beszámítani kért kifizetések már 2011–2014-ben megtörténtek.
- [10] A Kúria a Pfv.V.21.103/2020/8. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta és kötelezte az indítványozót az alperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére. A Kúria szerint a régi Pp. 252. § (1)–(4) bekezdéseiből nem következik, hogy a megismételt eljárásban nem kerülhet sor eltérő tényállás megállapítására. Ezzel összefüggésben a Kúria kiemelte, hogy a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott részítélet hatályon kívül helyezése nem ítéleti rendelkezés, a régi Pp. 252. § (1)–(4) bekezdésében foglaltak szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel helyezi hatályon kívül. A Kúria szerint a hatályon kívül helyező döntéshez a régi Pp. 229. § (1) bekezdés értelmében vett anyagi jogerőhatás akkor sem fűződik, ha az az ítéletben vagy részítéletben jelenik meg. A Kúria ítéletének indokolásában megállapította, hogy az indítványozó felperes értelmezésével ellentétben a jogerős részítéletben foglalt hatályon kívül helyező határozathoz kötöttségen azt kell érteni, hogy e határozattól a másodfokú bíróság abban a fellebbezési eljárásban, amelyben hozta, nem térhetett el. A felperes a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott jogszabálysértést ettől eltérően írta körül, és amit jogszabálysértésként meghatározott, nem értékelhető a régi Pp. 227. § (1) bekezdésében foglaltak megsértéseként.
- [11] A Kúria szerint a felperes a kereseti kérelmen és az ellenkérelmen való túlterjeszkedés körben nem adott elő a felülvizsgálati kérelemben olyan érvelést, amely az általa felhívott jogszabályok megsértését jelenthetné. A felperes felülvizsgálati kérelmében a régi Pp. 147/A. § (1) bekezdésének és a régi Ptk. 296–297. §-ának a megsértését is állította a másodfokú bíróság részéről, a beszámítási kifogással szemben azonban a Kúria szerint a felperes a másodfokú eljárásban nem hivatkozott sem elkésettségre, sem elévülésre, így ezen kérdésekkel a másodfokú bíróság erre irányuló kérelem hiányában nem foglalkozhatott, ennek következtében azzal kapcsolatban jogszabálysértést sem követhetett el.
- [12] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.044/2020/14. számú ítélete, valamint a Kúria Pfv.V.21.103/2020/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének és 28. cikkének sérelmére hivatkozással nyújtotta be.

- [13] 1.3. Az indítványozónak – a támadott ítéletekkel kapcsolatos – kifogásai a következők.
- [14] Az indítványozó szerint a támadott ítéletek sértik az indítványozónak az Alaptörvényben biztosított tisztességes eljáráshoz való jogát, valamint az Alaptörvény 28. cikkében megfogalmazott jogértelmezési, jogalkalmazási követelményt, mivel a megismételt eljárásban hozott elsőfokú ítélet ellen benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú és felülvizsgálati eljárásban született ítéletek a régi Pp. alapelveit és célját sértik, azok értelmezése nem az Alaptörvénnyel összhangban történt.
- [15] Az indítványozó a megsemmisíteni kért bírói ítéletek alaptörvény-ellenességének indokolása körében először azok törvényellenessége mellett érvelt. Az indítványozó szerint a megismételt eljárásban a másodfokú bíróság a korábbi részítéletével rögzített tényállást a régi Pp. 227. § (1) bekezdésébe ütköző módon módosította. Az indítványozó indokai szerint a régi Pp. 227. § (1) bekezdése alapján a bíróság kötve van a saját határozatához abban a perben, amelyben azt hozta, attól nem térhet el. Az indítványozó szerint ezt a szabályt a másodfokú bíróság megsértette, amikor az általa már jogerősen megállapított tényállást olyan bizonyítékokra történő hivatkozással változtatta meg, amelyeket az alperesnek már az alapeljárás során módjában állt volna előterjesznie.
- [16] Az indítványozó szerint – az 1/2014. (VI. 30.) PK vélemény és a régi Pp. egyes rendelkezései alapján – a támadott ítéletek sértik a régi Pp. 252. § (3)–(4) bekezdéseiben foglalt megismételt felülbírálatra vonatkozó rendelkezéseket, mert a megismételt eljárás során a bíróság és a felek is kötve vannak a hatályon kívül helyező döntésben megállapított tényekhez, a másodfokú bíróság iránymutatásához, azaz a megismételt eljárás nem azt a célt szolgálja, hogy a felek által esetlegesen elmulasztott nyilatkozatok, bizonyítékok pótolhatóak legyenek, ha ezekre korábban semmilyen hivatkozás nem történt.
- [17] Az indítványozó szerint a másodfokú bíróság a régi Pp. 147/A. § (1) bekezdésében foglaltak ellenére adott helyt az alperes beszámítási kifogásának, az alperes beszámítási kifogása a régi Pp. rendelkezése alapján elkészt, továbbá az alperes követelése az igény érvényesítésének időpontjában már elévült. Az indítványozó ezen jogszabálysértésekre figyelemmel is állítja a tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét.
- [18] Az indítványozó szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjog sérelmét eredményezheti az olyan eljárásjogi vagy anyagi jogi szabály megsértése, amely az eljárás valamelyik szereplője számára többletjogosultságot biztosít. Az indítványozó szerint az eljáró másodfokú bíróság és felülvizsgálati bíróság által megvalósított törvénysértések által sérült az indítványozónak az Alaptörvényben nevesített és a régi Pp.-ben biztosított tisztességes eljáráshoz való joga, utóbbival összefüggésben az indítványozó a régi Pp. egyes alapelveire vonatkozóan ad elő érvelést. Az indítványozó szerint a másodfokú bíróság nem pártatlanul járt el a megismételt eljárás során, amikor ítéletében rögzítette, hogy az elsőfokú bíróságnak olyan tényeket kellett volna megvizsgálnia, amelyekre az alperes csak a megismételt eljárás során hivatkozott. Az indítványozó szerint a megismételt eljárás során az alperesi oldal olyan többletjogosultságokat kapott a másodfokú bíróság által „újnak titulált” tények előadásával, bizonyítékok és elévült beszámítási kifogás előterjesztésével, amely lényegesen megváltoztatta az eljárás végső kimenetelét és akadályozta a perek észszerű időn belül történő befejezését.
- [19] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. Az 56. § (2) bekezdése szerint pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [20] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a támadott ítéletek alapjául szolgáló eljárás felperese [Abtv. 27. § (2) bekezdés *a*) pont], az indítványozó jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [21] A jogi képviselővel eljáró magánszemély indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll az ügy érdemében hozott ítéletekkel összefüggésben. A jogi képviselő meghatalmazását az indítványozó csatolta.
- [22] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A felülvizsgálati kérelem alapján eljárva a Kúria 2021. február 11-én hozta meg ítéletét. Az indítványozó jogi képviselője részére a Kúria ítéletének kézbesítése 2021. március

22-én történt, az indítványozó az alkotmányjogi panaszt 2021. május 20-án határidőben nyújtotta be. Az indítványozó az Alkotmánybíróság főttkárának hiánypótlására vonatkozó felhívása alapján alkotmányjogi panaszát határidőben kiegészítette.

- [23] 3. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele, hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Abtv. alapján alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmének valószínűsítésére alapítható. Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak az Alaptörvény 28. cikke {vö. 3535/2021. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [31]}.
- [24] Az Abtv. 52. §-a kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pont]: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]} Az indítvány a határozott kérelem követelményét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában teljesíti.
- [25] 4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel nem konjunktív, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {vö. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [26] Az indítványozó az eredeti keresetének a részítélettel függővé tett és a megismételt eljárásban megítélt részének végett pereskedik. Az Alkotmánybíróság előrebocsátja, hogy a jogerős részítélet az indítványozó fennmaradó követeléséből nem ítél meg semmit, hanem új eljárásra kötelezte az elsőfokú bíróságot.
- [27] Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy az indítványozó lényegében a felülvizsgálati kérelemben előadott kifogásokra hivatkozik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben (úm. részítélet kötőereje a megismételt eljárással összefüggésben; alperesi beszámítási kifogás), továbbá ennek keretében érvelése közvetlenül a régi Pp. alapelvein és megjelölt rendelkezésein alapuló jogszabálysértésekre irányult azt állítva, hogy ezen vélelmezett bírósági jogszabálysértések az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét is eredményezték. Ehhez képest az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány által állított kifogások a bíróság mikénti megítélésébe – beleértve a jogalapot és az összecszerűségeket – tartozó kérdések, az indítványozó valójában az ítélőtáblai és a kúriai jogértelmezését támadja.
- [28] Tartalma szerint így az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz valójában a bírósági ítéletek felülbírlatára irányult. Az Alkotmánybíróság jogköre az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja és az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata, hogy a bírói döntés iránya, illetve a bírósági eljárás felülbírlatára nem rendelkezik hatáskörrel. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem általános felülbírlati fórum. Az eljáró bíróságok által – indítványozó álláspontja szerint – elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére {vö. 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [29] Az indítványban foglaltak kapcsán megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy kétségtelen miszerint az indítványozó olyan eljárási cselekményt tart sérelmesnek, ami a korábbi hatályon kívül helyezést követően az új eljárásban történt. Ugyanakkor kétségtelen az is, hogy etekintetben valójában az eljáró bíróság törvényenél fogva adott felülbírlati és döntési jogkörének mikénti gyakorlását tartja maga számára sérelmesnek. Mondván akár a hatályon kívül helyezett döntéshez, akár az új eljáráshoz képest a másodfokú bíróságnak igazodnia kellett volna. Ez azonban olyan elvárás, ami jelen esetben alkotmányjogi alapra nem helyezhető és egyébként szakjogi álláspontként sem helyénvaló.
- [30] Ennél fogva – a jogszabálysértésekre alapozott alperesi többletjogosultságokat vélelmező és a bíróság pártosságát állító – indítvány nem vetette fel a bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségűként értékelhető kérdést. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem állapítható meg, hogy az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak. Az alkotmányjogi panasz nem tett eleget a befogadhatóság Abtv.-ben előírt feltételének.

- [31] 5. Az Alkotmánybíróság a kifejtettek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány a sérelmezett ítéletekkel kapcsolatban nem teljesítette az Abtv. fent megjelölt befogadhatósági feltételeit. Ekként az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2022. május 3.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2203/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3246/2022. (V. 18.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 2.Bpkf.1147/2021/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Budapest Környéki Törvényszék 2.Bpkf.1147/2021/3. számú végzésének alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg azt.
- [2] 2. Az indítványra okot adó ügy alapja, hogy az indítványozó feljelentést tett egyháznak több tagja ellen, akik nagy nyilvánosság előtt kijelentették, hogy az indítványozó már nem tagja az adott egyháznak. Az indítványozó álláspontja szerint ez az egyházból való kitagadásként értékelhető, ami így súlyosan sérti személyiségi jogait.
- [3] Az első fokon eljáró Ráckevei Járásbíróság a 40.Bpk.69/2021/3. számú végzésével a magánvádra induló eljárást megszüntette, mivel álláspontja szerint a sérelmes kijelentés nem volt a becsület csorbítására alkalmas.
- [4] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék a támadott döntésben – a döntés érdemét tekintve – helybenhagyta az elsőfokú bíróság döntését. A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban, hogy bár a sérelmezett állítás tényállítás, annak becsület csorbítására való alkalmassága hiányzik. A bíróság hivatkozott arra is, hogy a becsület csorbítására való alkalmasságot az általános társadalmi mérce alapján kell megítélni. A kijelentésben a kiközösítés oka egyáltalán nem szerepelt, csupán az egyháztagság megszűnésének ténye, az pedig – az általános társadalmi megítélés szerint – nem csorbítja a becsületet, függetlenül attól, hogy az indítványozó szubjektív becsület-érzetét és magánéletét ez mennyiben befolyásolta. Rögzítette továbbá a bíróság, hogy az egyház belső jogviszonyokból eredő jogvitáinak elbírálására állami szervnek nincs hatásköre.
- [5] A másodfokú bíróság döntésével szemben az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdésére alapított panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Álláspontja szerint a bírósági döntések sértették az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében, VII. cikk (1) bekezdésében, IX. cikk (1) bekezdésében és XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített jogait.
- [6] A magánszféra és jó hírnévhez való jogainak sérelmét az indítványozó abban látta, hogy a bíróság nem értékelte, hogy a magánindítványra okot adó közlés milyen társadalmi hátratélt jelentett a számára, ellehetlenítette közösségi és családi életét. Ezen felül a vallásszabadság sérelmét is megalapozottnak látta amiatt, hogy nem választhatja meg szabadon vallását, azt nem gyakorolhatja másokkal együttesen. Az indítványozó szerint a tisztességes eljáráshoz való jog amiatt sérült, hogy a becsület csorbítására való alkalmasságot nem a szövegkontextusban vizsgálta, e tekintetben nem tartott rendes tárgyalást. Nem adott a bíróság lehetőséget az általa megjelölt tanúk meghallgatására, illetve egyebekben igazának bizonyítására. Tartalmilag a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét látta az indítványozó abban is, hogy nem nyert megállapítást, hogy az egyház eljárási rendjét követve történt-e a sérelmes közlés.
- [7] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [8] 3.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az „alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított

- jogát sérti, és *b*) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva”.
- [9] Az indítványozó saját ügyében jár el, megjelölte az indítványozói jogosultságát, valamint az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Az Abtv. 30. § (1) bekezdéséből következően az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani. Az indítványozó a támadott döntést 2021. október 8-án vette át, az alkotmányjogi panaszt pedig 2021. december 6-án – határidőben – adta postára.
- [10] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése rögzíti, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, melynek részleteit az (1a) és (1b) bekezdések szabályozzák.
- [11] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. További feltétel, hogy az indítvány részletes indokolást tartalmazzon, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jog sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó kifejezetten kérte a vonatkozó bírói döntés megsemmisítését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [12] Megállapítható az is, hogy a támadott döntéssel szemben nem állt további jogorvoslat az indítványozó rendelkezésére.
- [13] 3.2. Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [14] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése kapcsán az Alkotmánybíróság az alábbiakra mutat rá. Az Alaptörvény értelmében „mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.” A magánélethez, illetve a jó hírnévhez való jog valóban ütközhet a véleménynyilvánítás szabadságával; ilyen esetekben a bíróságoknak, végső soron az Alkotmánybíróságnak kell a kollíziót feloldania.
- [15] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti hatáskörében az Alkotmánybíróságnak ugyanakkor nem az a feladata, hogy absztrakt értelmezést adjon egy egyedi ügyben felmerülő alkotmányjogi kérdésre, hanem hogy határozzon arról, hogy a bírói döntés sértette-e az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát. Az Alkotmánybíróságnak tehát nem az indítványra okot adó ügyről, hanem a bírói döntésről kell állást foglalnia.
- [16] A támadott bírói döntés az indítványozó által magánvádlóként kezdeményezett büntetőeljárást megszüntette. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése nem biztosít jogot a sértettnek a büntetőeljárás lefolytatására vagy a terhelt büntetőjogi szankcionálására. „A bűncselekmény elkövetése esetén az állami büntető igény érvényesítése és az elkövető megbüntetése ugyanis nem a sértettet, hanem az államot illeti. A büntető igény érvényesítése tehát állami feladat, így sem a sértettnek, sem más harmadik személynek nincs alkotmányos alapjoga a büntető igény érvényesítésének kikényszerítésére és az elkövető megbüntetésére” {az Alkotmány hatálya alatti gyakorlatot megerősíti: 3014/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [17] Általánosságban kijelenthető, hogy az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdéséből valóban következik alanyi jogosultság a jó hírnév sérelmével szembeni fellépésre, de arra nem, hogy ez a fellépés a büntetőjog eszköztárszerevével történjen. „A sértettnek nincs ugyanis alanyi joga arra, hogy az állam büntető hatalmának gyakorlását kikényszerítse” {3103/2018. (IV. 9.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [18] Az indítvány kizárólag a terhelt által kifejtett vélemény és az indítványozó jó hírnevének sérelme között állít kapcsolatot, arra vonatkozóan nem tartalmaz érveket, hogy a támadott bírói döntés (a becsületsértés vétsége miatti büntetőeljárás megszüntetése) és az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése között okozati összefüggés lenne.
- [19] Hasonlóan nem állítható, hogy a lelkiismereti és vallásszabadság egyéni alapjogából az következne, hogy az egyháztagság megszüntetésének nyilvános közlése miatt egyházi személyeknek büntetőjogi felelőssége van. Az Alaptörvény VI. és VII. cikkeivel összefüggésben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem veti fel a támadott döntés alaptörvény-ellenességének a kételyét, ami az érdemi vizsgálat feltétele lenne.
- [20] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. A tisztességes eljáráshoz való jogból nem következik, hogy a bíróságoknak becsületsértési vagy rágalalmazási

ügyekben vizsgálniuk kellene, hogy a terhelt egyházi személyek milyen eljárásban állapították meg, hogy a magánvádló indítványozó az egyháznak nem tagja. Épp ezért ennek elmaradása nem eredményezi az Alaptörvény XXVIII. cikkének a sérelmét. Hasonlóan nem ad jogosultságot ez az alapjog alapot arra, hogy az indítványozó a bíróság pervezetését vagy törvényértelmezését vitassa.

- [21] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 29. §-ában rögzített követelménynek, ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. május 3.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/4729/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3247/2022. (V. 18.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.400/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Palotai Dániel ügyvéd) útján eljárva, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.400/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt, mivel a hivatkozott bírósági végzés az indítvány szerint sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), valamint (7) bekezdéseit.
- [2] 1.1. A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó a Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja részére jogi képviselője útján 2017. szeptember 27. napján kelt és 2018. március 28. napján postára adott beadványában kártalanítás iránti kérelmet terjesztett elő a büntetés-végrehajtási intézetekben töltött fogva tartása vonatkozásában az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt a büntetések, az intézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) alapján. A kártalanítási kérelemben a sérelmes időszakot a 2013. október 19. napjától 2014. június 10. napjáig jelölte meg. Ezt követően az elítélt védője útján a 2018. január 23. napján kelt beadványában az elítélt fogvatartásának 2014. november 13. napjától kezdődő időszakra vonatkozóan csatolt kimutatást, majd a 2018. március 19. napján benyújtott beadványában ismét csatolta az elítélt 2013. október 19. napjától kezdődő fogvatartására vonatkozó kimutatást, és úgy nyilatkozott, hogy 2016. november 13-at követően a határozathozatal időpontjáig kéri a kártalanítás megállapítását. Ezt követően az elítélt védője úgy nyilatkozott 2018. május 7. napján, hogy a kártalanítás megállapítását fogvatartásának 2013. október 19. napjától 2017. július 7. napjáig terjedő időszakra kéri. Az elítélt a büntetés-végrehajtási intézetek vonatkozásában elsődlegesen a túlsúlyosságra hivatkozott, egyéb sérelmeit a mellékletként csatolt, Emberi Jogok Európai Bíróságához (a továbbiakban: EJB) benyújtott kérelmével egyezően jelölte meg.
- [3] A Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a 2021. március 5. napján meghozott 50.Bv.3518/2020/4. számú végzésével az elítélt büntetés-végrehajtási intézetekben töltött fogvatartása vonatkozásában az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt előterjesztett kártalanítás iránti kérelmet 2017. március 28. napjától 2017. július 7. napjáig terjedő időszakra érdemben, míg 2013. október 20. napjától 2017. március 27. napjáig terjedő fogvatartási időszakra érdemi vizsgálat nélkül elutasította.
- [4] 1.2. Az elsőfokú bíróság végzésével szemben az elítélt és védője a törvényes határidőn belül terjesztett elő fellebbezést, míg a bv. ügyész jogorvoslati nyilatkozatot nem tett. A Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.400/2021/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését azzal hagyta helyben, hogy az elítéltnak a büntetés-végrehajtási intézetekben töltött fogvatartása vonatkozásában az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt előterjesztett kártalanítás iránti kérelmét a 2013. október 19. napjától 2017. január 19. napjáig terjedő időszak vonatkozásában érdemi vizsgálat nélkül, míg a 2017. január 20. napjától 2017. július 7. napjáig terjedő időtartamot érdemi vizsgálat alapján tekintette elutasítottnak. Indokolásában az elsőfokú bíróság végzésének elírását pontosította. Többek között kiemelte, utalva az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlatára, hogy a Bv. tv. új átmeneti rendelkezése a jogosultak körét kibővítette, és az ő vonatkozásukban külön rendelkezve a Bv. tv. 436. § (11) bekezdése alapján előírta, hogy a 10/A. § (4) bekezdésében meghatározott hat hónapos jogvesztő határidő a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és

a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény 42. §-a hatálybalépésének napjával, azaz 2017. január 1-jével kezdődik. Ugyanakkor azt is megállapította, hogy nem foghatott helyt a védőnek a kártalanítás iránti kérelem késedelmes előterjesztésével összefüggésben előadott érvelése, mivel a Bv. tv. 75/B. § (5) bekezdése [2020. december 31. napjáig hatályban volt Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdése] a kártalanítási igényérvényesítés lehetőségét kimentést nem tűrő, jogvesztő határidőben állapította meg. Rögzítette továbbá, hogy az elítélt védője útján előterjesztett kártalanítás iránti kérelem a 2017. január 20. napjától 2017. július 6. napjáig terjedő időszak vonatkozásában tekinthető érdemben elbíráltnak, ugyanekkor jogsérelem hiányában megalapozatlannak. A fentiek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését e fentiek szerinti pontosításokkal, helyes indokainál fogva helybenhagyta.

- [5] 1.3. Az indítványozó jogi képviselője útján ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a másodfokú bíróság végzése alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXVIII cikk (1) és (7) bekezdéseinek, a tisztességes bírósági eljáráshoz, valamint a jogorvoslathoz való jogának sérelme okán (véltetően elírás folytán az indítványban és az indítványkiegészítésben az Alaptörvény XVIII. cikke került megjelölésre) és semmisítse meg azt.
- [6] Az indítványozó alkotmányjogi panaszja indokolásában, majd az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására kiegészített indítványában az ügy tényállásának, valamint a befogadási feltételeknek a részletes ismertetését követően kifejtette, hogy a másodfokú bíróság jogerős végzése álláspontja szerint sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, valamint a jogorvoslathoz való jogát. Hivatkozott az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésére, mely szerint senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni. Továbbá utalt az EJB azon álláspontjára, amely szerint a zsúfolt körülmények közötti fogva tartás nem tartja tiszteletben az alapvető emberi méltóságot, kimeríti az Emberi Jogok Európai Egyezménye 3. cikke szerinti embertelen és megalázó bánásmód fogalmát. Előadta, hogy a fogva tartása szinte egész ideje alatt emberi méltóságát sértőek voltak az elhelyezési körülményei a túlzásfokúság okán, ezért élt a Bv. tv.-ben biztosított kártalanítási kérelemmel. Ugyanakkor a másodfokú bíróság a végzését nézete szerint nem független és pártatlan eljárás keretében hozta meg. Hosszasan idézte a jogerős döntés indokolását, kifejtve, hogy álláspontja szerint ügyében annak indokolása „nem állja meg a helyét”, nézete szerint ugyanis nincs közvetlen kapcsolatban az általa elsőfokú végzés elleni fellebbezésében előadott indokokkal, azokra közvetlenül nem reagál, mivel nem azt sérelmezte, hogy a Bv. tv. 436. § (10) és (11) bekezdései a jogosultak körét nem bővítette ki, vagy nem jogot megállapító jogszabálynak minősülnek. Érvelése szerint a másodfokú bíróság indokolása a fellebbezésére érdemben egyáltalán nem reagál.
- [7] Kifejtette továbbá, hogy a Bv. tv. 436. § (10) és (11) bekezdései együttes értelmezése szerint esetében a jogvesztő határidő a Bv. tv. 75/B. § (5) bekezdése alapján az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények tényleges megszűnését követő hat hónap. Ezért álláspontja szerint mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróságnak a kérelmet elkészttség okán, érdemi vizsgálat nélkül történő elutasítását megállapító döntése megalapozatlan, következtelen, azt a bíróságok bizonyítékok hiányában hozták meg. Nézete szerint a jogorvoslathoz való jogának sérelme azáltal következett be, hogy a másodfokú bírósági döntés elzárta őt az igényérvényesítés lehetőségétől. Emellett a bíróságok nem biztosították a jogállamiságból és a független, pártatlan bírósághoz való jogból levezetett tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot.
- [8] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [9] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [10] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában a támadott másodfokú végzés alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény több rendelkezésének a sérelmére alapozta. Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb

döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [11] 2.2. Az indítványozó által kifogásolt másodfokú bírósági végzés ellen nincs helye fellebbezésnek, az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [12] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló, kártalanítási igényt előterjesztő személy nyújtotta be az ügyét érdemben lezáró bírósági végzéssel szemben, így az indítványozó érintettnek tekinthető, továbbá jogosult volt az alkotmányjogi panasz előterjesztésére.
- [13] Az indítványozó jogi képviselője 2021. április 30-án vette át a jogerős végzést, és 2021. június 25-én az elsőfokú bíróságon nyújtotta be az alkotmányjogi panaszát, ezért az az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül került benyújtásra.
- [14] 2.3. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak a)–f) pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek az alábbiak szerint felelt meg.
- [15] A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést. Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére.
- [16] 2.4. Az indítvány ugyanakkor az Alaptörvény III. cikkének sérelmét is említette. Ezen alaptörvényi cikk tekintetében azonban az indítványozó semmilyen indokolást nem adott elő, erre nézve nem indokolta alapjogi sérelmének fennállását. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az indokolás hiánya {lásd pl. 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]} az ügy érdemi elbírálásának akadályá.
- [17] 2.5. Az Alkotmánybíróság ezután az Abtv. 29. §-ában rögzített, az indítvány befogadásához szükséges további feltételek fennállását vizsgálta. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [18] Az Alkotmánybíróság az indítványnak az Alaptörvény XXVIII. cikke (1), valamint (7) bekezdéseibe foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, valamint a jogorvoslathoz való jog sérelmét állító részei tekintetében hangsúlyozza, hogy az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [19] Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően az Alkotmánybíróság hatáskörébe kizárólag a bírói döntéseknek az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamilyen jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [20] Az Alkotmánybíróság a fentiekkel összefüggésben megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog sérelme vonatkozásában kizárólag a bíróság törvényértelmezését

vitatta. Míg a másodfokú bíróság pártatlanságának, valamint függetlenségének kételyével összefüggésben semmiféle érvelést nem adott elő, érdemi indokolást nem tartalmazott, azt kizárólag az általa sérelmezett döntés tartalmának okán állította. Az Alkotmánybíróság ezért arra a következtetésre jutott, figyelembe véve a másodfokú bíróságnak a jogerős végzésében kifejtett indokolását, hogy sem az indítvány, sem az Alkotmánybíróság főtítkára felhívására kiegészített indítvány nem állított a sérelmezett döntéssel kapcsolatban bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel. Az indítványozó tehát a bírói törvényértelmezést anélkül vitatta, hogy értékelhető, alapjogi sérelemre vonatkozó indokolást adott volna elő, így az sem a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, sem a jogorvoslathoz való jog indítványozó által állított sérelmével összefüggésben nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.

[21] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2022. május 3.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2735/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3248/2022. (V. 18.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.721/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Palotai Dániel ügyvéd) útján eljárva, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 2021. június hó 22. napján hozott, 4.Bpkf.721/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt, mivel a hivatkozott bírósági végzés az indítványozó álláspontja szerint sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit.
- [2] 1.1. A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó a Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja részére jogi képviselője útján 2017. szeptember 25. napján kelt beadványában kártalanítási igényt terjesztett elő a büntetés-végrehajtási intézetekben töltött fogva tartása vonatkozásában az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt a büntetések, az intézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) alapján. A védő a kártalanítási kérelemben a sérelmes időszakot a 2012. január 16. napjától 2015. augusztus 23. napjáig jelölte meg, és a túlszűfolttság mellett a rovarokat, a fűtést és a fényviszonyokat sérelmezte. Továbbá a védő nyilatkozott arról, hogy 2016. június 10. napján az Európai Emberi Jogi Bírósághoz (a továbbiakban: EJEB) fordult kérelemmel, amelyet 33821/16. számon nyilvántartásba vettek, továbbá sérelemdíj vagy kártérítés iránti keresetet nem nyújtott be.
- [3] A Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a 2021. május 10. napján meghozott 62.Bv.4602/2020/2. számú végzésével az elítéltnak a 2012. január 16. napja és 2015. augusztus 23. napja között töltött fogvatartása vonatkozásában az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményei miatt előterjesztett kártalanítás iránti kérelmét érdemi vizsgálat nélkül elutasította.
- [4] 1.2. Az elsőfokú bíróság végzésével szemben az elítélt védője a törvényes határidőn belül terjesztett elő fellebbezést, míg az elítélt és a bv. ügyész a törvényes határidőn belül jogorvoslati nyilatkozatot nem tett. A Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.721/2021/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.
- [5] Indokolásában az elsőfokú bíróság végzése indokolásának 6. pontját helyesbítette, továbbá az indokolás 2. oldala 4. bekezdését annyiban egészítette ki, hogy a kártalanítási igény kezdő időpontját pontosította, azt 2012. január 16. napjában jelölte meg.
- [6] A másodfokú bíróság nem osztotta a védőnek a kártalanítási igényérvényesítés kezdő időpontja tekintetében kifejtett érvelését. Többek között utalt az Alkotmánybíróság 3074/2021. (III. 4.) AB határozatára, amely megerősítette, hogy a Bv. tv. új átmeneti rendelkezése a jogosultak körét kibővítette, és az ő vonatkozásukban külön rendelkezve a Bv. tv. 436. § (11) bekezdése alapján előírta, hogy a 10/A. § (4) bekezdésében meghatározott hat hónapos jogvesztő határidő a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény 42. §-a hatálybalépésének napjával, azaz 2017. január 1-jével kezdődik. Ugyanakkor azt is megállapította, hogy megalapozott az elsőfokú bíróságnak a kártalanítás iránti igényérvényesítés kezdő időpontjára vonatkozó megállapítása, amely 2017. január 1. Továbbá a védő megalapozottan mutatott rá fellebbezésében arra, hogy az elsőfokú bíróság helytelenül állapította meg a jogvesztő határidő utolsó napját.

Továbbá a felülbírálat eredményeképpen a másodfokú bíróság által eszközölt helyesbítés mellett, nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az elítélt védője útján 2017. szeptember 25. napján előterjesztett kártalanítás iránti kérelmét a 2012. január 16. napjától 2012. október 11. napjáig terjedő fogvatartási időszak vonatkozásában, részben elkészttség, részben fogvatartás hiánya miatt, míg 2012. október 12. napja és 2015. augusztus 23. napja közötti időintervallum tekintetében, elkészttség okán érdemi vizsgálat nélkül elutasította. Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését helyes indokainál fogva helybenhagyta.

- [7] 1.3. Az indítványozó jogi képviselője útján ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a másodfokú bíróság végzése alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek, a tisztességes bírósági eljáráshoz, valamint a jogorvoslathoz való jogának sérelme okán és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azt semmisítse meg.
- [8] 1.4. Az indítványozó alkotmányjogi panasza indokolásában, majd az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására kiegészített indítványában az ügy tényállásának, valamint a befogadási feltételeknek a részletes ismertetését követően kifejtette, hogy a másodfokú bíróság jogerős végzése álláspontja szerint sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, valamint a jogorvoslathoz való jogát. Hivatkozott az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésére, mely szerint senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni. Továbbá utalt az EJEB azon álláspontjára, amely szerint a zsúfolt körülmények közötti fogva tartás nem tartja tiszteletben az alapvető emberi méltóságot, kimeríti az Emberi Jogok Európai Egyezménye 3. cikke szerinti embertelen és megalázó bánásod fogalmát. Előadta, hogy a fogva tartása szinte egész ideje alatt emberi méltóságát sértőek voltak az elhelyezési körülményei a túlzásfúltság okán, ezért élt a Bv. tv.-ben biztosított kártalanítási kérelemmel. Ugyanakkor a másodfokú bíróság a fellebbezését elutasító végzését nézete szerint nem független és pártatlan eljárás keretében hozta meg. Fellebbezésében sérelmezte, hogy a Bv. tv. 436. § (10) és (11) bekezdései ügyében nem alkalmazhatóak, esetében a 2017. január 01. napjától 2020. december 31. napjáig hatályban volt Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdésében meghatározott jogvesztő határidő irányadó, így a 2017. szeptember 25. napján előterjesztett kártalanítás iránti kérelme nem tekinthető elkésztettnek.
- [9] Álláspontja szerint ügyében a másodfokon eljáró bíróság érvelése „nem állja meg a helyét”, nézete szerint ugyanis nincs közvetlen kapcsolatban az általa elsőfokú végzés elleni fellebbezésében előadott indokokkal, azokra közvetlenül nem reagál, mivel nem azt sérelmezte, hogy a Bv. tv. 436. § (10) és (11) bekezdései a jogsultak körét nem bővítette ki, vagy nem jogot megállapító jogszabálynak minősülnek. Érvelése szerint a másodfokú bíróság indokolása a fellebbezésére érdemben egyáltalán nem reagál. Kifejtette továbbá, hogy a Bv. tv. 436. § (10) és (11) bekezdései együttes értelmezése szerint esetében a jogvesztő határidő a Bv. tv. 75/B. § (5) bekezdése alapján az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények tényleges megszűnését követő hat hónap. Ezért álláspontja szerint mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a jogsértő elhelyezési körülményei tényleges megszűnésének időpontját, amely időponttól a kártalanítási kérelme előterjesztésére nyitva álló jogvesztő határidőt számítani kellett volna a Bv. tv. vonatkozó törvényhelyei alapján.
- [10] Nézete szerint a jogorvoslathoz való jogának sérelme azáltal következett be, hogy a másodfokú bírósági döntés elzárta őt az igényérvényesítés lehetőségétől, így ügyében nem érvényesült a hatékony jogorvoslathoz való joga. Emellett a bíróságok nem biztosították a jogállamiságból és a független, pártatlan bírósághoz való jogból levezetett tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, mivel a másodfokú bírósági döntés álláspontja szerint nem független és pártatlan, az abban foglalt jogértelmezés, illetve törvényhely-értelmezés esetében nem alkalmazható.
- [11] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [12] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.

- [13] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában a támadott másodfokú végzés alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény több rendelkezésének a sérelmére alapozta. Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [14] 2.2. Az indítványozó által kifogásolt másodfokú bírósági végzés ellen nincs helye fellebbezésnek, az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [15] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló, kártalanítási igényt előterjesztő személy nyújtotta be az ügyét érdemben lezáró bírósági végzéssel szemben, így az indítványozó érintettnek tekinthető, továbbá jogosult volt az alkotmányjogi panasz előterjesztésére.
- [16] Az indítványozó jogi képviselője 2021. június 30-án vette át a jogerős végzést, a panaszbenyújtás időpontjáról nincs információ, azonban 2021. augusztus 24-én már megérkezett az Alkotmánybíróságra, ezért határozottan állítható, hogy az az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül került benyújtásra.
- [17] 2.3. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak a)–f) pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek az alábbiak szerint felelt meg.
- [18] A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést. Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére.
- [19] 2.4. Az indítvány ugyanakkor az Alaptörvény III. cikkének sérelmét is említette. Ezen alaptörvényi cikk tekintetében azonban az indítványozó semmilyen indokolást nem adott elő, erre nézve nem indokolta alapjogi sérelmének fennállását. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az indokolás hiánya {lásd pl. 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]} az ügy érdemi elbírálásának akadályá.
- [20] 2.5. Az Alkotmánybíróság ezután az Abtv. 29. §-ában rögzített, az indítvány befogadásához szükséges további feltételek fennállását vizsgálta. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [21] Az Alkotmánybíróság az indítványnak az Alaptörvény XXVIII. cikke (1), valamint (7) bekezdéseibe foglalt tiszteességes bírósági eljáráshoz való jog, valamint a jogorvoslathoz való jog sérelmét állító részei tekintetében hangsúlyozza, hogy az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [22] Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően az Alkotmánybíróság hatáskörébe kizárólag a bírói döntéseknek az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamilyeni jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság

attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.

- [23] Az Alkotmánybíróság a fentiekkel összefüggésben megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog sérelme vonatkozásában kizárólag a bíróság törvényértelmezését vitatta. Míg a másodfokú bíróság pártatlanságának, valamint függetlenségének kételyével összefüggésben semmiféle érvelést nem adott elő, érdemi indokolást nem tartalmazott, azt kizárólag az általa sérelmezett döntés tartalmának okán állította. Az Alkotmánybíróság ezért arra a következtetésre jutott, figyelembe véve a másodfokú bíróságnak a jogerős végzésében kifejtett indokolását, hogy sem az indítvány, sem az Alkotmánybíróság főtitkára felhívására kiegészített indítvány nem állított a sérelmezett döntéssel kapcsolatban bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel. Az indítványozó tehát a bírói törvényértelmezést anélkül vitatta, hogy értékelhető, alapjogi sérelemre vonatkozó indokolást adott volna elő, így az sem a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, sem a jogorvoslathoz való jog indítványozó által állított sérelmével összefüggésben nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [24] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2022. május 3.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3246/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3249/2022. (V. 18.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VI.21.104/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó természetes személy – jogi képviselője (dr. Gyöngyösi Zoltán ügyvéd) útján – 2021. augusztus 16-án az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben, illetve a 2021. december 8-án benyújtott indítványkiegészítésében kérte a Fővárosi Törvényszék 22.P.23.348/2016/100. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla 3.Pf.20.110/2020/10. számú ítélete, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.21.104/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok – végleges álláspontja alapján – véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [2] 2. Az indítványozó egy ingatlan birtokba adása és elszámolás iránt indult polgári per felperese volt; az ügy alapjául szolgáló tényállás a következő volt.
- [3] 3. Az indítványozó felperes 1997-ben ajándékozási szerződést kötött az alperes természetes személlyel egy budapesti társasházi lakásra, melynek értelmében a perbeli ingatlan tulajdonjogát rá ingyenesen átruházza, annak birtokát pedig 1997. december 31. napjától részére átengedi. Az ingatlan birtokának átadására évekig nem került sor, de az ingatlannal kapcsolatos ügyek intézésére az alperes tulajdonos a felperest 1997-ben meghatalmazta. A felperes 1997 óta ténylegesen a lakásban lakott, így annak birtokosa volt mint szívességi lakáshasználó; 1997-ben felújítási munkákat is végeztetett a birtokában levő ingatlanon. 2006-ban a felek közötti megromlott viszonyra tekintettel az alperes tulajdonos felszólította a felperest a lakás birtokba adására. A felperes ennek nem tett eleget, a lakás ajtaján zárat cserélt.
- [4] 4. A felperes keresetet terjesztett elő az ajándékozási szerződés érvénytelenségének megállapítása, illetve az ajándék visszakövetelése iránt, melyeket a jogalap tekintetében a Fővárosi Törvényszék elsőfokon és a Fővárosi Ítéltábla is másodfokon részítélettel elutasított, majd a jogerős részítéletet a Kúria hatályában fenntartotta. Az alperes a viszontkeresetében kérte a felperest kötelezni az ingatlan birtokba adására, illetve a 2006. augusztus 1-től az ítélethozatalig terjedő időszakra használati díj fizetésére. A felperes ellenkérelmében kérte a viszontkereset elutasítását és az ingatlanra fordított felújítási, illetve a lakás fenntartásával kapcsolatos költségei megtérítését.
- [5] 5. A Fővárosi Törvényszék 22.P.23.348/2016/100. számú, megismételt eljárásban meghozott ítéletével kötelezte a felperest, hogy az ingatlant 60 napon belül bocsássa az alperes birtokába, fizessen meg az alperesnek 15 773 497 Ft-ot, és rendelkezett a birtokba adásra vonatkozó rendelkezés előzetes végrehajthatóságáról. Az ítélet indokolása szerint az alperes meghatalmazása a felperest nem jogosította a használatra, sem a bejárati ajtón zárcserére, aki így legkésőbb ettől az időponttól kezdve rosszhiszemű jogcím nélküli birokossá vált, a jogállására pedig a felelős őrzés szabályai voltak irányadók, melyek alapján 2006-tól nem jogosult az ingatlan használatára. Szakértői vélemény alapján a felperes 584 416 Ft beruházási költséget és az ingatlan fenntartására fordított 540 127 Ft szükséges költséget számolhatott el, miközben az alperes tulajdonost megillető használati díj a piaci viszonyok alapján 16 898 040 Ft. A kettő közötti különbség 15 773 497 Ft, melynek megfizetésére a felperes lakáshasználó köteles. Mivel az elszámolás alapján a felperest terheli fizetési kötelezettség, így az ingatlan visszatartására nem jogosult.

- [6] Az elszámolást az ítéleti indokolás szerint a kirendelt ingatlanforgalmi szakértő szakvéleménye alapozta meg. A szakértő helyszíni szemlét nem tudott tartani, mivel a végül pervesztes felperes őt szabályszerű értesítés ellenére sem engedte be, utóbb pedig az általa kért kiegészítő szakvélemény költségének előlegezésére nem volt hajlandó. Téves a felperes azon hivatkozása, hogy a szakértő értesítése a postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvény 2. § 18. pontja szerinti hivatalos iratnak minősülne, ezért arra nem irányadó a postai szolgáltatások nyújtásának és a hivatalos iratokkal kapcsolatos postai szolgáltatás részletes szabályairól szóló 335/2012. (XII. 4.) Korm. rendelet. A szakértő a 2011. szeptember 19-én megtartandó helyszíni szemle időpontjáról szóló értesítést 2011. szeptember 7-én elküldte, a posta arról szeptember 11-én értesítette a felperest, így eljárási hiba nem történt; emellett a jogi képviselője emailben is megkapta a helyszíni szemle időpontjáról szóló tájékoztatást, valamint a 2011. szeptember 18-án tartott tárgyalás alkalmával maga a bíróság is tájékoztatta arról a felperest. A szakértő így helyszíni szemle nélkül, a felperes által előadottak, az ingatlanforgalmi viszonyok, csatolt dokumentumok és a felperes által megnevezett tanúk vallomása alapján készítette el a szakvéleményt. Mivel a felperes által állított tények bizonyíthatatlansága a felperes tévére esik, és a felperes volt az, aki szabályszerű értesítés, továbbá a bíróság külön szóbeli felhívása és a felperesi jogi képviselő külön email-es értesítése ellenére sem biztosította a helyszíni szemle lehetővé tételét, majd a kiegészítő szakvélemény költségét – annak következményeire való bírósági figyelmeztetés ellenére – nem előlegezte meg, így a felperes azon hivatkozása, hogy az értéknövelő beruházások értéke a felújítást végző vállalkozó tanúvallomásában foglaltakhoz képest nagyobb értékű volt, bizonyíthatatlan maradt, ennek következtében összességében – saját érdekkörében felmerülő ok miatt – pervesztes lett.
- [7] Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes nyújtott be fellebbezést; a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla 3.Pf.20.110/2020/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helyben hagyta, az előzetes végrehajthatóvá nyilvánítást pedig mellőzte. A másodfokú bíróság egyetértett a törvényszékkel abban, hogy a szakértői vélemény felhasználása jogszerű volt, a bizonyíthatatlanság a felperes terhére esik, és az ő felróható magatartása miatt nem lehetett helyszíni szemlét tartani, amely kizárólag az általa tett állítások alátámasztására szolgált volna, a tényállás azonban enélkül is megállapítható volt; abból pedig az elsőfokú bíróság helytálló jogi következtetéseket vont le.
- [8] A felperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a jogerős döntéssel szemben; a Kúria Pfv.VI.21.104/2020/5. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta, mivel az az ügy elbírálásához szükséges mértékben feltárt és helyesen megállapított tényállásból helytálló jogi következtetéseket vont le. Részletesen indokolt határozatában egyetértett az ítéltábla valamennyi érdemi megállapításával, hozzátéve, hogy a felperes eljárása „ellentétes a jóhiszemű joggyakorlás követelményével, egyértelműen a per elhúzására irányult, annak akadályozását célozta, hogy az 1997. december 31. óta birtoklásra jogosult, tulajdonos alperes az ingatlan birtokába lépjen”. Összességében az eljáró bíróságok jogszerűen mellőzték a szakértői bizonyítás kiegészítését és alapították az érdemi határozatukat az elkészült szakvéleményre a viszontkeresettel érvényesített használati díj és a felperes azzal szembeni beszámítási igénye kapcsán.
- [9] Ezt követően az indítványozó alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz a Fővárosi Törvényszék 22.P.23.348/2016/100. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla 3.Pf.20.110/2020/10. számú ítélete, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.21.104/2020/5. számú ítélete ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Végleges érvelése szerint a támadott döntések ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogbiztonság követelményével, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal.
- [10] A jogbiztonságot az indítványozó szerint azért sértik a támadott döntések, mert a Kúria eltért a korábbi ítélezési gyakorlattól, konkrétan a KGD.2016.53. számú eseti döntéstől, mely közigazgatási perben az adóhatósági határozat ügyféllel való közlésére vonatkozó kereseteindítási határidő számításáról rendelkezett, és amely az indítványozó szerint – nem értve egyet az eljáró bíróságok azon véleményével, hogy a szakértő értesítése nem tekinthető hivatalos iratnak – a szakértő által küldendő értesítésre is vonatkoztatható. Szintén a jogbiztonságot sérti, hogy a Kúria nem vette figyelembe az igazságügyi szakértői tevékenységgel foglalkozó egyik kúriai joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló jelentését, és – erre irányuló indítványát elutasítva – nem indított az alapul fekvő ügyben jogegységi eljárást sem.

- [11] A tisztességes bírósági eljáráshoz való joga pedig azért sérült, mert a bíróságok olyan szakértői véleményre alapozták az általuk megállapított, a döntések alapjául szolgáló tényállást, amely nem is tekinthető szakértői véleménynek, mivel helyszíni szemle nélkül ingatlanra vonatkozó szakértői vélemény nem készíthető. Ezzel kapcsolatban vitatta mindhárom bíróság azon jogértelmezését, hogy mivel a szakértői vélemény elkészítése az ő érdekkörében felmerült okból hiúsult meg, ezért a bizonyítatlanság következményeit neki kellene viselnie. Helytelennek tartotta a jogszabályok azon értelmezését is, miszerint a szakértői értesítés nem minősül hivatalos iratnak, és ezért arra nem a hivatalos iratokra vonatkozó postai kézbesítési szabályok vonatkoznak. Álláspontja szerint a szakértőnek – a költségek megelőlegezésére való felhívás nélkül is – ismételten meg kellett volna kísérelnie a helyszíni szemle elvégzését, mert helyszíni szemle hiányában ingatlan-forgalmi szakértői vélemény egyáltalában nem alkotható, így az – mint nem létező bizonyíték – jelen ügyben fel sem lett volna használható a tényállás megállapítása során.
- [12] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. Megállapítható, hogy az indítvány határidőben érkezett, a konkrétan megjelölt és sérelmezett bírósági döntések mindegyike alkotmányjogi panasszal támadható, az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, az indítványozó érintettnek és jogosultnak minősül. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog vonatkozásában Alaptörvényben biztosított jogok sérelmére hivatkozik, az Alaptörvény B) cikke azonban nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak, így arra alkotmányjogi panaszban hivatkozni – kivéve a visszaható hatály tilalmát és a kellő felkészülési idő követelményét – nem lehet; ez utóbbi indítványi elem vonatkozásában a panasz tehát nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott feltételnek. Az alkotmányjogi panasz azonban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által garantált tisztességes bírósági eljáráshoz való jog vonatkozásában is alkalmatlan érdemi elbírálásra, ennek alapján az nem fogadható be.
- [13] A panasz a három támadott bírói döntés tartalmi kritikáját foglalja magában, és a bíróságok tényállás-megállapítási és jogértelmezési tevékenységét, elsősorban a szakértői bizonyításra és a szakértői értesítés hivatalos irati minőségére vonatkozó rendelkezések bíróságok általi értelmezését, valamint a bíróságok bizonyításfelvételi és bizonyítékértékelési tevékenységét sérelmezi. A panasz tartalma szerint a tényállás felülvizsgálatára és a bírósági jogértelmezés és jogalkalmazás megváltoztatására, összességében egy más tartalmú, a felperes pernyerességét eredményező ítélet meghozatalára irányul; érdemi alkotmányjogi okfejtést nem tartalmaz. Ennek okán az indítvány nem veti fel annak a lehetőségét, hogy akár a bírói döntések bármelyikét érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, akár hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésről volna szó, így a panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek.
- [14] A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, ezen belül az alkalmazandó jogszabályok értelmezése a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}
- [15] 5. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VI.21.104/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. május 3.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3152/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3250/2022. (V. 18.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 2.Pkf.52.106/2020/11. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A saját ügyében személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panaszban kifogásolt, megtámadott végzések és a pertörténet lényege a következő.
- [3] Az indítványozó és adóstársa közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződést kötöttek egy hitelintézettel. A kölcsönszerződést a hitelintézet felmondta, és a követelés érvényesítése érdekében végrehajtási eljárást kezdeményezett az indítványozóval és adóstársával szemben. Az indítványozóval szembeni végrehajtási eljárás az önálló bírósági végrehajtó előtt megindult, amellyel összefüggésben az indítványozó a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 369. § a) pontjára alapítva végrehajtás megszüntetése iránti pert indított a hitelező – mint végrehajtást kérő – ellen amiatt, mert álláspontja szerint a végrehajtás alapjául szolgáló jogviszony érvénytelen volt.
- [4] Az indítványozóval szembeni végrehajtási eljárást a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2016. július 1-jén jogerős – a régi Pp. 136. § (2) bekezdése szerint kibocsátott – bírósági meghagyásával megszüntette, mivel az alperes az első tárgyalást elmulasztotta, írásbeli védekezést nem terjesztett elő, így a bíróság megállapította, hogy a bírósági meghagyás kibocsátásának a feltételei fennállnak.
- [5] Ezt követően a hitelintézet (hitelező) az indítványozóval szembeni követelését engedményezte egy pénzügyi vállalkozás részére. A pénzügyi vállalkozás a követelés érvényesítése céljából végrehajtási eljárást kezdeményezett az indítványozóval és adóstársával szemben.
- [6] Ezt követően a pénzügyi vállalkozás – mint engedményes – végrehajtási záradék iránti kérelmet nyújtott be az érintett közjegyzői okiratok vonatkozásában. Az eljáró közjegyzőhelyettes – a közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozat szerinti követelés és járulékaik tekintetében a követelés jogosultjának személyében bekövetkezett jogutódlás megállapítását követően – a közjegyzői okiratokat 2020. június 30-án végrehajtási záradékkal látta el.
- [7] Az indítványozó 2020. augusztus 12-én végrehajtási záradék törlésére irányuló kérelmet nyújtott be, amelyben előadta, hogy a közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződésből eredő pénzkövetelést érintően az engedményező hitelintézet korábban már indított végrehajtási eljárást adóssal szemben, amely végrehajtási eljárást a Pesti Központi Kerületi Bíróság jogerős bírósági meghagyásával megszüntette. Az indítványozó kérelme szerint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 176. § (1) bekezdés d) pontja alapján a bíróság a keresetlevelet visszautasítja, ha a felek között ugyanabból a ténybeli alapból származó ugyanazon jog iránt indított más perben a perindítás joghatása már beállt vagy annak tárgyát már jogerősen elbírálták. Az indítványozó hivatkozott a Pp. 360. §-ára, amely értelmében a keresettel és az ellenkövetelés fennállta tekintetében érdemben elbírált beszámítással érvényesített jog tárgyában hozott ítélet jogereje kizárja, hogy ugyanabból a tényalapból származó ugyanazon jog iránt ugyanazok a felek – ideértve azok jogutódait is – egymás ellen új keresetet indíthassanak, vagy az ítéletben már elbírált jogot egymással szemben egyébként vitássá tehessek. Ezért az indítványozó kérelme szerint az engedményes végrehajtást kérő nem kezdeményezhet újabb végrehajtási eljárást a követelés tárgyában.
- [8] A közjegyzőhelyettes 2020. október 23-án meghozott végzésével az indítványozó végrehajtási záradék törlése iránti kérelmét elutasította, megítélése szerint a jogerős bírósági meghagyással kapcsolatban nem helytálló indítványozónak a Pp. 176. § (1) bekezdés d) pontjára történő hivatkozása. A végzés indokolása szerint a bírósági

meghagyással a bíróság érdemben nem bírálta el adósnak a végrehajtást kérő felé fennálló tartozásának jogosságát, tehát az nem eredményezett *res iudicata*-t a felek (végrehajtást kérő és indítványozó) között. A közjegyző-helyettes utalt a bíróság indokolására, miszerint az alperes (végrehajtást kérő jogelődje) az első tárgyalást elmulasztotta és írásbeli védekezést sem terjesztett elő, így a bíróságnak nem volt mérlegelése azzal kapcsolatban, hogy a bírósági meghagyást kibocsátja-e vagy sem. A közjegyzőhelyettes megállapította továbbá, hogy helytelen adósnak a Pp. 360. §-ra történő hivatkozása, mivel a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt folyamatban volt per tárgya az adóssal szembeni végrehajtás megszüntetése volt, a bíróság ezért csupán a korábban folyamatban volt végrehajtási eljárást szüntette meg a bírósági meghagyással.

- [9] A végzéssel szemben az indítványozó fellebbezést terjesztett elő a Budapest Környéki Törvényszékhez, amelyben az első fokon eljáró közjegyzőhelyettes végzésének megváltoztatását, a 14031/N/49/2020/3. számon kiállított végrehajtási záradék törlését kérte. Az indítványozó fellebbezésében megismételte a végrehajtási záradék törlése iránti kérelmében foglaltakat.
- [10] Az ügyben másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék 2.Pkf.52.106/2020/11. számú végzésében az indítványozó fellebbezését elutasította, és a közjegyző végzését helyben hagyta. A másodfokú bíróság végzése szerint az első fokon eljáró közjegyzőhelyettes helyállóan foglalt állást abban, hogy az adós kérelme alapján a végrehajtási záradék törlésének nem volt helye. A bíróság szerint az indítványozó által hivatkozott Pesti Központi Kerületi Bíróság jogerős bírósági meghagyása az indítványozóval szemben a nem vitatottan azonos közjegyzői okiratba foglalt követelés behajtása iránt korábbi önálló bírósági végrehajtó előtt indult végrehajtás megszüntetése körében eredményez ítélt dolgot, nem pedig a végrehajtás alapjául szolgáló követelés érvényesíthetősége tárgyában, tekintettel arra, hogy ez utóbbira a bírósági meghagyás nem terjedt ki. A másodfokú bíróság az első fokon eljáró közjegyzőhelyettes végzését eltérő indokkal a Pp. 389. §-a és a Pp. 383. § (2) bekezdése értelmében helybenhagyta.
- [11] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában a 14031/N/49/2020/13. számú közjegyzői végzés és a Budapest Környéki Törvényszék 2.Pkf.52.106/2020/11. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, XIII. cikkének és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozással nyújtotta be.
- [12] 1.3. Az indítványozónak – a támadott végzésekkel kapcsolatos – kifogásai a következők.
- [13] Az indítványozó kifogásának lényege, hogy az eljáró közjegyzőhelyettes és a másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék az indítvánnyal támadott végzéseket a jogerő figyelmen kívül hagyásával hozta meg, ily módon az indítványozó állítása szerint újra kötelezetté vált azáltal, hogy az ellene korábban a régi Pp. 369. § a) pontja szerint megszüntetett végrehajtási eljárás újraindult. Az indítványozó érvei szerint ezen jogszabályi rendelkezés szerint a végrehajtási eljárás megszüntetésének jogi alapja az, hogy a végrehajtani kívánt követelés alapjául szolgáló jogviszony nem jött létre érvényesen. Azzal, hogy a jelen indítvánnyal érintett végzésekben a végrehajtási eljárást ugyanazon jogviszonyból fakadóan újra elrendelték, azt eredményezi, hogy a támadott végzések felülbírálták a jogerős bírósági meghagyás azon rendelkezését, miszerint a végrehajtás alapját képező jogviszony érvényesen nem jött létre.
- [14] Az indítványozó a régi Pp. 136. § (2) bekezdésére (jogerős bírósági meghagyás hatálya), továbbá a régi Pp. 229. § (1) bekezdésére figyelemmel rögzíti, hogy álláspontja szerint a keresettel érvényesített jog tárgyában hozott Pesti Központi Kerületi Bíróság jogerős bírósági meghagyás jogereje kizárja, hogy ugyanabból a tényalapról származó ugyanazon jog iránt ugyanazon felek – ideértve azok jogutódait is – egymás ellen új keresetet indíthassanak, vagy az ítéletben már elbírált jogot egymással szemben egyébként vitássá tehessék (anyagi jogerő).
- [15] Az indítványozó indokai szerint a másodfokú bíróság végzésében foglaltakkal szemben a jogerő nem kizárólag a korábban megszüntetett végrehajtási eljárás lefolytatását korlátozza, hanem az alapjául szolgáló követelés végrehajtási eljárás keresetein belüli érvényesíthetőségét is. Ellenkező esetben, amennyiben egy végrehajtási eljárást a bíróság jogerősen megszüntet, úgy a végrehajtást kérő az ítélet jogerőre emelkedésétől számított következő napon – az indítványozó szerint – már kezdeményezhetné az újabb végrehajtási eljárás megindítását, mellyel szemben az adósnak újabb pert kellene indítani.
- [16] Az indítványozó szerint a közjegyzőhelyettes és a Budapest Környéki Törvényszék végzése sértik a régi Pp. jogerőre vonatkozó hivatkozott rendelkezését, mert azt teljes mértékben figyelmen kívül hagyják, így mellőzik

a törvényben megfogalmazott eljárásjogi garanciát, amely sérti az Alaptörvény B cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdését is.

- [17] Az indítványozó szerint a támadott közjegyzőhelyettesi és bírósági végzések sértik az indítványozónak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jogát, mert az alapján nem lehetséges, hogy perújítási eljárás nélkül megindított újabb peren kívüli eljárás eredményeképpen veszítse el tulajdonjogát az indítványozó a végrehajtási eljárással érintett tulajdona tekintetében. Álláspontja szerint az indítvánnyal érintett határozatok eképpen a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmével is járnak, ugyanis nem lehet egy bírósági peres vagy nem peres eljárás tisztességes, ahol az alapvető eljárásjogi garanciákat (ítélt dolog intézménye) az erre kötelezett igazságszolgáltatási tevékenységet végző szervek nem tartják be. Az indítványozó szerint a közjegyző és a Budapest Környéki Törvényszék eljárása azért nem volt tisztességes, mert joggal bízható a jogerő intézményében, azaz hogy az ellene indult végrehajtási eljárás az azt jogerősen megszüntető bírói döntés értelmében végérvényesen befejeződik, figyelemmel arra is, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint Magyarország jogállam.
- [18] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. Az 56. § (2) bekezdése szerint pedig a befogadhatóságról döntené jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [19] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A jogorvoslati kérelem alapján másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék 2021. február 23-án hozta meg végzését. Az indítványozó részére a bíróság végzésének ítéletének kézbesítése 2021. március 17-én történt, az indítványozó az alkotmányjogi panaszt 2021. május 14-én határidőben nyújtotta be. Az indítványozó az Alkotmánybíróság főtákarának hiánypótlására vonatkozó felhívása alapján alkotmányjogi panaszát határidőben kiegészítette.
- [20] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében a bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés sérti az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát, vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza. Az Abtv. 27. §-ából következően a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye alkotmányjogi panasznak {3092/2020. (IV. 23.) AB végzés (a továbbiakban: Abv.), Indokolás [24]–[25]}.
- [21] Az Abv.-ben rögzítette az Alkotmánybíróság, hogy sem a végrehajtási záradék kiállítás, sem annak törlése nem minősül az ügy érdemében hozott döntésnek, illetve a bírósági eljárást lezáró egyéb döntésnek. Ezek eljárási jogot vagy kötelezettséget megállapító határozatok, a polgári peres vagy nemperes eljárásban érvényesített igény tárgyában nem jelentenek állásfoglalást, perjogi értelemben véve nem minősülnek ügydöntőnek (Abv., Indokolás [34]–[35]).
- [22] Az indítványozó jelen ügyben is a végrehajtási záradék törlésére irányuló kérelme kapcsán hozott döntéseket támadta (az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal). Az Alkotmánybíróság – az Abtv. 27. §-ra és az Abv.-re tekintettel – megállapította, hogy a támadott végzések nem a végrehajtási eljárás érdemében hozott, és nem is az azt befejező, hanem a végrehajtási eljárás során hozott döntések, amelyek ellen nincs helye alkotmányjogi panasz előterjesztésének {3384/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [20]; 3092/2020. (IV. 23.) AB végzés, Indokolás [35]; 3278/2020. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [17]; 3279/2020. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [23] 3. Ekként az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2022. május 3.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2282/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3251/2022. (V. 18.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 2.Pkf.52.107/2020/11. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A saját ügyében személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panaszban kifogásolt, megtámadott végzések és a pertörténet lényege a következő.
- [3] Az indítványozó és adóstársa közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződést kötöttek egy hitelintézettel. A kölcsönszerződést a hitelintézet felmondta, és a követelés érvényesítése érdekében végrehajtási eljárást kezdeményezett az indítványozóval és adóstársával szemben. Az indítványozóval szembeni végrehajtási eljárás az önálló bírósági végrehajtó előtt megindult, amellyel összefüggésben az indítványozó a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 369. § a) pontjára alapítva végrehajtás megszüntetése iránti pert indított a hitelező – mint végrehajtást kérő – ellen amiatt, mert álláspontja szerint a végrehajtás alapjául szolgáló jogviszony érvénytelen volt.
- [4] Az indítványozóval szembeni végrehajtási eljárást a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2016. július 1-én jogerős – a régi Pp. 136. § (2) bekezdése szerint kibocsátott – bírósági meghagyásával megszüntette, mivel az alperes az első tárgyalást elmulasztotta, írásbeli védekezést nem terjesztett elő, így a bíróság megállapította, hogy a bírósági meghagyás kibocsátásának a feltételei fennállnak.
- [5] Ezt követően a hitelintézet (hitelező) az indítványozóval szembeni követelését engedményezte egy pénzügyi vállalkozás részére. A pénzügyi vállalkozás a követelés érvényesítése céljából végrehajtási eljárást kezdeményezett az indítványozóval és adóstársával szemben.
- [6] Ezt követően a pénzügyi vállalkozás – mint engedményes – végrehajtási záradék iránti kérelmet nyújtott be az érintett közjegyzői okiratok vonatkozásában. Az eljáró közjegyzőhelyettes – a közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozat szerinti követelés és járulékaik tekintetében a követelés jogosultjának személyében bekövetkezett jogutódlás megállapítását követően – a közjegyzői okiratokat 2020. június 30-án végrehajtási záradékkal látta el.
- [7] Az indítványozó 2020. augusztus 12-én végrehajtási záradék törlésére irányuló kérelmet nyújtott be, amelyben előadta, hogy a közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződésből eredő pénzkövetelést érintően az engedményező hitelintézet korábban már indított végrehajtási eljárást adóssal szemben, amely végrehajtási eljárást a Pesti Központi Kerületi Bíróság jogerős bírósági meghagyásával megszüntette. Az indítványozó kérelme szerint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 176. § (1) bekezdés d) pontja alapján a bíróság a keresetlevelet visszautasítja, ha a felek között ugyanabból a ténybeli alapból származó ugyanazon jog iránt indított más perben a perindítás joghatása már beállt vagy annak tárgyát már jogerősen elbírálták. Az indítványozó hivatkozott a Pp. 360. §-ára, amely értelmében a keresettel és az ellenkövetelés fennállta tekintetében érdemben elbírált beszámítással érvényesített jog tárgyában hozott ítélet jogereje kizárja, hogy ugyanabból a tényalapból származó ugyanazon jog iránt ugyanazok a felek – ideértve azok jogutódait is – egymás ellen új keresetet indíthassanak, vagy az ítéletben már elbírált jogot egymással szemben egyébként vitássá tehessek. Ezért az indítványozó kérelme szerint az engedményes végrehajtást kérő nem kezdeményezhet újabb végrehajtási eljárást a követelés tárgyában.
- [8] A közjegyzőhelyettes 2020. október 23-án meghozott végzésével az indítványozó végrehajtási záradék törlése iránti kérelmét elutasította, megítélése szerint a jogerős bírósági meghagyással kapcsolatban nem helytálló indítványozónak a Pp. 176. § (1) bekezdés d) pontjára történő hivatkozása. A végzés indokolása szerint a bírósági meghagyással a bíróság érdemben nem bírálta el adósnak a végrehajtást kérő felé fennálló tartozásának

jogosságát, tehát az nem eredményezett *res iudicata*-t a felek (végrehajtást kérő és indítványozó) között. A közjegyzőhelyettes utalt a bíróság indoklására, miszerint az alperes (végrehajtást kérő jogelődje) az első tárgyalást elmulasztotta és írásbeli védekezést sem terjesztett elő, így a bíróságnak nem volt mérlegelése azzal kapcsolatban, hogy a bírósági meghagyást kibocsátja-e vagy sem. A közjegyzőhelyettes megállapította továbbá, hogy helytelen adósnak a Pp. 360. §-ra történő hivatkozása, mivel a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt folyamatban volt per tárgya az adóssal szembeni végrehajtás megszüntetése volt, a bíróság ezért csupán a korábban folyamatban volt végrehajtási eljárást szüntette meg a bírósági meghagyással.

- [9] A végzéssel szemben az indítványozó fellebbezést terjesztett elő a Budapest Környéki Törvényszékhez, amelyben az első fokon eljáró közjegyzőhelyettes végzésének megváltoztatását, a 14031/N/50/2020/3. számon kiállított végrehajtási záradék törlését kérte. Az indítványozó fellebbezésében megismételte a végrehajtási záradék törlése iránti kérelmében foglaltakat.
- [10] Az ügyben másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék 2.Pkf.52.107/2020/11. számú végzésében az indítványozó fellebbezését elutasította, és a közjegyző végzését helyben hagyta. A másodfokú bíróság végzése szerint az első fokon eljáró közjegyzőhelyettes helyállóan foglalt állást abban, hogy az adós kérelme alapján a végrehajtási záradék törlésének nem volt helye. A bíróság szerint az indítványozó által hivatkozott Pesti Központi Kerületi Bíróság jogerős bírósági meghagyása az indítványozóval szemben a nem vitatottan azonos közjegyzői okiratba foglalt követelés behajtása iránt korábbi önálló bírósági végrehajtó előtt indult végrehajtás megszüntetése körében eredményez ítélt dolgot, nem pedig a végrehajtás alapjául szolgáló követelés érvényesíthetősége tárgyában, tekintettel arra, hogy ez utóbbira a bírósági meghagyás nem terjedt ki. A másodfokú bíróság az első fokon eljáró közjegyzőhelyettes végzését eltérő indokkal a Pp. 389. §-a és a Pp. 383. § (2) bekezdése értelmében helybenhagyta.
- [11] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában a 14031/N/50/2020/13. számú közjegyzői végzés és a Budapest Környéki Törvényszék 2.Pkf.52.107/2020/11. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, XIII. cikkének és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozással nyújtotta be.
- [12] 1.3. Az indítványozónak – a támadott végzésekkel kapcsolatos – kifogásai a következők.
- [13] Az indítványozó kifogásának lényege, hogy az eljáró közjegyzőhelyettes és a másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék az indítvánnyal támadott végzéseket a jogerő figyelmen kívül hagyásával hozta meg, ily módon az indítványozó állítása szerint újra kötelezetté vált azáltal, hogy az ellene korábban a régi Pp. 369. § a) pontja szerint megszüntetett végrehajtási eljárás újraindult. Az indítványozó érvei szerint ezen jogszabályi rendelkezés szerint a végrehajtási eljárás megszüntetésének jogi alapja az, hogy a végrehajtani kívánt követelés alapjául szolgáló jogviszony nem jött létre érvényesen. Azzal, hogy a jelen indítvánnyal érintett végzésekben a végrehajtási eljárást ugyanazon jogviszonyból fakadóan újra elrendelték, azt eredményezi, hogy a támadott végzések felülbírálták a jogerős bírósági meghagyás azon rendelkezését, miszerint a végrehajtás alapját képező jogviszony érvényesen nem jött létre.
- [14] Az indítványozó a régi Pp. 136. § (2) bekezdésére (jogerős bírósági meghagyás hatálya), továbbá a régi Pp. 229. § (1) bekezdésére figyelemmel rögzíti, hogy álláspontja szerint a keresettel érvényesített jog tárgyában hozott Pesti Központi Kerületi Bíróság jogerős bírósági meghagyás jogereje kizárja, hogy ugyanabból a tényalapról származó ugyanazon jog iránt ugyanazon felek – ideértve azok jogutódait is – egymás ellen új keresetet indíthassanak, vagy az ítéletben már elbírált jogot egymással szemben egyébként vitássá tehessék (anyagi jogerő).
- [15] Az indítványozó indokai szerint a másodfokú bíróság végzésében foglaltakkal szemben a jogerő nem kizárólag a korábban megszüntetett végrehajtási eljárás lefolytatását korlátozza, hanem az alapjául szolgáló követelés végrehajtási eljárás keresetein belüli érvényesíthetőségét is. Ellenkező esetben, amennyiben egy végrehajtási eljárást a bíróság jogerősen megszüntet, úgy a végrehajtást kérő az ítélet jogerőre emelkedésétől számított következő napon – az indítványozó szerint – már kezdeményezhetné az újabb végrehajtási eljárás megindítását, mellyel szemben az adósnak újabb pert kellene indítani.
- [16] Az indítványozó szerint a közjegyzőhelyettes és a Budapest Környéki Törvényszék végzése sértik a régi Pp. jogerőre vonatkozó hivatkozott rendelkezését, mert azt teljes mértékben figyelmen kívül hagyják, így mellőzik

a törvényben megfogalmazott eljárásjogi garanciát, amely sérti az Alaptörvény B cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdését is.

- [17] Az indítványozó szerint a támadott közjegyzőhelyettesi és bírósági végzések sértik az indítványozónak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jogát, mert az alapján nem lehetséges, hogy perújítási eljárás nélkül megindított újabb peren kívüli eljárás eredményeképpen veszítse el tulajdonjogát az indítványozó a végrehajtási eljárással érintett tulajdona tekintetében. Álláspontja szerint az indítvánnyal érintett határozatok eképpen a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmével is járnak, ugyanis nem lehet egy bírósági peres vagy nem peres eljárás tisztességes, ahol az alapvető eljárásjogi garanciákat (ítélt dolog intézménye) az erre kötelezett igazságszolgáltatási tevékenységet végző szervek nem tartják be. Az indítványozó szerint a közjegyző és a Budapest Környéki Törvényszék eljárása azért nem volt tisztességes, mert joggal bízható a jogerő intézményében, azaz hogy az ellene indult végrehajtási eljárás az azt jogerősen megszüntető bírói döntés értelmében végérvényesen befejeződik, figyelemmel arra is, hogy az Alaptörvény B cikk (1) bekezdése szerint Magyarország jogállam.
- [18] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. Az 56. § (2) bekezdése szerint pedig a befogadhatóságról döntené jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26-27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [19] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A jogorvoslati kérelem alapján másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék 2021. február 23-án hozta meg végzését. Az indítványozó részére a bíróság végzésének ítéletének kézbesítése 2021. március 16-án történt, az indítványozó az alkotmányjogi panaszt 2021. május 14-én határidőben nyújtotta be. Az indítványozó az Alkotmánybíróság főitkárának hiánypótlására vonatkozó felhívása alapján alkotmányjogi panaszát határidőben kiegészítette.
- [20] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében a bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés sérti az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát, vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza. Az Abtv. 27. §-ából következően a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye alkotmányjogi panasznak {3092/2020. (IV. 23.) AB végzés (a továbbiakban: Abh.), Indokolás [24]–[25]}.
- [21] Az Abh.-ban rögzítette az Alkotmánybíróság, hogy sem a végrehajtási záradék kiállítása, sem annak törlése nem minősül az ügy érdemében hozott döntésnek, illetve a bírósági eljárást lezáró egyéb döntésnek. Ezek eljárási jogot vagy kötelezettséget megállapító határozatok, a polgári peres vagy nemperes eljárásban érvényesített igény tárgyában nem jelentenek állásfoglalást, perjogi értelemben véve nem minősülnek ügydöntőnek (Abh., Indokolás [34]–[35]).
- [22] Az indítványozó jelen ügyben is a végrehajtási záradék törlésére irányuló kérelme kapcsán hozott döntéseket támadta (az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal). Az Alkotmánybíróság – az Abtv. 27. §-ra és az Abh.-ra tekintettel – megállapította, hogy a támadott végzések nem a végrehajtási eljárás érdemében hozott, és nem is az azt befejező, hanem a végrehajtási eljárás során hozott döntések, amelyek ellen nincs helye alkotmányjogi panasz előterjesztésének {3384/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [20]; 3092/2020. (IV. 23.) AB végzés, Indokolás [35]; 3278/2020. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [17]; 3279/2020. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [23] 3. Ekként az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2022. május 3.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2281/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3252/2022. (V. 18.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.21.177/2019/4. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Dr. Mester Csaba Ügyvédi Iroda által képviselt indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.21.177/2019/4. számú ítélete ellen – a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.323/2018/6/II. számú ítéletére, valamint a Fővárosi Törvényszék 15.P.23.499/2017/26. számú ítéletére is kiterjedően – terjesztette elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt 2021. április 17-én, a Fővárosi Törvényszék útján az Alkotmánybírósághoz. A panaszbeadvány a támadott bírói döntést az Alaptörvény II. cikkével, VI. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével, valamint 28. cikkével tartotta ellentétesnek.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panaszból és a mellékletként csatolt dokumentumokból megállapítható, hogy az alapügy (személyiségi jog megsértése) tárgya egy az indítványozó (az alapügyben alperes) által a lakásában másról – az alapügy felpereséről –, az érintett tudomása nélkül készített videófelvétel, és annak egy folyamatban lévő peres eljárásban történt becsatolása miatti jogvita volt. Az indítványozó és korábbi házastársa között házassági bontóper volt folyamatban, amelyben a korábbi házastársat a felperes képviselte ügyvédként. Az indítványozó és korábbi házastársa közös lakóhelyeül a házastársi életközösségük megszakadásáig egy budapesti ingatlan szolgált, amely az ingatlan-nyilvántartás szerint az indítványozó tulajdonában állt. 2016. július 7-én ebbe az ingatlanba lépett be a volt házastárs és a felperes, és ott a folyamatban lévő perrel kapcsolatban megbeszélést folytattak. Később az indítványozó is megérkezett az ingatlanba, és ott a felperessel szóváltásba került, őt az ingatlan elhagyására szólította fel. A felperes a szóváltás során – egyebek mellett – azt mondta az indítványozónak, hogy „73 éves ember vagyok, ha én nem ennyi idős lennék, én úgy megverném magát, hogy csak izé, nagyon!” Ezalatt az ingatlanban kép- és hangfelvételt rögzítő eszköz működött, amely a történetekről felvételt készített. 2017. július 21-én az indítványozó a házassági bontóperben elfogultsági kifogást terjesztett elő az eljáró bíróval szemben, amelyhez csatolta a 2016. július 7-én készített videófelvételt.
- [3] A felperes – jelen alapügyben – módosított keresetben kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a videófelvétel készítésével, majd annak tárolásával és a perben történt becsatolásával az indítványozó megsértette az ő magántitok védelméhez, képmás- és hangfelvételhez, valamint személyes adatai védelméhez fűződő jogait. Kérte a bíróságtól, hogy kötelezze az indítványozót a videófelvétel kiadására, azok megsemmisítésére, tiltsa el a további jogsértéstől és kötelezze 500 000 Ft sérelemdíj megfizetésére. Az indítványozó a kereset elutasítását kérte, arra hivatkozással, hogy az ingatlan, ahol a videófelvétel készült, az ő tulajdonában áll, a kihelyezett kamerák láthatóak voltak, a videófelvétel becsatolása pedig nem volt visszaélészerű, az a kizárási kérelem megalapozásához volt szükséges. Viszontkeresetében az indítványozó azt is kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a felperes az idézett mondatával megsértette az emberi méltóságát, továbbá a jóhírnevét is megsértette azzal, hogy őt a házassági bontóperben benyújtott beadványaiban „valótlanul illegális eljárással, valamint vásárolt szakértőkkel hozta összefüggésbe”. Kérte, hogy a bíróság kötelezze a felperest 1 millió Ft és késedelmi kamatai megfizetésére. A felperes a viszontkereset elutasítását kérte, arra hivatkozással, hogy amikor a sérelmezett kijelentést tette, vele szemben az indítványozó támadólag lépett fel, illetve, hogy a szövegkörnyezet alapján megállapítható, hogy ténylegesen ő nem készült fizikai erőszakra az indítványozóval szemben, és a beadványai-ban sem sértette meg a jóhírnevét.

- [4] 2.1. A Fővárosi Törvényszék a 2018. október 29-én kelt 15.P.23.499/2017/26. számú ítéletében megállapította, hogy az indítványozó a videófelvétel házassági bontóperben történt becsatolásával megsértette a felperes képmáshoz és hangfelvételhez, valamint személyes adatok védelméhez való jogát. Kötelezte az indítványozót a videófelvétel megsemmisítésére, és 100 000 Ft-nak a felperes részére történő megfizetésére.
- [5] Az ítélet indokolása szerint a felperes jogszerűen tartózkodott az indítványozó és volt házastársa lakásában, azonban „a jelenkor technikai jellegzetességei folytán azzal is számolnia kell, hogy róla az ingatlanon belül kép és hangfelvétel készül, függetlenül attól, hogy [...] ezen kép- és hangfelvételt rögzítő eszközök működése a belépő számára felismerhető-e vagy sem. A bíróság hangsúlyozza, hogy maga a felperes sem hivatkozott arra, hogy az Ingatlanba történő belépést megelőzően esetlegesen kép- és hangrögzítő készülékek meglétéről információkat beszerzett volna, a belépését ezen eszközök lététől tette volna függővé.” A bíróság szerint az ingatlanba történt belépés a kép- és hangfelvétel készítéséhez való hozzájárulásnak tekinthető, ezért a kép- és hangfelvétel készítése nem minősült jogszerűtlennek. Ugyanezen okból megadottnak tekintette a bíróság a felperes hozzájárulását a videófelvétel tárolásához is. A felperes magántitka megsértése kapcsán – amelybe beletartozik az ügyvédi titok is – a bíróság szintén úgy vélekedett, hogy annak bizalmasságát a felperes maga oldotta fel, ezért ez a jog sem sérült.
- [6] Azzal azonban, hogy az indítványozó a videófelvételt annak elkészülte után egy évvel csatolta a házassági bontóperben az eljáró bíró kizárására vonatkozó indítványa alátámasztására, az indítványozó megsértette a felperes képmáshoz és hangfelvételhez, valamint személyes adatok védelméhez való jogát. A kialakult bírósági gyakorlat szerint ugyanis akkor nem minősül visszaélészerűnek a videófelvétel felhasználása, ha azzal más egyéb módon nem igazolható tény, körülmény, ismeretet kívánnak bizonyítani, úgy, hogy ezt a közérdek sérelme nélkül, különösen méltányolható magánérdek védelmében teszik. A kizárási indítványban az indítványozó kézbesítési anomáliákra hivatkozott, amelyek alátámasztására a videófelvétel egyértelműen nem volt alkalmas, a határozatokról való tudomásszerzési időpontok pedig az akta áttekintésével egyszerűen megállapíthatók. A bíróság ezért a jogsértés megállapítása mellett kötelezte az indítványozót a videófelvétel megsemmisítésére és sérelemdíj fizetésére.
- [7] Az indítványozó viszontkeresete kapcsán a bíróság utalt rá, hogy az elhangzott felperesi közlés vonatkozásában alkalmazandó a PK 12. számú állásfoglalás, amelynek értelmében a sérelmezett közléseket nem formális megjelenésük, hanem valós tartalmuk szerint kell megítélni. A jogsértés megállapításához szükséges, hogy az indítványozót tényleges sérelem érje, a felperesi közlés az adott helyzetben komolyan vehető legyen, az indítványozó személyiségének szabad érvényesítését ténylegesen befolyásolja. „A felperes és [az indítványozó] között egy generációnyi életkor különbség van, a sérelmezett közlést megelőzően maga a felperes is utalt az idősebb életkorára. A közlés [indítványozóra] gyakorolt hatása körében a bíróság hivatkozik arra, hogy [...] tanú is úgy nyilatkozott, hogy az eseményt követően [az indítványozó], valamint a tanú ténylegesen nem vette komolyan a felperesi közlésben foglaltak realitását.” Ezért a bíróság szerint a sérelmezett közlés ugyan nem megengedett az általánosan elfogadott társadalmi normák szerint, de a személyiségi jog megsértéséhez szükséges szintet nem éri el. Az indítványozó által kifogásolt tartalmú felperesi beadványok vonatkozásában a bíróság kifejtette, hogy azok nem az indítványozó által nekik tulajdonított jelentéstartalommal bírnak, az indítványozót nem bűncselekményekkel kapcsolják össze. Azokban a felperes azon álláspontjának adott hangot, hogy a magánszakértői felkérések az indítványozó költségére történtek, és az ilyen bizonyítékok felhasználása a bírósági eljárás lefolytatását akadályozzák. „A felperes ezen véleménye pedig nem lépi át a peres eljárásokban amúgy is fokozottabban érvényesülő véleménynyilvánítás szabadságát, így a bíróság az alperes viszontkeresetét elutasította.”
- [8] 2.2. Az elsőfokú ítélettel szemben az indítványozó és a felperes is fellebbeztek. A Fővárosi Ítéltábla a 2019. március 21-én kelt, 2.Pf.21.323/2018/6/II. számú ítéletével az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta, és megállapította, hogy az indítványozó azzal is megsértette a felperes képmáshoz és hangfelvételhez, valamint a személyes adatok védelméhez való jogát, hogy a videófelvételt elkészítette. Továbbá megsértette a felperes személyes adatok védelméhez való jogát a videófelvétel tárolásával is. Az indítványozót a bíróság eltiltotta a további jogsértéstől.
- [9] Az indokolásban foglaltak szerint a Fővárosi Ítéltábla nem teljes mértékben értett egyet az elsőfokú bíróság tényállásból levont jogi következtetéseivel, és úgy vélte, hogy az indítványozó nem tett eleget a bizonyítási kötelezettségének abban a tekintetben, hogy a videófelvétel elkészítéséhez az érintett beleegyezését beszerezte, és a magatartása nem volt visszaélészerű. A felperes hozzájárulásának a beszerzése nem volt mellőzhető, mert a kérdéses videófelvétel nem a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.)

2:48. § (2) bekezdése szerinti tömegfelvétel volt, és nem is nyilvános közéleti szereplésről készült. A hozzájárulás ugyan megadható ráutaló magatartással is, de ilyen esetben is szükséges, hogy az érintett megfelelő tájékoztatás alapján, annak az ismeretében adhassa meg a hozzájárulását, hogy a felvételkészítés milyen célból történik. A jelen ügyben a rendelkezésre álló bizonyítékokból az derült ki, hogy a felperesnek nem volt tudomása arról, hogy az ügyfele által jogszerűen használt lakásban róla kép- és hangfelvétel készül. A Fővárosi Ítéltábla nem értett egyet azzal, hogy a jelenkori modern technika adta lehetőségek mellett mindenkinek számolnia kell azzal, hogy ilyen esetben róla felvétel készülhet, ezért a hozzájárulás pusztán a lakásba történt belépéssel megadottnak volna tekinthető. „Erre a kiindulási alapra helyezkedve ugyanis – a jogi szabályozással ellentétesen – lehetőség nyílna arra, hogy bárkiről – az erre történő figyelmeztetése nélkül – jogszerűen kép- és hangfelvétel készülhessen. Ezzel szemben a jogi szabályozás kifejezetten szigorú annak előírása során, hogy milyen módon kell tájékoztatást adni a felvételkészítésről és az azzal kapcsolatos adatvédelmi szabályokról.” Abban osztotta a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontját, hogy az sem tette jogszerűvé a videófelvétel készítését, hogy az jogsértés bizonyítására szolgált volna; az indítványozó ugyanis egy évvel később csatolta a házassági bontóperben a videófelvételt egy olyan elfogultsági kifogáshoz, amelynek az alátámasztására az nyilvánvalóan egyébként sem volt alkalmas vagy releváns. Az Ítéltábla mind a videófelvétel elkészítését, mind annak tárolását jogsértőnek mondta ki.

- [10] Az indítványozó viszontkeresete elutasítása tekintetében a Fővárosi Ítéltábla mindenben osztotta az elsőfokú bíróság által leírtakat. Ezek szerint helyesen és okszerűen jutott az elsőfokú bíróság arra a megállapításra, hogy a felperesi kijelentés az adott helyzetben nem volt komolyan vehető, az alperes személyiségének szabad érvényesítését ténylegesen nem befolyásolta, az a személyiségi jogsértés megállapításához szükséges szintet nem érte el. A felperes a kifogásolt bírósági beadványaiban pedig jogi képviselőként a véleményét fejtette ki az indítványozó „pertaktikájával” kapcsolatban, kritizálva azt, hogy az indítványozó megkettőzi az eljárást, annak lefolyását akadályozza. Ezekkel a felperes a szabad véleménynyilvánítás kereteit nem lépte át.
- [11] 2.3. A jogerős ítélet ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához, amely a 2020. december 2-án kelt, Pfv.IV.21.177/2019/4. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [12] Az ítélet indokolása a Ptk. és az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) vonatkozó szabályait idézve kimondta, hogy a jogerős ítélet jogszabálysértés nélkül állapította meg, hogy az indítványozó a felperes hozzájárulása nélkül, jogosulatlanul készített kép- és hangfelvételt. Ez alól az indítványozót az sem mentesíti, hogy nem tudott arról, hogy a felperes az ingatlanba be fog menni, ezért előzetesen őt nem tudta tájékoztatni a felvétel készülésétől, mert ennek tényét az ingatlanban való személyes találkozáskor is a tudomására hozhatta volna. Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy a felperes a lakásban fényképfelvételeket készített, ami az ő magánlakáshoz és magántitok védelméhez fűződő személyiségi jogait sértette – ezt azonban nem tette a per tárgyává, így alaptalanul érvelt azzal, hogy az eljáró bíróságoknak ütköző személyiségi jogokat kellett volna mérlegelnie. Az indítványozó azon érvelése, hogy a videófelvételt az általa megjelölt jogsértések bizonyítására kívánta felhasználni, ellentmondásban áll a felülvizsgálati kérelemben tett azon előadásával, hogy célzottan nem készített felvételt a felperesről, mert az ingatlanban felszerelt automatikus rendszer vagyoni- és személyvédelmi célt szolgál. A Kúria osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, mely szerint a videófelvétel az indítványozó által előterjesztett elfogultsági kifogás alátámasztására egyértelműen nem volt alkalmas. A jogerős ítélet jogszerűen állapította meg az indítványozó által elkövetett személyiségi jogsértést.
- [13] Ugyancsak jogszabálysértés nélkül utasította el a jogerős ítélet az indítványozó viszontkeresetét. A felperes kijelentése feszültséget keltő és sértő volt ugyan, de az adott helyzetben – a másodfokú bíróság helyes értékelése szerint – nem volt komolyan vehető. „Tévesen érvelt az [indítványozó] azzal, hogy a jogsértés megállapítását a felperes életkora és esetleges egészségi állapota zárta ki. Ténylegesen annak volt jelentősége, hogy az adott szituációkban indulatból elhangzott közlés, még ha a köznyelvi használatban sértő tartalommal is bír, az objektív külső mérce szerint nem alkalmas az emberi méltóság és ezen keresztül a személyiségi jog megsértésének megállapítására. A felperes az [indítványozó] által sérelmezett magatartásával az [indítványozót] emberi mivoltában nem alázta meg, ezért a jogerős ítélet a jogsértés megállapításának mellőzésével a Ptk. 2:42. § (2) bekezdését nem sértette meg.” A jogerős ítélet azt is jogszabálysértés nélkül állapította meg, hogy a felperes a kifogásolt perbeli közléseiben a jogi álláspontját fogalmazta meg az indítványozó házassági bontóperben tanúsított magatartásáról. A szabad véleménynyilvánításhoz való jog kiemelt fontosságú alkotmányos alapjog, amely az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a vélemény kifejtésének lehetőségét védi, függetlenül annak érték- vagy

valóságtartalmától. Erre figyelemmel az indítványozó jóhírnévhez fűződő joga megsértését a felperes bírósági beadványokban kifejtett véleménye nem alapozza meg.

- [14] 3. Az indítványozó a Kúria ítélete ellen – az alsóbb fokú ítéletekre is kiterjedően – alkotmányjogi panaszt nyújtott be, kérve annak megsemmisítését. Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseiként a II. cikket, a VI. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését jelölte meg. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban ismertette a tényállást és a pertörténetet; vitatva, hogy a videófelvétel becsatolása az elfogultsági kifogáshoz visszaélészerű lett volna, és hangsúlyozva, hogy ő „a kizárólagos tulajdonában álló ingatlanában a méltányolható magánérdeke védelme érdekében működtet automatikus kép- és hangfelvevő rendszert”. A videófelvétel tárolása és továbbítása jogszerűségét illetően hivatkozott az Infotv. – korábban hatályos – 6. § (5) bekezdés *b)* pontjára, amely véleménye szerint biztosította a jogalapot a felperes felvett személyes adatai kezeléséhez.
- [15] Az indítványozó szerint a felperes azzal, hogy a kifogásolt kijelentést tette – „73 éves ember vagyok, ha én nem ennyi idős lennék, én úgy megverném magát, hogy csak izé, nagyon!” –, megsértette az ő emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogát. Sérelmezte továbbá azt is, hogy a felperes az említett bírósági beadványaiban – a fent írtak szerint – azt állította róla, hogy ő illegális eljárást folytat a bírósági eljárás mellett, amelyben nem érvényesülnek a rendes bíróságra vonatkozó jogszabályok, és amely eljárásban szakértőket vásárol. Ezt a jóhírnévhez fűződő személyiségi joga megsértésének tartja.
- [16] Az alkotmányjogi panasz a keresetnek helyt adó és a viszontkeresetet elutasító ítéleteket súlyosan jogszabálysértőnek minősítette, és részletesen felsorolta a Ptk., az Infotv. és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) sérülni vélt rendelkezéseit. Az indítványozó, megismételve a felülvizsgálati kérelme tartalmát, terjedelmesen érvelt amellett, hogy a másodfokú bíróság (*sic!*) támadott ítélete jogszabálysértő, jogértelmezése téves. Megismételte azt a Kúria által a vizsgálatból kizárt – mert az indítványozó által a per tárgyává nem tett – felvetést is, hogy a felperes a lakásban fényképfelvételeket készített, ami az ő magánlakáshoz és magántitok védelméhez fűződő személyiségi jogait sértette. Megismételte továbbá azt is, hogy a kamerarendszert az ingatlanban személy- és vagyonvédelmi célból üzemelteti, a videófelvételt jogsértés tényének igazolására használta fel, és hogy a felperes hozzájárulását a videófelvétel elkészítéséhez az ingatlanba történt belépéssel megadottnak kell tekinteni. Az indítványozó nem értett egyet az első- és másodfokú döntések azon megállapításával, hogy az általa előterjesztett elfogultsági kifogásban hivatkozott szabálytalanság alátámasztására a videófelvétel egyértelműen alkalmatlan lett volna. Ez szerinte az előterjesztett bizonyíték újraértékelését jelentette. Továbbra is kifogásolta az indítványozó, hogy a másodfokú bíróság nem ítélte az emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogát sértőnek a felperes részéről elhangzott közlést. Kritizálta azt is, hogy az elsőfokú bíróság helytelenül alkalmazta a PK 12. számú állásfoglalást, amikor úgy foglalt állást, hogy a felperes által jogi képviselőként a házassági bontóperben előterjesztett beadványaiban tett állításai beletartoznak a véleménynyilvánítás szabadságába. Ezt követően az indítványozó idézte az Alaptörvény II. cikkét, VI. cikk (1) bekezdését, illetve a 64/1991. (XII. 17.) AB határozat, az 1/2015. (I. 16.) AB határozat, valamint a 7/2014. (III. 7.) AB határozat egyes emberi méltósághoz való joggal és véleménynyilvánítási szabadsággal kapcsolatos megállapításait. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére, 28. cikkére és a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos alkotmánybírói döntésekre hivatkozva azt is állította az indítványozó, hogy az ügyben eljáró bíróságok az általuk felhívott törvényhelyeket nem a rendeltetésüknek megfelelően és objektíven alkalmazták, hanem a saját szubjektív mércéjükre figyelemmel jártak el.
- [17] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt döntenet kell annak befogadásáról. Az alkotmányjogi panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel az Abtv. 47. § (1) bekezdésére, 50. § (1) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1) és (2) bekezdéseire – tanácsban eljárva dönt. A panaszt akkor lehet befogadni, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezekon kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)–f)* pontjaiban foglalt kritériumoknak.
- [18] Jelen esetben a panasz nem felel meg ezeknek a követelményeknek, az alábbiak miatt.
- [19] 5. Az indítványozó – a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.21.177/2019/4. számú ítélete átvételének időpontjához képest – az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be

az alkotmányjogi panaszt. A jogi képviselő a meghatalmazást (hiánypótlást követően) csatolta. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozó jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel az alapeljárásban alperes volt – fennáll. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban az Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmére hivatkozott – megjelölve az Alaptörvény II. cikkét, VI. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdését –, továbbá a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.

- [20] 6. Megállapítható volt, hogy az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek csak részben tesz eleget.
- [21] 6.1. Megfelel az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem alábbi kritériumainak: a) tartalmazza a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [a II. cikk, a VI. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése kapcsán azt, hogy a bíróságok rendeltetésellenes és szubjektív jogértelmezése ezen felhívott alapjogokat sértette]; c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést (a Kúria Pfv.IV.21.177/2019/4. számú ítélete); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [III. cikk, VI. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés, 28. cikk]; valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a bírói döntést.
- [22] 6.2. Nem felel meg azonban az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti kritériumnak, amely szerint a kérelemnek egyértelműen meg kell jelölnie az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [23] Egyrészt azért nem felel meg az alkotmányjogi panasz ennek a befogadási feltételnek, mert az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit (illetve néhány a témát érintő alkotmánybírói határozatot) az indítványozó mindössze beidézte az indítványa végén, de a megemlékezésükön – és a bíróságok jogértelmezésének kritikáján – kívül azokat nem hozta összefüggésbe a támadott bírói ítélettel, nem fejtette ki, hogy e jogainak sérelmét mi okozza – vagyis az Alkotmánybíróság által vizsgálható, konkrét, alkotmányjogilag releváns indokolást nem adott elő [hasonlóan: 3183/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [23]; 3556/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [24]].
- [24] Másrészt azért sem felel meg az alkotmányjogi panasz ennek a befogadási feltételnek, mert az indítványozó az indítványban felhozott kritikáit kifejezetten és nevesítve az elsőfokú, illetve a másodfokú bírói döntésre vetítve fogalmazta meg, és nem a Kúria ítéletével összefüggésben. Azonban az indítványozó a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.21.177/2019/4. számú ítélete átvételének időpontjához képest nyújtott be az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben alkotmányjogi panaszt a Fővárosi Ítéltábla jogerős ítélete ellen határidőn belül nem terjesztett elő indítványt; ezért a jelen eljárásban az Alkotmánybíróságnak a kifejezetten csak az alsóbb fokú bírói döntésekkel szemben megfogalmazott törvényességi és jogértelmezési kifogásokat nincs lehetősége vizsgálni [hasonlóan: 3086/2021. (III. 4.) AB végzés, Indokolás [15]]. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a Kúriának címzett, anyagi vagy eljárásjogi szabályok megsértésére hivatkozó felülvizsgálati kérelem változatlan tartalommal történő benyújtása az Alkotmánybírósághoz jellemzően érdemi vizsgálat nélküli visszautasításra vezet, mert – a felülvizsgálati eljárás és az alkotmányjogi panasz-eljárás különbözőségéből adódóan – az ilyen tartalmú indítvány (vagy indítványi elem) alkotmányjogi panaszként tipikusan nem felel meg a befogadás Abtv.-ben írt formai és tartalmi követelményeinek, illetve a határozott kérelem kritériumainak.
- [25] Az indítványozó a fent írtak szerint az alsóbb fokú bírói döntéseknek is csak tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját adja, és az Alaptörvény felsorolt, sérülni vélt rendelkezéseire, valamint az általa hivatkozott alkotmánybírói határozathoz nem kapcsol relevánsnak tekinthető és érdemi vizsgálatra alkalmas alkotmányjogi érvelést. Az Alkotmánybíróság már több esetben hangsúlyozta: „Nem felel meg az alkotmányjogi panaszszal szemben támasztott formai követelménynek a beadvány, ha az a támadott bírói döntéssel lezárt eljárások leírását és pusztán a törvényességi szempontú kritikáját, valamint az indítványozó szerint az Alaptörvény ezáltal sérülni vélt szabályai idézését tartalmazza, azok tényleges összekapcsolása nélkül.” [3067/2016. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [13]; 3187/2017. (VII. 14.) AB végzés, Indokolás [9]; 3198/2017. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [9]; 3078/2018. (II. 26.) AB végzés, Indokolás [18]]
- [26] Az indítványozó alkotmányjogi panaszja elsősorban arra irányult, hogy az eljáró bíróság téves jogértelmezését sérelmezve elérje, hogy a számára kedvezőtlen döntést változtassa meg az Alkotmánybíróság. Az Alkotmány-

bíróság már több ízben megállapította, hogy a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi – vélt vagy valós – jogsérelem orvoslása eszközének. Az Alkotmánybíróságnak kizárólag arra van hatásköre, hogy az alapjogi sérelmet orvosolja. Az Alkotmánybíróság szerepe nem abban áll, hogy a rendes bíróságok minden vélt vagy valós tévedését korrigálja, ezzel ugyanis – az Alkotmánybíróság megfogalmazásában – „a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe” lépne és hagyományos jogorvoslati fórumként járna el” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság „a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. A bíróságok eljárásában eldöntendő jogértelmezési, illetve ténykérdések felülmérlegelésére ezáltal tehát az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre, tartózkodik annak vizsgálatától, hogy a bírósági döntések indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelt-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket {3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]; 3315/2014. (XI. 21.) AB végzés, Indokolás [16]; 3014/2015. (I. 27.) AB végzés, Indokolás [14]; 3029/2013. (II. 12.) AB végzés, Indokolás [16]; 3027/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [20]; 3168/2013. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [13]; 3241/2016. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [16]}.

[27] 7. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban hivatkozott az Alaptörvény 28. cikkének sérelmére is. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság emlékeztet, hogy ez a cikk nem alapjogot tartalmaz, hanem a bíróságok felé fogalmaz meg a tevékenységükre irányulóan elvárásokat. Az abban foglaltak tehát egyedi érintett vonatkozásában megvalósuló alapjogsérelemhez nem vezethetnek, arra alkotmányjogi panasz nem alapítható {3121/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [89]; 3059/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3317/2017. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [20]; 3039/2019. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [11]}.

[28] 8. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt, figyelemmel az Abtv 27. § (1) bekezdés a) pontjában és 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglaltakra, visszautasította, az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján.

Budapest, 2022. május 3.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1617/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3253/2022. (V. 18.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a 2017. december 31. napjáig hatályos adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 171. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és alkalmazási tilalma elrendelésére, valamint a Kúria Kfv.I.35.050/2021/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (Dr. Kovács E. Tünde Ügyvédi Iroda) útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján. Az indítványozó kérelme arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 171. § (2) bekezdése és a Kúria Kfv.I.35.050/2021/7. számú ítélete sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, ezért a bírói döntést semmisítse meg, és a támadott norma alkalmazását zárja ki az indítványozó ügyében.
- [2] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze az Alkotmánybíróság számára rendelkezésre bocsátott iratanyag alapján.
- [3] 1.1. Az indítványozónál a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-Budapesti Adó- és Vámigazgatósága jogelődje, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-Budapesti Adóigazgatása Magánszemélyek és Egyéni Vállalkozók Ellenőrzési Főosztály, Magánszemélyek és Egyéni Vállalkozók Ellenőrzési Osztály 1. (a továbbiakban: elsőfokú adóhatóság) a 2008–2013. évekre személyi jövedelemadó és százalékos egészségügyi hozzájárulás adónemekben bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést végzett. Az ellenőrzés kezdő időpontja 2014. július 8. napja volt. Az indítványozó az ellenőrzési jegyzőkönyvre öt alkalommal tett észrevételt (2016-ban, 2017-ben és 2018-ban egyet-egyet, 2019-ben kettőt), amelyek közül az első négy alapján az elsőfokú adóhatóság négy kiegészítő ellenőrzést folytatott le, és azokról négy kiegészítő jegyzőkönyvet hozott. Az ötödik észrevételt az elsőfokú adóhatóság már nem fogadta el, és 2019. május 28. napján meghozta a 4323743665 iktatószámú elsőfokú határozatát. Az alap-, az első és a második kiegészítő jegyzőkönyv késedelmes kiadmányozásával a törvényi határidőt mindösszesen 424 nappal lépte túl az elsőfokú adóhatóság ellenőrzése, amely a 2008–2012. évek tekintetében az adómegállapításhoz való jog időközbeni elévülése miatt megállapítást nem tett. A 2013-as adóévre egyrészt becslési eljárás eredményeként, másrészt az indítványozó érdekeltségébe tartozó egyik cég bankszámláiról felvett készpénz összegek elszámolási hiányosságai miatt, harmadrészt ingóértékesítésből származó be nem vallott jövedelem alapján állapított meg adóhiánynak minősülő adókülönbötet, késedelmi pótlékot és emelt mértékű adóbírságot az indítványozó terhére.
- [4] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (a továbbiakban: másodfokú adóhatóság) a 2019. október 15. napján kelt 2234208060 iktatószámú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Indokolásában megállapította, hogy az elsőfokú adóhatóság széles körű bizonyítás lefolytatásának eredményeként a tényállást helytállóan rögzítette és a bizonyítékokat értékelve a megfelelő jogszabályi hivatkozások mellett jogszerű döntést hozott.
- [5] 1.2. Az indítványozó felperesként kereseti kérelmet nyújtott be az előbbi másodfokú adóhatósági határozattal szemben a Fővárosi Törvényszékhez, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatását kérte akként, hogy a bíróság a megállapított adókülönbötet törölje, másodlagosan az alperesi határozat hatályon kívül helyezését kérte. Az indítványozó sérelmezte az Art. 92. § (2b) bekezdésében foglaltak megsértését, álláspontja szerint magatartása az eljárást nem akadályozta.

- [6] A Fővárosi Törvényszék a keresetet elutasította 40.K.702.031/2020/13. számú ítéletével. Indokolásában megállapította, hogy az indítványozó a bizonyítási indítványait általa is kifejezetten elismerten 5 év alatt folyamatosan terjesztette elő. Az adóhatóság az Art. 97. § (3)–(4) és (6) bekezdése, valamint 100. § (3) bekezdése alapján az indítványozó által felajánlott bizonyítékokat vizsgálni és értékelni volt köteles, azok visszautasítását pedig indokolnia kellett. Az indítványozó észrevételei, bizonyítékai a rendelkezésre álló adatokat folyamatosan bővítették, amelyek figyelembe vételétől az adóhatóság nem tekinthetett el. Ez pedig lehetetlenné tette számára a 180 napos törvényi ellenőrzési határidő betartását. A bíróság a tényállást (az indítványozó magatartását) összességében értékelve arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó „egyértelműen hozzájárult ahhoz, hogy ügyében az ellenőrzés ne legyen lezárható” (Fővárosi Törvényszék 40.K.702.031/2020/13. számú ítélet, Indokolás [55]). Az indítványozó „nyilvánvalóan időhúzó magatartásával saját maga húzta el az ellenőrzési határidőt, így saját magát fosztotta meg a saját érdekében állt ésszerű határidőben való eljárástól. [...] [A]z idő múlása az elévülésre tekintettel a felperes érdekében állt, a bizonyítékok éveken át való »adagolása« több vizsgálati év elévülését eredményezte” (Fővárosi Törvényszék 40.K.702.031/2020/13. számú ítélet, Indokolás [72]).
- [7] 1.3. Az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához a Fővárosi Törvényszék előbbi ítéletével szemben annak megváltoztatását, illetve hatályon kívül helyezését kérve. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet elutasította Kfv.I.35.050/2021/7. számú ítéletével. Az eljárási határidő elmulasztása kapcsán a Kúria megállapította, hogy határidőn túl ellenőrzési cselekmény az Art. 92. § (15) bekezdése szerint nem végezhető, és ilyet nem is végzett az adóhatóság. A Kúria vizsgálta azt is, hogy az Alaptörvénnyel összefüggésben miként bírálendő el az adóhatósági eljárásban bekövetkezett 424 napos mulasztás. A Kúria a 17/2019. (V. 30.) AB határozat (a továbbiakban: Abh1.), a 25/2020. (XII. 2.) AB határozat (a továbbiakban: Abh2.) és a 3097/2021. (III. 22.) AB határozat (a továbbiakban: Abh3.) alapján arra a következtetésre jutott, hogy az eljárás egészét tekintve nem állapítható meg a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelme, továbbá az emelt összegű adóbírság mellőzésének vagy mérséklésének akkor sincs helye, ha az ésszerű határidőn belüli ügyintézéshez való részjogosítványt az adóhatóság megsérti, mert az Art. 171. § (2) bekezdése nem hagy ilyen irányú törvényértelmezési mozgásteret a jogalkalmazó szervek számára.
- [8] 2. A Kúria felülvizsgálati ítéletét követően az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján. A főtítkár hiánypótlási felhívására kiegészített, egységes szerkezetbe foglalt indítvány lényege a következőképpen foglalható össze.
- [9] 2.1. Az indítványozó érvelése szerint a Kúria ítélete azért alaptörvény-ellenes, mert a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogból [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés] az következik, hogy ahhoz „hozzátartozik annak biztosítása, hogy a közigazgatási hatóságok a rájuk vonatkozó határidőket betartsák, és a bíróságok e határidők be nem tartását ne az ügyfél terhére, hanem javára értékeljék. Különösen erősen kell, hogy érvényesüljön ez a követelmény azokban az esetekben, amikor a közigazgatási hatóság az ügyféllel szemben szankciót állapít meg. Az ügyfél ezen alapjoga az Alaptörvényen alapul. Mivel más jogszabály nem lehet ellentétes az Alaptörvénnyel, ezért nem foghat helyt az Art. 171. § (2) bekezdésének olyan jogértelmezése, amely az adóhatóság határidő-mulasztása következmények nélkül marad.” Az indítványozó jogi álláspontját különösen az 5/2017. (III. 10.) határozattal és a 3353/2017. (XII. 22.) AB határozattal támasztotta alá, jóllehet ezekkel összefüggésben értelmezve más alkotmánybírósági határozatokra is támaszkodott, mint például az Abh1.-re és a 3090/2019. (V. 7.) AB határozatra.
- [10] 2.2. A sérelmezett normával szemben az indítványozó azt adta elő, hogy „[h]a helytálló a Kúriának az a jogértelmezése, hogy [...] az emelt mértékű bírság alkalmazásakor az Art. 171. § (2) bekezdésében írtakra figyelemmel még akkor sincs helye a bírság mérséklésének, törlésének, ha az adóhatóság az ésszerű határidőn belüli ügyintézéshez való jogot megsérti, úgy az Art 171. § (2) bekezdése sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot. Az Alaptörvényben foglalt tisztességes eljáráshoz és ésszerű határidőn belüli ügyintézéshez való jogok ugyanis nem függhetnek attól, hogy az eljárás során az adóhatóság milyen határozatot hoz.”

- [11] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [12] 3.1. Az indítványozó a Kúria ítéletének közléséhez képest (2021. április 23.) az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül (2021. június 21.) nyújtotta be alkotmányjogi panaszát. A kérelmező magánszemély alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és érintettsége fennáll, mivel a Kúria ítéletével befejezett bírósági eljárásban felperes volt. Jogorvoslati jogát kimerítette, amikor keresetet terjesztett elő a másodfokú adóhatóság határozatát vitatva. A jogerős ítélettel szemben további rendes jogorvoslati lehetőség nem állt rendelkezésére. A rendkívüli jogorvoslati lehetőséggel is élt, jóllehet ez nem is előfeltétele az alkotmányjogi panasz benyújtásának. Az indítvány felhívja az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó szabályokat és Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozik [Abtv. 26. § (1) bekezdés és 27. §], kifejezett kérelmet tartalmaz a jogkövetkezmények megállapítására, valamint pontosan megjelöli a támadott jogszabályi rendelkezést és bírói döntést, valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit. Tehát az indítvány eleget tett az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a), c)–d) és f) pontjaiban foglalt követelményeknek.
- [13] 3.2. A határozott kérelem követelménye azt is magában foglalja, hogy az indítványnak egyértelműen elő kell adnia az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]. „Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig az indokolás hiánya {lásd pl. 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]} az ügy érdemi elbírálásának akadályá” {lásd legutóbb: 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]}. Visszautasításra ad okot az is, ha az indítványozó érvelése nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást. Az alkotmányossági összefüggéseket tehát be kell mutatnia az indítványozónak {a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [12]; 3231/2018. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [13]; 3327/2019. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]; 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]; 3077/2020. (III. 18.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz eleget tesz a határozott kérelemmel szemben támasztott előbbi feltételeknek [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont] is. Az Alkotmánybíróság azonban azt is megállapította, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz nem tesz eleget a határozott kérelemmel szemben támasztott fenti feltételek közül az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában rögzített követelménynek. Nem tartalmaz ugyanis olyan indokolást, amely alkotmányjogilag értékelhető módon adja elő, hogy a sérelmezett szabály, amit az indítványozó ügyében még alkalmaztak, miért lenne ellentétes az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével.
- [15] 3.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát. E feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. A testületnek azt kellett tehát megítélnie, hogy a sérelmezett kúriai döntéssel szembeni panasz megalapozza-e a befogadást.
- [16] Az Alkotmánybíróság először az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés fennállását mérlegelte. Az Alkotmánybíróság több határozatában értelmezte már azt, hogy adóügyekben mit jelent a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog, mint jogilag egységként értékelt és védett minőség, továbbá azzal is behatóan foglalkozott már, hogy az észszerű határidőn belüli ügyintézéshez való részjogosítványnak mi a tartalma azokban az esetekben, amelyekben az adóhatóság törvényi határidőt követően szab ki adóbírságot az adózó terhére [lásd: Abh1.; Abh2.; Abh3.; 3234/2021. (VI. 4.) AB határozat]. Ezekre tekintettel az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése vonatkozásában a jelen ügy nem vet fel új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely indokolná a panasz befogadását. Megjegyzendő továbbá, hogy az indítványozó által hivatkozott ún. csatornabírságos alkotmánybírósági határozatokban [5/2017. (III. 10.) AB határozat és a 3353/2017. (XII. 22.) AB határozat] írtaktól az Alkotmánybíróság egyértelműen elválasztotta a határidőtűllépés alapjogi következményeit adóügyekben (lásd először: Abh1., Indokolás [59]–[75]).
- [17] Ezt követően az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a jelen ügyben fennáll-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye. Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy a Kúria által hatályában fenntartott ítéletében a Fővárosi Törvényszék a tényállás részeként megállapította, hogy az indítványozó

„egyértelműen hozzájárult ahhoz, hogy ügyében az ellenőrzés ne legyen lezárható”, továbbá azt is rögzítette, hogy az idő múlása az indítványozó érdekében állt, mert „a bizonyítékok éveken át való »adagolása« több vizsgálati év elévülését eredményezte” (az idézett megállapításokat lásd: jelen végzés indokolásának [6] bekezdése).

- [18] Az Alkotmánybíróság következetesen érvényesített gyakorlata szerint a testület „nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz” {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3198/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [11]; 3383/2021. (IX. 24.) AB végzés, Indokolás [29]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírói szervezet feletti »szuperbíró« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; lásd még például: 3006/2018. (I. 22.) AB határozat, Indokolás [22]; 3234/2021. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [68]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság nem látott rá indokot vagy lehetőséget, hogy idézett gyakorlatától ebben az ügyben eltérjen, hiszen nem vizsgálhatja és nem is vizsgálhatja felül azt a bírói ténymegállapítást, miszerint a törvényi határidő adóhatósági elmulasztása az indítványozó magatartásával áll okozati kapcsolatban; az indítványozó együttműködési kötelezettségét megszegte. Következésképpen az indítványban foglaltak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem vetik fel ilyen történeti tényállási elemek között.
- [20] Összességében azt lehetett megállapítani ebben az ügyben, hogy az Abtv. 29. §-a alapján nem volt lehetőség és szükség arra, hogy a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos indítványozói előadást az Alkotmánybíróság érdemben vizsgálja.
- [21] 4. Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján tanácsban eljárva, az Abtv. 29. §-a és 52. § (1b) bekezdés e) pontja, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. május 3.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2792/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3254/2022. (V. 18.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 224. § (5) bekezdése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, valamint a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Ve. 224. § (5) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügy tényállása szerint az indítványozó 2022. április 4-én kifogást nyújtott be a Budapest 01. számú Országgyűlési Egyéni Választókerületi Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: OEVB) a Ve. 2. § (1) bekezdés a), c) és e) pontjaiban rögzített alapelvek megsértése miatt. Ezt követően 2022. április 20-án elektronikus úton kifogást nyújtott be a Nemzeti Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: NVB), az OEVB hallgatása miatt a Ve. 242. § (1) bekezdése alapján.
- [3] Az NVB a 373/2022. számú határozatával az OEVB hallgatása miatt benyújtott kifogásnak helyt adott, és utasította az OEVB-t, hogy az indítványozó kifogását soron kívül bírálja el.
- [4] Az OEVB a 20/2022. (IV. 21.) számú határozatában a kifogásnak részben helyt adott, és megállapította a jogszabálysértés tényét. Határozatának indokolásában kifejtette, hogy a kifogásban megjelölt tevékenység álláspontja szerint sérti a Ve. 2. § (1) bekezdés a), c), és e) pontját, azonban az OEVB-nek nincs lehetősége a plakát ismeretlen rongálóját, mint jogsértőt eltüntetni a további jogszabálysértéstől, így a kifogást e tekintetben elutasította. Az OEVB határozatával szemben az indítványozó fellebbezést nyújtott be.
- [5] Az NVB a 2022. április 25-én hozott 381/2022. számú határozatában az OEVB határozata ellen benyújtott fellebbezést érdemi vizsgálat nélkül elutasította. Az indokolásban megállapította, hogy az indítványozó mint természetes személy nyújtotta be fellebbezését, amely az érintettség alátámasztására tartalmazott ugyan érvelést – azaz, hogy a 2022. április 4-én benyújtott kifogásával az adott eljárást ő indította – azonban nem jelölt meg olyan körülményt, amelynek alapján az állított jogsérelem jogaira és kötelezettségeire személyesen és közvetlenül is kihatott volna. Ezért az NVB a fellebbezést érintettség hiányában, a Ve. 231. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltakra tekintettel érdemi vizsgálat nélkül elutasította.
- [6] Az indítványozó ezt követően (jogi képviselő nélkül eljárva) felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához, amelyben kérte az NVB határozatának megváltoztatását. Véleménye szerint a választási szervek eljárása során sérült az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljárás követelménye. Hangsúlyozta, a Ve. 224. § (5) bekezdése alapján az ügyvédi képviselet ugyan kötelező, azonban felülvizsgálati kérelmét ügyvédi képviselet nélkül nyújtja be, mivel a Ve. 224. § (5) bekezdése súlyosan aránytalan és alapjogsértő.
- [7] A Kúria 2022. május 2-án kelt Kvk.III.39.448/2022/3. számú végzésével a felülvizsgálati kérelmet érdemi vizsgálatra alkalmatlannak ítélte, mivel az indítványozó jogi képviselő nélkül járt el, márpedig a Ve. 224. § (5) bekezdése szerint a Kúria előtti eljárásban kötelező a jogi képviselet. A Kúria végzésében azt is kiemelte, hogy ezen a döntésen az sem változtat, hogy az indítványozó kérelme – többek között – kifejezetten a Ve. 224. § (5) bekezdésének a vizsgálatára is irányult.
- [8] 2. Az indítványozó ezt követően, 2022. május 5-én fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában kifejtette, hogy álláspontja szerint a Ve. támadott rendelkezése sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében megfogalmazott hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét, illetőleg ezen keresztül az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében deklarált jogorvoslathoz való jogot is.

- [9] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság tanácsa mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [10] 3.1. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [11] A Ve. 233. § (1) bekezdése szerint az e törvény alapján, a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz a sérelmezett döntés közlésétől számított három napon belül nyújtható be. A (2) bekezdés kimondja, hogy az Alkotmánybíróság az e törvény alapján, a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panaszról az Abtv. 56. §-a szerint a beérkezésétől számított három munkanapon belül, a befogadott alkotmányjogi panaszról további három munkanapon belül dönt.
- [12] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a határidőben érkezett alkotmányjogi panasz az Abtv. 26. § (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelel: az indítványozó érintettnek tekinthető, továbbá a rendelkezésre álló jogorvoslatot kimerítette. Az alkotmányjogi panasz eleget tesz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt követelményeinek is.
- [13] 3.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [14] Az indítványozó a Ve. 224. § (5) bekezdése alaptörvény-ellenességét egyrészt az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével, másrészt a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben állította. Álláspontja szerint a jelenlegi szabályozás előnyben részesíti a jelölő szervezeteket a magánszemélyekhez képest, akik számára lehetetlen feltételeket támaszt a kötelező jogi képviselő előírásával. Az indítványozó szerint ugyanis a jelölő szervezeteknek nagy valószínűséggel rendelkezésére áll saját jogi képviselő, ezzel szemben a magánszemélyek számára a rendkívül rövid eljárási határidők miatt nehézségekbe ütközik választási ügyeket is vállaló ügyvédet találni, ezáltal a jogorvoslathoz való joga gyakorlása ellehetetlenül.
- [15] Az Alkotmánybíróság 3211/2022. (IV. 29.) AB végzésében a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben a következőket állapította meg: „A Kúria előtti eljárásokban általános jelleggel előírásra került a kötelező jogi képviselő. Ennek oka, hogy a kúriai eljárásoknak, az eljárások döntő többségében (így a Ve. 222. §-a szerinti eljárás esetében is), az a célja, hogy egy hatósági (mint jelen ügyben is) vagy egy alacsonyabb fokú bírósági döntést törvényességi szempontból felülvizsgáljon. Ezen eljárásokban pedig kifejezetten elvárt, hogy a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő személy szakszerű kérelmet nyújtson be. A kötelező jogi képviselő előírásának alkotmányos oka tehát e tekintetben ezen elvárásra vezethető vissza (emellett elősegíti a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő jogainak a gyakorlását, kérelmének az eredményességét is). Ezt erősíti az is, hogy a felülvizsgálati eljárás egy rendkívüli jogorvoslati lehetőség, tehát a jogi képviselő előírása nem veti fel az általános jogorvoslathoz való jog korlátozását. A Ve. 222. §-a szerinti bírósági felülvizsgálat esetében további szempontként jegyezhető meg, hogy a választási eljárásban általános jelleggel érvényesülnek a rövid eljárási határidők, amelyek a választási időszak jellegéhez kötődnek. Ezen rövid eljárási határidőket pedig a Kúria csak akkor tudja teljesíteni, ha szakszerű kérelmeket kell elbírálnia, amely feltételezi azt is, hogy hiánytalan kérelmet terjesztenek elé – ennek pedig a kötelező jogi képviselő is garanciális eleme. A hiánypótlási eljárás ugyanis a Ve. szerinti eljárásokban – a határidő rövidegére tekintettel – kizárt.” (Indokolás [15]) Az Alkotmánybíróság a fentiekben túl megjegyzi: abban az esetben, ha egy magánszemély kifogást nyújt be a választási szervekhez, számolnia kell azzal is, hogy a választási bizottságok a kifogását esetleg nem számára kedvezően bírálják el, így ügye végső soron

a Kúriához is eljut. Ennek megfelelően már a kifogás benyújtásakor felkészülhet arra, hogy a későbbiekben jogi képviselőre lehet szüksége.

- [16] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti feltételnek, ezért befogadására nincsen mód. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. május 10.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1107/2022.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára
layout: www.escom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Németh Balázs ügyvezető
HU ISSN 2062-9273